TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 48 (1451) 1977 GRUODIS - DECEMBER 1 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Mūsų vyskupai

Lietuvių tautos gyvenime iškyla įvairios figūros, kurios savo reikšme bei įtaka daug lemia. Jei tauta tampa vienokia ar kitokia, tai dažniausiai dėl vadovaujančių asmenų pajėgumo kreipti tam tikra linkme. Civiliniame gyvenime tiesiogiai lemia politikai, visuomenės veikėjai, kariniai vadai, atsirėmę į savo tautos kultūrą bei poreikius. Dvasiniame gyvenime lemia kūrybinės srities žmonės, maitiną tautą idėjomis bei dvasinėmis vertybėmis. Pastarųjų eilėse iškyla ir dvasiniai bei religiniai vadai — įvairaus poaugščio dvasiškiai arba kunigai. Ryškius pastarųjų veidus matome ypač atgimusios mūsų tautos istorijoje. Iš esmės tai buvo religiniai žmonės, tačiau tautos gyvenime jie buvo kartu ir tautiniai vadai. Ypač tai pasakytina apie vyskupus, kurių autoritetas įgalina užsimoti žymiai plačiau. Tas jų autoritetas tampa ypatingai telkiančia jėga, kai tauta atsiduria sutemose, kai civilinėje srityje vadovybė būna paralyžuota. Tai patyrė mūsų tauta gana ryškiai nuo vyskupo M. Valančiaus laikų. Pastarasis, kaip dvasinis Ganytojas, rūpinosi ne tik grynai religiniais tautiečių reikalais, bet ir tautiniais, nes jie buvo neatskiriami nuo žmogiškojo gyvenimo ir bendrosios gerovės. Tuo būdu vysk. M. Valančius tapo, galima sakyti, ryškiu lietuvių vyskupų kelio pradininku.

ATGAVUS Lietuvai nepriklausomybę 1918 metais, vyskupų vaidmuo buvo modifikuotas, bet iš esmės nepasikeitė. Jie ir toliau buvo ne tik religiniai, bet ir tautiniai vadai. Jiems rūpėjo ne tik religinė-moralinė žmonių būklė, bet ir bendroji tautos gerovė. Jų rūpesčių centre buvo moralinis lietuvio gerumas, atremtas į krikščionybę. Tiesa, tautinėje srityje tiesiogine prasme jiems nebereikėjo plušti, nes tai buvo nebe Valančiaus laikai. Tautinė idėja tiek sustiprėjo, kad net tarpais siekė nacionalizmo ribą. Dėlto vyskupams teko budėti, kad būtų išlaikyta pusiausvyra, kad krikščionybė nebūtų užgožta pertempto nacionalizmo, kad tauta neatitrūktų nuo autentiškos krikščionybės — moralinės stiprybės šaltinio. Nekartą šioje srityje vyskupams teko susiremti su autoritetine vyriausybe ir ginti pusiausvyros kelią. Nebuvo tai aštrios formos konfliktas, tačiau paliko ilgalaikius pėdsakus, liudijančius laikotarpį Lietuvos gyvenime, kai tautinis pradas bandė dominuoti ir siaurinti vyskupų autoritetą. Tas procesas visdėlto iš esmės vyskupų vaidmens tautoje nepakeitė, ir kai atėjo naujos sutemos, visi vėl sužiuro į vyskupus kaip išbandytus švyturius tautos praeityje. Pastarieji švietė tautai, kad ir labai suvaržytom dozėm. Tada, kai neliko civilinių autoritetų, tauta galėjo bent morališkai atsiremti į pečius tų vyskupų, kurie pasiliko savame krašte ir savo kovą vainikavo kentėtojų bei kankinių mirtimi.

KARO eigai taip susiklosčius, dešimtys tūkstančių tautiečių buvo priversti pasirinkti nežinią bei tremtį. Su jai iškeliavo į Vakarus ir dalis vyskupų, tikėdamiesi, kaip ir dauguma tautiečių, netrukus grįžti savan kraštan. Ir čia mūsų vyskupai, nors ir neturėjo įprastos jurisdikcinės galios, buvo moralinė atrama. Visi į juos žiūrėjo kaip į vadus, kurių žodis nebuvo be reikšmės. Jie savo autoritetu galėjo remtis, kalbėdami savo tautiečių reikalu ir su kariniais, ir civiliniais, ir religiniais naujų kraštų vadais. Visi jautė, kad vyskupai ir išeivijoje yra tautinės mūsų hierarchijos dalis, kuriai rūpi ne tik religinė, bet ir bendroji tautiečių gerovė. Vyskupų dėka atsirado Šv. Kazimiero kolegija Romoje, lietuvių koplyčios Šv. Petro bazilikoje Romoje ir JAV-bių katalikų šventovėje Vašingtone, visa eilė reikšmingų leidinių ir t.t. Toje vyskupų veikloje ilgiausias kelias teko vysk. V. Brizgiui, nes kiti anksčiau iškeliavo amžinybėn. Jam buvo siūloma kunigų seminarijos rektoriaus vieta Toronte, bet jis atsisakė, nes nenorėjo atitrūkti nuo lietuvių visuomenės. Jis savo gyvenimą paskyrė pauliniškom kelionėm po visą laisvąjį pasaulį, kur tik įsikūrė lietuvių grupės. Ir dabar, sulaukęs 50 metų kunigystės, 74 metų amžiaus, gali su džiaugsmu žvelgti ne į tris pauliniškas keliones, o į dešimtis jų. Aktyvus jo dalyvavimas lietuviškajame gyvenime yra tęsinys vyskupinės mūsų tautos tradicijos, liudijančios moralinio autoriteto tęstinumą, jo reikalingumą ir palaimingumą. **Pr. G.**

Paskutinės šios vasaros gėlės, pasitikusios Kanados rudenį, bet nesulaukusios žiemos... Nuotr. Vytauto Maco

PRANEŠIMAS IŠ ITALIJOS

Laisvės šaukiantieji balsai

MONS. KL. RAZMINAS

Lenkų vyskupai Romoje

Lapkričio mėnesį net 23 lenkų vyskupai atvyko į Romą įprastam "ad limina" vizitui pas Šventąjį Tėvą. Lapkričio 8 d. lenkų "Lot" lėktuvu į Romą atskrido iš Varšuvos arkivyskupas kardinolas Vyšinskis. Romos aerodrome jis buvo iškilmingai sutiktas Krokuvos arkivyskupo kard. Vojtylos, 23-jų Lenkijos vyskupų ir gausių Romoje gyvenančių lenkų tikinčiųjų. Kardinolą sutiko ir du Romoje gyvenantys lenkai vyskupai: pasaulio vyskupų sinodo sekretorius vysk. Rubinas ir popiežiškosios komisijos socialinės komunikacijos reikalam pirm. vysk. Deskuras.

Kardinolas Vyšinskis, jau baigęs 76 metus ir šiemet turėjęs net dvi operacijas, atrodo sveikas ir pilnas energijos. Š.m. spalio 29 d. jis turėjo ilgą pasikalbėjimą su Lenkijos komunistų partijos vadu Giereku, kuris šį mėnesį lankėsi Romoje ir lapkričio 30 d. buvo priimtas popiežiaus Pauliaus VI-jo. Lenkų vyriausybė, norėdama apvaldyti kritišką padėtį krašte, siekia geresnių santykių su Katalikų Bendrija. Ji jau davė leidimą Varšuvos vyskupijoje statyti net 20 naujų šventovių arba atremontuoti nuo karo nukentėjusias. Kardinolas Vyšinskis sutinka bendradarbiauti su Lenkijos vyriausybe, bet reikalauja pilnos religinės laisvės, ypač jaunimo auklėjime ir viešųjų komunikacijos priemonių panaudojime religinei savo misijai.

Įtakingas biuletenis

Paskutiniuoju metu žymieji Italijos visuomenės ir politikos veikėjai, didžiosios spaudos, radijo ir žinių agentūros bei įvairios viešosios komunikacijos institucijos gavo prel. V. Mincevičiaus italų kalba redaguojamus "ELTA-Press" 8-9 ir 10 numerius.

Pirmasis dvigubas "ELTA-Press" numeris italų visuomenei pateikia pilną "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" 25-jo numerio vertimą. Įžangoje "ELTA-Press" pažymi, kad Vakarų pasaulį jau pasiekė ir 26 bei 27 "LKBK" numeris, gi Lietuvoje jau skaitomi ir dar du nauji "LKB Kronikos" numeriai. Sovietai, — rašo "ELTA-Press", — visomis jėgomis stengiasi užgniaužti "LKBK" leidimą ir iki šiol jau yra suėmę bei griežtomis bausmėmis nubaudę nemaža šio leidinio platintojų, bet surasti tikruosius leidėjus vis neįstengia. Priešingai, krašte jau pasirodė dar net 7 nauji pogrindiniai leidiniai, kurių 5 yra grynai religinio pobūdžio. Ir šie leidiniai anksčiau ar vėliau pasiekia laisvąjį pasaulį ir objektyviai informuoja apie persekiojimus, religijos laisvės bei žmogaus teisių pažeidimus Sovietų Sąjungoje.

Pabaigoje šis "ELTA-Press" numeris pateikia ir keletą žinių iš kitų šaltinių. Čia pateikiamas Kauno kunigų seminarijos rektoriaus kun. V. Butkaus viešo pareiškimo vertimas, kur jis paneigia Maskvos laikraščių "Les Nouvelles de Moscou" ir "Moscow News" paskelbtą pasikalbėjimą apie Katalikų Bendrijos padėtį Lietuvoje. Kaip žinoma, — rašo "ELTA-Press", — tie visuomenę klaidinantys pasikalbėjimai sukėlė didelį pasipiktinimą krašte ir buvo neigiamai komentuojami laisvojo pasaulio spaudoje bei radijo laidose. Tai žymiai pakenkė Kauno kunigų seminarijos rektoriaus autoritetui, kuris dažnai yra valdžios siunčiamas įvairiom misijom į užsienį. Kad ir pavėluotas, rektoriaus pasisakymas prieš sovietų spaudos informaciją ir nesusilaukimas už tai jokių sankcijų esą gali būti laikomas bandymu atgauti prarastą prestižą Lietuvos tikinčiųjų ir užsienio akyse.

Be to, "ELTA-Press" informuoja italų visuomenę ir apie Helsinkio komiteto nario T. Venclovos paskelbtą atsišaukimą padėti Lietuvoje suimtiem žmogaus teisių gynėjam Viktorui Petkui ir Antanui Terleckui. Kartu kviečiama gelbėti ir kitą lietuvį politinį kalinį Algirdą Žyprę, kuris, iškentėjęs 15 metų sovietų kalėjimuose, vis dar tebėra laikomas ZCH 358/3-2 Mordovia, USSR, lageryje.

Dešimtasis "ELTA-Press" numeris, iliustruotas lietuvių politinių kalinių Balio Gajausko, Onos Pranckūnaitės ir Antano Terlecko nuotraukomis, italų visuomenei pateikia "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" 26-jo numerio pilną vertimą. Naujausių žinių skyriuje "ELTA-Press" informuoja apie š.m. spalio 10 d. Vilniuje įvykusias demonstracijas prieš rusus ir apie naujus persekiojimus bei suėmimus Lietuvoje.

Prancūzai apie Lietuvą

Paryžiuje leidžiamas tarpkonfesinis žurnalas "Catacombes", skirtas persekiojamos Bendrijos problemom nagrinėti, š.m. rugsėjo ir spalio mėn. numeriuose daug vietos skiria persekiojamai Lietuvos Bendrijai. Taip "Catacombes" 72-me numeryje, pasiremdamos "LKB Kronika" ir kitais šaltiniais, pateikia nemaža duomenų apie tikinčių moksleivių persekiojimus mokyklose. "Lietuviai moksleiviai, — rašo "Catacombes", — visokiais būdais verčiami įsirašyti į komjaunuolius, neigiant tėvam

(Nukelta į 6 psl.)

Pasaulio įvykiai

AUSTRALIJA GRUODŽIO 10 D. RINKS NAUJĄ PARLAMENTĄ ir pusę senato narių. Liberalų premjeras M. Fraseris su savo koalicine vyriausybe kraštą galėjo valdyti dar ištisus sekančius metus, bet paskelbė rinkimus dėl ekonominių priežasčių. Per nepilnus dvejus metus jam pavyko infliaciją sumažinti žemiau 10%, tačiau nedarbas pakilo iki 6%. Ekonominiam atkutimui kenkia politinis netikrumas, kurį M. Fraseris ir nori užbaigti naujais rinkimais. M. Fraserio koalicija parlamente šiuo metu turi net 55 atstovų daugumą, o senate — tik 8. Morgano Gallupo tyrimų duomenimis, rinkiminiame vajuje 5% pirmauja darbiečiai su savo vadu G. Whitlamu. Politinėn arenon atėjo ir trečia partija — Australijos demokratai, prieš pusmetį įsteigta D. Chippo, buvusio ministerio premjero M. Fraserio kabinete. Demokratų kandidatas Viktorijos valstijoje įvykusiuose perrinkimuose surinko 18% balsų. Sėjama, kad tokį nuošimtį demokratų kandidatai gali gauti ir viso parlamento rinkimuose gruodžio 10 d. Naujoji partija gali padaryti nemažos žalos liberalams ir privesti prie G. Whitlamo darbiečių sugrįžimo valdžion. Australijos spauda teigia, kad tokiu atveju G. Whitlamas vėl paskelbtų Pabaltijo pripažinimą Sovietų Sąjungai, atšauktą dabartinio liberalų premjero M. Fraserio.

Ciklono aukos

Indijos pietryčių valstiją Andhra Pradešą nusiaubė dvi paras trukęs ciklonas, palietęs 400 km pakrantės ruožą Krišnos upės deltoje ir Gunturo distrikte. Vėjas, pasiekęs 150 km greitį, sukėlė 18 pėdų augščio bangas, kurios nušlavė ištisus kaimus. Tikslus aukų skaičius tebėra nežinomas, bet jis gali siekti keliasdešimt tūkstančių. Dėl choleros pavojaus žuvusieji žmonės ir galvijai deginami laužuose. Ciklonas taipgi sunaikino 1,5 milijono akrų plote ryžius, cukrašvendres, bananus, šimtus tūkstančių gyventojų paliko be pastogės.

Sacharovo tribunolas

Žmogaus teisių pažeidimus Sovietų Sąjungoj bei R. Europos komunistinėse šalyse svarstė Romoje sušauktas A. Sacharovo vardo tribunolas, tęsiantis Kopenhagoje pradėtą darbą. Tribunolo dalyviams buvo parodytas nufilmuotas A. Sacharovo žodis, slapta išvežtas iš Sovietų Sąjungos. Kalbėdamas apie žmogaus teisių pažeidimus, A. Sacharovas teigė, kad jie Sovietų Sąjungoje yra nuolatinio pobūdžio ir kad dėl jų yra pasikeitusi net žmonių psichologija. Tribunolo dalyvius A. Sacharovas ragino ištirti priverčiamuosius darbus, kankinimus, žiaurias bausmes, religijos laisvės pažeidimus. Prieš pat tribunolo pradžią iš Romos Maskvon sugrįžo A. Sacharovo žmona Jelena, kuriai prof. R. Frezzotti padarė sėkmingą dešinės akies operaciją. Kairiąją akį, gelbėdamas nuo glaukomos, jis buvo operavęs prieš porą metų. Šį kartą J. Sacharovienė Italijoje praleido 11 savaičių ir iš jos išvyko, pasibaigus sovietinės vizos galiojimui. Maskvos spauda, matyt, suerzinta artėjančio A. Sacharovo vardo tribunolo, jam pažėrė aštrių priekaištų žmonos grįžimo dieną. Atrodo, kompartija nuogąstavo, kad Jelena gali pasilikti Romoje ir įsijungti į tribunolo darbą.

Išvyko be pažadų

Pekinge tris dienas viešėjo Vietnamo kompartijos vadas Le Duanas, sutiktas gerokai šalčiau nei 1975 m. Dėl to šaltumo kaltė tenka perdidelei Sovietų Sąjungos įtakai Vietname. Vicepremjeras T. Hsiaopingas vakariečiams žurnalistams yra pabrėžęs, kad komunistinės Kinijos pagalba Vietnamui yra didesnė už Sovietų Sąjungos. Kitokios nuomonės, atrodo, yra Le Duanas, šį kartą net oficialiame priėmime Pekinge taręs viešą padėkos žodį Sovietų Sąjungai, kurią komunistinė Kinija laiko savo didžiausiu priešu. Iš Pekingo Le Duanas išvyko be jokių tolimesnės pagalbos pažadų bei sutarčių. Diplomatai daro išvadą, kad Kiniją erzina Vietnamo suartėjimas su Sovietų Sąjunga, nes jis gali baigtis karinėmis sovietų bazėmis Vietname.

Išleido disidentą

Iš Bukarešto Paryžiun atskrido rumunų rašytojas Paul Goma su žmona ir vaiku. Kompartija jam išdavė turistinę vizą vieneriems metams. P. Goma šiemet keletą kartų buvo paskelbęs bado streiką, protestuodamas prieš žmogaus teisių laužymą Rumunijoje. Jis taipgi yra pareiškęs viešą savo pritarimą čekoslovakų "Chartos 77" sąjūdžiui.

Rinkimai Graikijoje

Parlamento rinkimus laimėjo premjero K. Karamanlio naujieji demokratai, praradę 41 atstovą. Trijų šimtų vietų parlamente jie dabar turės 174 vietas, užtikrinančias veiksmingą daugumą. Antron vieton iškopė Graikijos Socialistų Sąjūdis su savo vadu A. Papandreou. Pastarasis yra pasisakęs už Graikijos pasitraukimą iš Š. Atlanto Sąjungos, prieš Graikijos įsijungimą į Bendrąją Europos Rinką. Premjero K. Karamanlio dabar laukia nesutarimų su Turkija sprendimas Š. Atlanto Sąjungos rėmuose, derybos dėl Graikijos įsijungimo Bendrojon Europos Rinkon.

KANADOS ĮVYKIAI

Pabrangs paštas

Pašto min. J. J. Blais pranešė federaciniam parlamentui Kanados pašto paslaugų pabranginimą nuo 1978 m. balandžio 1 d. Pirmos klasės laiškų pristatymas pabranginamas nuo 12 centų iki 14, atvirukų — nuo 10 centų iki 12, laikraščių bei žurnalų — 20-24%, Pabranginimą padiktavo 1976-77 biudžetinių metų deficitas, pasiekęs $568,8 milijono, kuris 1977-78 biudžetiniais metais pakiltų iki $771 milijono. Paslaugų pabranginimu paštas tikisi gauti papildomų $126,5 milijono pajamų per metus. Net 70% visų pašto išlaidų pareikalauja 63.000 tarnautojų algos. Nuo 1967 m. algų išlaidos padidėjo 120%, o pašto pajamos — tik 107%. Per metus Kanados paštas dabar pristato nepilnus šešis bilijonus siuntų, nors jų, pagal ankstesnius apskaičiavimus, turėtų būti vienu bilijonu daugiau. Net 22% sumažėjo siuntiniai — jų skaičius dabar yra toks pat, koks buvo prieš 20 metų. Pašto min. J. J. Blais daro išvadą, kad kanadiečiai siuntiniams vis daugiau ir daugiau ima naudotis privačių bendrovių paslaugomis. Dienraštis "The Toronto Star" savo vedamajame primena, kad svarbius laiškus net ir valdžios įstaigos šiandien siunčia per privačias bendroves, kurios juos pristato greičiau už paštą. Prekybinių bendrovių siuntinius į privačių kurjerių rankas nukreipė devyni paštininkų streikai pastarajame dešimtmetyje, joms padarę milijoninius nuostolius. Pašto paslaugos ne greitėja, o lėtėja. Šios problemos negalėjo išspręsti penkis kartus pakeisti pašto ministeriai pastarajame dešimtmetyje.

(Nukelta į 8-tą psl.)

Šiame numeryje:

Mūsų vyskupai
Tai viena mūsų tautos atramų, ypač sutemų laikais
Laisvės šaukiantieji balsai
Pranešimas apie pavergtuosius užsienio spaudoje
Lietuviai saugojo karo nusikaltėlius
Informacija apie Speer knygą, mininčią ir lietuvius
O betgi skaisčiai spindėjo jo veidas...
Arkiv. Jurgis Matulaitis Vaižganto atsiminimuose
Lietuviškoji veikla plačiajame pasaulyje
PLB valdybos darbai per patstaruosius ketverius metus
Lietuvis — Kolumbijos švietėjas ir labdarys
Rašinys apie kun. Nikodemą Salduką, salezietį
Religiniai lietuvių išeivijos rūpesčiai
JAV lietuvių kunigų suvažiavimo svarstyti klausimai
Gamtos grožis ir erdvė
Dail. Giedrės Žumbakienės paroda Toronte
Ostrausko dramų knyga "Čičinskas"
Pr. Naujokaitis vertina neseniai pasirodžiusį leidinį

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $12, pusmetinė — $6.50. Rėmėjo prenumerata $20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $12.00 per year, $6.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Lietuviai saugojo karo nusikaltėlius

P. LELIS

Tarptautinis Niurnbergo teismas 1945-46 m. už karo nusikaltimus teisė svarbiausius Hitlerio talkininkus — ministerius, generolus, gauleiterius, kurių buvo pasodinta kaltinamųjų suole 21. Iš jų dešimt buvo nuteisti mirties bausme ir 1946 m. spalio 16 d. kalėjimo kieme pakarti: Ribbentropas, Rosenbergas, Streicheris, Saukelis, Frickas, Seis-Inquartas, Kaltenbrunneris, Keitelis, Jodlis. Du nusižudė kalėjime — Goeringas ir Ley. Vienas buvo nuteistas mirties bausme už akių, nes nebuvo surastas, būtent, Bormanas. Trys išteisinti ir po teismo išleisti iš kalėjimo — Fritschas, Schachtas, Von Papenas. Septyni nuteisti ilgalaikiu kalėjimu: Hessas, Funkas, adm. Readeris — visam amžiui, Speeras, Schirachas — po 20 m., Von Neurath — 15 m., adm. Doenitz — 10 m. Iš tų septynių trys mirė kalėjime, trys atliko bausmę ir išėjo į laisvę, o Hitlerio pavaduotojas Hessas tebesėdi Spandau kalėjime iki šiol.

Albert Speeras buvo žymus architektas ir fantastinių Hitlerio statybų planuotojas bei vykdytojas. Karo metu, vieton žuvusio lėktuvo avarijoj Todto, jis buvo paskirtas ginklavimo ir karo pramonės ministeriu. Jis buvo teisiamas Niurnberge už tai, kad karo pramonėje panaudojo belaisvius ir prievarta atvežtus iš rytų darbininkus. Jis buvo vienintelis iš teisiamųjų pripažinęs Reicho klatę dėl karo pradėjimo, o taip pat ir savo kaltę. Dėlto jis nebuvo nuteistas mirties bausme.

Išėjęs iš Spandau kalėjimo, Speeras parašė ir išleido dvi stambias knygas vokiečių ir anglų kalbomis, kurių pirmoji, išleista anksčiau, pavadinta "Inside the Third Reich", o antroji "Spandau, the Secret Diaries" išleista 1975 m.

Toms knygoms medžiagą rašė kalėjime ant įvairių popiergalių ir juos slaptai siuntė, daugiausia per patikimus sargybinius, savo žmonai. Grįžęs iš kalėjimo rado juos išsaugotus (20.000 lapelių) ir po ilgo, kruopštaus darbo, pasinaudodamas ta medžiaga, parašė knygas.

Antroji knyga, turinti 460 puslapių, parašyta dienoraščio forma. Joje atskleista jo ir jo kalėjimo draugų psichologinė būsena, betiksliai ginčai dėl karo strategijos ir dėl fiurerio vaidmens. Paminėtos visos pastangos ankstyvesniam išsilaisvinimui, nes Spandau kalėjimo režimas, ypač maisto atžvilgiu, buvo daug kietesnis, negu Niurnberge.

Nubaustieji buvo atgabenti į Spandau kalėjimą ne tuoj po teismo, bet maždaug po metų, nes buvo nesutarimų su rusais dėl kalinių laikymo Vakarų Berlyne. Dėl priešlaikinio kalinių išlaisvinimo daug pastangų dėjo amerikiečių valdytojas Vokietijoj McCloy, kancleris Willy Brandt ir Chruščiovo žentas Adžubėjus. Palankumą rodė sovietų komendantas Berlyne ir sovietų ambasadorius JAV Dobryninas, į kuriuos buvo kreiptasi, bet visos tos pastangos nepadėjo, ir kaliniai išsėdėjo pilną bausmės laiką.

Iš antrosios Speero knygos "Spandau" sužinome, kad po Niurnbergo teismo ir dešimties karo nusikaltėlių pakorimo likusius septynis nuteistuosius, o taip pat ir kitą kaltinamųjų grupę Niurnbergo kalėjime saugojo sargybiniai lietuviai, apie kuriuos Speeras palankiai atsiliepia.

Kadangi knyga parašyta dienoraščio forma, tai aprašomų dalykų pradžioje nurodytos datos. Lietuviai sargybiniai paminėti trijose vietose.

1947 m. sausio 28 d. Prieš keletą dienų gavome naujus sargybinius — lietuvius pabėgėlius (refugee Lithuanians). Šaltai atsisveikinome su amerikiečiais sargybiniais. Lietuviai sargybiniai leido mums lankyti naujų teisiamųjų liudininkus, kurie buvo patalpinti kitame kalėjimo sparne. Tai buvo generolai, pramonininkai, ambasadoriai, valstybės sekretoriai, partijos veikėjai. Aš sutikau daug senų pažįstamų. Durys buvo paliktos pradaros, ir ėjo gyvas pasikalbėjimas.

1947 m. vasario 24 d. Vėliau aš susikivirčijau su vienu lietuviu sargybiniu dėl mano teisės pasižiūrėti iš savo vienutės į koridorių. Jis mane fiziškai užgavo. Aš susilaikiau nepranešęs apie tai administracijai, tik pasakiau jam: "Tu praradai savo kraštą, o gal būt ir savo šeimą". Lietuvis susigėdęs pasišalino. Jei tai būtų buvę pranešta, jis būtų greičiausiai nustojęs savo darbo, o gal būtų ir nubaustas.

1947 m. balandžio 3 d. Šiandien Didysis Penktadienis. Kapelionas Eggers paprašė sargybinį atidaryti duris. Jis įėjęs pridarė duris ir atsistojo tarp durų taip, kad lietuvis sargybinis nematytų. Be žodžių, jis įteikė man telegramą, kurioj pranešta, kad kovo 31 d. mirė mano tėvas.

Nors tai nėra nuopelnas būti nuteistųjų sargybiniais, bet įdomus pats faktas, kad lietuviai karo metu ir po karo turėjo progos daug kur pasirodyti. Būtų įdomu, jei kuris nors užsilikęs iš tų sargybinių parašytų savo įspūdžius spaudoje.

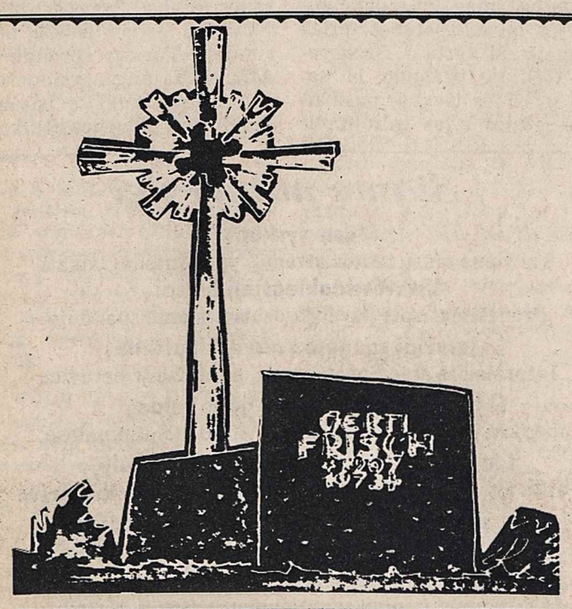

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Du lietuviai jogos stovykloje

J. VAIČELIŪNAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Mokytojų išleistuvės

Atvykę į jogos stovyklą, radome ir kursantus, kurie ruošėsi jogos mokytojo darbui. Jie kursuose išbuvo 6 savaites. Rugpjūčio 6 d., po vakarinių meditacijų, ilgų giesmių ir ilgos kalbos apie jogos veiksmų naudą, buvo įteikti jogos mokytojo diplomai kursantams, kurių buvo 102. Jų diplomai gražūs, bet išleistuvės buvo labai paprastos. Pašauktas pavarde, absolventas artėjo į pakylą (sceną), kur swami Višnu įteikinėjo diplomus, sėdėdamas ant kėdės. Kaikam pasakydavo kokį žodį, pagyrimą, o kaikam įteikdavo diplomą net nepasižiūrėjęs į absolventą. Dauguma absolventų, prieš paimdami diplomą ar jau paėmę, atsiklaupdavo prieš swami Višnu ir kakta paliesdavo grindis, tarsi tas swami būtų koks popiežius ar panašus asmuo. Keli absolventai nusilenkė paprastai, europietiškai. Tuo viskas ir baigėsi. Ar jie dar turėjo kokį pobūvį, nežinau.

Baigusieji buvo 18-30 metų amžiaus. Vargu jie galės dėstyti sportą gimnazijose, nes, manau, kad dauguma jų nėra baigę universiteto. Buvo vienas kitas ir gimnazijos mokytojas. Jie savo žinias papildė jogos mokslu ir diplomu. Berods, tokius kursus anksčiau yra baigusi ir viena lietuvė.

Naujiems jogos mokytojams išvykus, stovykloje likome apie 70 stovyklautojų. Dabar swami Višnu visą dėmesį atkreipė į mus: porą kartų buvo atvykęs į mūsų sporto pamoką.

Indietiškos duonos kepimas

Vieną dieną vietinis instruktorius (negras) apmokamos valgyklos patalpose demonstravo indietiškos duonos kepimą. Jis į metalinį dubenį įpylė galioną drungno vandens, 4 šaukštus mielių (miltelių), puoduką melasos ir keletą svarų paprastai sumaltų kvietinių miltų. Skystą mišinį padėjo šiltoje vietoje, kad tešla įrūgtų. Po valandos į tą mišinį įdėjo 3 šaukštus jūros druskos, puoduką alyvos ir kiek sojos miltų. Paskui tą mišinį sukietino, įpildamas daugiau kvietinių miltų ir pagaliau tešlą gerai išminkė, vis pridėdamas miltų. Vėliau buvo pjaustoma gabalėliais, sveriama ir, atitinkamai paruošta, įdedama į metalinę kepimo formą. Taip paruoštų 12 formų deda į krosnį kepimui.

Galerijoje ir šventykloje

Stovykloje yra nedidelė meno galerija, kurioje yra per 20 didesnių ir apie 20 mažesnių paveikslų. Didieji paveikslai daugiausia reljefiniai, nupiešti dail. Mac Millan Hughes. Gražiausias paveikslas yra "Jūros simfonija". Didelis paveikslas "Shri Geneshji" (keturiomis rankomis ir dramblio nosim). Jis sėdi kėdėje, kurios rėmuose svastikos ženklai. Toliau paveikslas, kur Višnu šerno pavidalu joja ant dramblio.

Vėliau užėjome į indiečių šventyklą šalia galerijos. Ji yra tokios formos, kaip amerikiečių paviljonas Montrealio pasaulinėje parodoje 1967 m. Po baldakimu mažas altorėlis, ant kurio uždėta Krišnos statula. Šalia Krišnos yra dar kelios statulėlės. Priekyje altoriaus didelis kilimas, ant kurio suklaupia, susėda maldininkai. Nuėjome į tos šventyklos rūsį. Čia ant sienų keletas paveikslų, kurių svarbiausias Šiva (tamsus) ir Parvathi (balta) su gėle rankoje bei kojų papuošalais. Šalia jo guli baltas jautis, o šalia jos — liūtas.

Sekmadienis

Kasdien iš ryto skambalas suskamba 5.30 v.r., bet šį sekmadienį jis suskambėjo 7 v., nes vakarinė meditacija užtruko iki 11.15. Meditacijas — susikaupimą, giesmes, maldas pravedė jaunesnieji swamiai, kurių tarpe buvo 4 moterys. Tas pats swami vyras mokė sporto. Dalyvių buvo apie 100. Nuostabu, kad dalyvių tarpe tuos jogos veiksmus atliko ir viena mūsų instruktorė swami, kuri galėjo būti 65 metų amžiaus. Ji visus veiksmus atliko gerai.

Po sporto pamokos abu su Vytautu nuėjome į Val Morin miestelio prancūzų katalikų šventovę. Šviesių akmenų mūrinė šventovė sujungta su mūrine klebonija. Čia tėra vienas kunigas. Jis atlaikė Mišias, pasakė pamokslą. Komuniją dalijo jis ir pasaulietis, lekcijos skaitytojas. Žmonių Komuniją priėmė apie 90% buvusių pamaldose. Komuniją visiems davė į rankas. Du vyrai aukas rinko du kartu, nes buvo pirmas mėnesio sekmadienis. Visi aukojo be vokelių. Mes atlikome savo reilginę pareigą, nors prancūziškų maldų ir pamokslo nesupratome.

Taika

Jogos stovykloje maldos prieš užsiėmimus ir po jų baigiamos žodžiu "taika, taika, taika". Čia niekados neteko girdėti žodžio "laisvė". Vieną vakarą apie meditacijų pabaigą rodė trumpą filmą apie taiką. Parodė kelis karo vaizdelius, Jogos organizacijos turimus ūkius net su jojamais arkliais. Pabaigoje paminėjo vardus tų asmenų, kurie kovojo už taiką: Kristus, Krišna, Buda, Mahometas, Gandi, Sivananda ir kiti. Čia indiečiai Kristų lygina su savo dievais ir žmonėmis.

Iškyla

Vieną dieną padarėme iškylą į valstybinį parką Mont Tremblant, kuris yra apie 50 mylių dar į šiaurę nuo Val Morin miestelio. Važiavome 36 asmenys mažu stovyklos autobusiuku ir 5 automobiliais. Parkas naujas ir dar nesutvarkytas: net pagrindinis parko kelias dar be asfalto. Prie parko vartų plevėsuoja Kvebeko vėliava. Parke visi užrašai prancūziški. Per parką teka kalnų upelis, kuriame yra kokių 30 metrų augščio krioklys. Gražus ežeras su geru palūdimiu. Čia praleidome 5 valandas. Kadangi ta iškyla buvo laikoma pikniku, tai buvo ir užkandžių. Tą dieną valgėme tris kartus.

Pabaigai

Ar jogos mokslas mums yra naujiena? Ne. Daugumas mūsų vaikystėje lengvai atsistodavome ant galvos, ant pečių. Saulės pasveikinimo veiksmai yra ir sakalų sporte. Vegetarišką valgį žinojome ir Lietuvoje. Ir dabar pavergtoje Lietuvoje daug kas valgo vegetarišką valgį: šešias dienas savaitėje daržovių sriubą su duona, nes mėsos nėra arba nepajėgiama jos nusipirkti. Meditacijų mus moko mūsų religijos vadovai. Gydytojai net spaudoje nurodo, kad reikia vengti rūkymo, alkoholinių gėrimų, juodos kavos. Ar žmonės tų nuostatų laikosi? Kas jų laikosi, tam nereikalingas nė jogos mokslas. Kas jų nesilaiko, tam ir jogos mokslas nepadės.

Ar verta važiuoti į jogos stovyklą? Sportininkai bei jogos sistemos entuziastai gali važiuoti, bet seniem žmonėm važiuoti nepatartina, nes jie neatlieka jogos sistemos reikalavimų. Žinome, kad ir seniem žmonėm reikia judėti — vaikščioti, šį tą dirbinėti, bet negalima reikalauti, kad jie stovėtų ant galvos ...

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 8-10 psl., naujiem skaitytojam **tik $9.00 metams**

(reguliari metinė prenumerata – $12.00)

Prašau siuntinėti "Tėviškės Žiburius" ištisus metus šiam naujam skaitytojui:

Vardas, pavardė .....

Adresas .....

.....

.....

Siunčiu prenumeratą .....dol., auką.....dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškės Žiburiai",
2185 Stavebank Rd., Mississauga,
Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI" siunčiami nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asmenų adresus.

ADMINISTRACIJA

A†A

Albinui Raciborskui

staigiai mirus Čikagoje, jo sesutę — nepriklausomos Lietuvos operos solistę ELZBIETĄ KARDELIENĘ giliai užjaučiame ir kartu liūdime —

Valli ir Jonas Viliušiai

A†A

Steponui Kęsgailai

mirus, giliame nuliūdime ir skausme jo mielą žmoną JOANĄ KĘSGAILIENĘ-STEPONAVIČIŪTĘ ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

Valli ir Jonas Viliušiai

Mohawk
Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

Nemokamas pristatymas į namus.

★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbimo mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Padėka

Mūsų mylimas brolis ir dėdė

a.a. Aleksas Janavičius

mirė 1977 m. spalio 18 d. ir buvo palaidotas spalio 21 d. Londone, Ontario, Kanadoje, Šv. Petro kapinėse.

Nuoširdžiai dėkojame giminėms ir visiems, kurie lankė jį ilgoje ligoje, užprašė šv. Mišias ir palydėjo į amžino poilsio vietą.

Nuoširdi padėka kun. klebonui Jonui Staškui už velionies lankymą jo ligoje, maldas koplyčioje, šv. Mišias ir palydėjimą į kapines.

Ypatingai dėkojame p.p. Bersėnų šeimai už a.a. Alekso lankymą per daugelį metų, globojimą ir visokeriopą rūpestį. Jų parodytas nuoširdumas ir meilė artimui buvo jautriai įvertinti velionies ir jo artimųjų. Taip pat dėkojame p.p. Bersėnams už suruoštus pietus, p. p. Uždrevienei ir Valaitienei už pagalbą.

Esame dėkingi karsto nešėjams ir laidotuvių direktorei O'Neil už nuoširdų ir malonų patarnavimą.

Jolanta Karklienė ir
Juozas Karklys su šeima

Padėka

Mūsų mylima MAMYTĖ

a.a. Irena Ardavičienė

mirė 1977 m. lapkričio 5 d., sulaukusi 50 metų amžiaus.

Nuoširdžiai dėkojame visiems už lankymą mūsų Mamytės ligoninėje, laidotuvių namuose, palydėjusiems į amžino poilsio vietą, prisiminusiems maldose, atsiuntusiems gėles, gausiai aukojusiems šv. Mišias ir pareiškusiems užuojautas mūsų skausmo dienose.

Dėkojame Tėvams pranciškonams, visiems choristams, giedojusiems šventovėje laidotuvių metu, ir karsto nešėjams.

Visiems dėkingi —

nuliūdę dukros — Nijolė, Jūratė, sūnūs — Vytas, Bronius

Padėka

Mes, Velionies

Jono Remeikio

žmona ir vaikai,

reiškiame nuoširdžią padėką visiems Toronto ir Sudburio lietuviams, kurie įvairiais būdais prisidėjo prie laidotuvių, palydėjo mūsų brangų vyrą ir tėvą į amžino poilsio vietą.

Ypatinga padėka gerb. klebonui kun. P. Ažubaliui už nemokamai duotas patalpas vakarienei, poniai Julijai ir jos dukrelei Nijolei, taip pat panelei Zitai Griškuonytei, įdėjusioms tiek daug darbo, paruošiant gardžią vakarienę, K. Dauniui ir B. Jackui, padėjusiems sutvarkyti visus būtinus reikalus. Dėkojame taip pat šaulių kuopoms Toronte ir Sudburyje už kalbas ir išreikštą jautrią pagarbą.

Jums neužmirštamai dėkinga —

J. Remeikio šeima

Lietuvių Žuvautojų ir Medžiotojų Klubo "Geležinis Vilkas" pirmininkui

JONUI REMEIKIUI

amžinybėn iškeliavus, skausmo prislėgtus — žmoną LIONĘ, dukras — DANĄ (Lietuvoje), DANGUOLĘ ir VILIJĄ, sūnus — ALGIMANTĄ, KĘSTUTĮ ir GEDIMINĄ Sudburyje, brolius Amerikoje ir Lietuvoje giliai užjaučiame ir kartu liūdime —

"GELEŽINIS VILKAS",
Sudbury, Ontario

A†A

JONUI REMEIKIUI

mirus, liūdesyje likusius — žmoną LEONARDĄ, dukrą su vyru — DANGUOLĘ, ERIKĄ ROTKIUS, dukrą VILIJĄ, sūnus — KĘSTUTĮ su šeima, ALGĮ, GEDIMINĄ, visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Povilas ir Elena Juteliai — *Antanas ir Juozė Gataučiai*

Juozas ir Aldona Kručai
Sudbury, Ontario

A†A

Broniui Raškauskui

mirus, jo žmoną MARIJĄ, sūnų JUSTINĄ, seserį MAGDALENĄ, brolius JUSTINĄ, JUOZĄ, PETRĄ ir KOSTĄ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame —

P. R. Pretkai ir šeima

A†A

Broniui Raškauskui

mirus, jo žmoną MARIJĄ, sūnų JUSTINĄ su šeima, brolius — JUOZĄ, PETRĄ, JUSTINĄ, SIGITĄ, seserį MAGDALENĄ su šeimomis giliai užjaučiame —

A. V. Motuzas — *V. L. Motuzas*

L. L. Motuzas

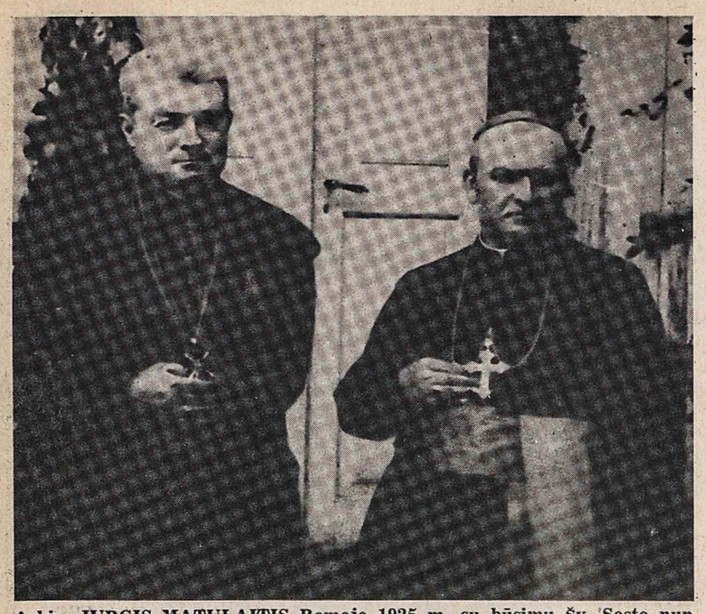

Arkiv. JURGIS MATULAITIS Romoje 1925 m. su būsimu Šv. Sosto nuncijumi Lietuvai R. Bartoloni. Tuo metu J. Matulaitis pasitraukė iš Vilniaus vyskupo pareigų, ir popiežius Pijus XI jį pakėlė į arkivyskupus ir paskyrė apaštaliniu vizitatoriumi Lietuvai

O betgi skaisčiai spindėjo jo veidas...

Arkivyskupas Jurgis Matulaitis, kurio beatifikacijos byla tebėra eigoje, Vaižganto atsiminimuose

Sesuo ONA MIKAILAITĖ

Vaižgantas ir Matulaitis — abu dvasiškiai; abu nepriklausomos Lietuvos laikų visuomeninio veikimo, galima sakyti, žvaigždės; abu palikę gilius pėdsakus mūsų kultūroje. Tiesa, jie veikė skirtingose srityse ir taip pat skyrėsi savo būdu, savo asmenybėmis. Kaip tik todėl įdomu sugretinti juos — bendraamžius, lietuviškais reikalais besirūpinančius, vienas antrą artimai pažinusius.

Vaižgantas parašė visą eilę straipsnių straipsnelių apie Matulaitį. Dalyvavo jo vyskupiškuose šventimuose Kaune, kalbėjo per ingresą į Vilniaus vyskupijos sostą, rašė ir kalbėjo Matulaičiui mirus. Būta ir įvairių neformalių apsilankymų, bei pokalbių Matulaičio vyskupavimo metu. Yra likę anekdotų iš judviejų susitikimų.

Vaižgantas — mūsų literatūros klasikas ir taip pat tam tikras folklorinis herojus Strazdo - Strazdelio modeliu — veiklus, paprastų žmonių mylėtojas, originalus, nuolat drumsčiąs visuomenės vandenis. Antanas Venclova taip Vaižgantą apibūdina savo įvade naujoje "Pragiedrulių" laidoje, išleistoje Lietuvoje 1969 m.:

Dar yra nemaža mano kartos ir netgi jaunesnių žmonių, kurie atsimena Kauno senamiesčio gatvėmis skubiai žengiantį vyrą visai balta galva, jaunu, pilnu, sveiku ir energingu veidu. Praeidamas jis čia pat gatvėje pakalbės su kokia moterėle, vienam nepažįstamam vaikui paglostys galvutę, kitam kyštels saldainį. Jis amžinai skubėdavo — čia į universitetą, kuriame klausėme jo lietuvių literatūros paskaitų, čia į posėdį, susirinkimą... Visur jo buvo pilna. Popiety, šiltą dieną, galėdavai jį matyti nusiavusį batus, persimetusį juos per petį, basą žingsniuojantį Linksmakalny anapus Nemuno — tai jo poilsis.

Vaižgantas Matulaičio portretą piešia štai kokį:

O betgi skaisčiai spindėjo jo veidas. Jis šypsojos visiems, draugams, šalininkams ir priešininkams. Kam ir dėl ko? Šeštoje dešimtyje metų jo vyzdyje tebebuvo jaunatvės ugnelė neprigesusi. Dėl ko? Kas jam tai padarė? Liga, tas didysis gyvenimo filosofas, išminties šaltinis, prizmė, per kurią tikriau matai pasaulio vertybes. Ji gera ir bloga įtikslina. Krikščioniškai dorėdamas, tobulėdamas Dr. Matulevičius apsisprendė: jei mano gyvybė ne man džiaugtis, tai vis tiek ji reikalinga — kitiems. (ARKIVYSKUPAS JURGIS MATULEVIČIUS, Marijampolė, 1933 m., psl. 67-68).

Vaižgantas vienas pirmųjų, Matulaičiui mirus, jį viešai skelbė šventuoju. Ir kaipgi rašytojas apibūdina tą šventumą, pats būdamas toks gyvas, judrus, toks žmogiškas?... Vaižgantas sako, kad Matulaitis mirė "šventumo kvapsnyje (lotyniškas išsireiškimas: "in odore sanctitatis"). O tas šventumo dvelkimas buvo jaučiamas, nes "kur jis (Matulaitis) ėjo, ką tik dirbo, visur ir visi gaubė jį teisybės ir brolybės apsiaustu, visas savo viltis krovė ant jo žemiškuose ir dangiškuose dalykuose. Jis turėjo visų naštą pakelti ir kažinkur kažinkam Galingam nunešti" (Ten pat, psl. 69).

Pats Vaižgantas Lietuvai dirbo su dideliu pasiaukojimu ir užsidegimu. Ir savo tarnystę Dievui nemažiau uoliai atliko, kad ir savaip įrėmuodamas savo kunigiškas pareigas. Jis gyveno paprastai, neištaigingai, kažkokių turtų nesukrovė. Rašydavo, sakoma, ant knygomis apkrauto didelio virtuvės stalo. Bet štai Matulaityje jis mato kitokį neturtą. Ne vien sunkių gyvenimo aplinkybių užkrautą neturtą, bet drauge pasirinktą, uoliai vykdomą evangeliškąjį neturtą. Todėl, kad Matulaitis savinosi tik vieną — vargšų globėjo titulą, Vaižgantas rūpinosi iškelti jo asmeninio gyvenimo paprastumą. Jis taip rašė:

Kunigas, Vyskupas, Arkivyskupas, Vizitatorius. Neturtas — mokslas pas dėdę Kelcuos, svetur. Neturtas — grafaitės Ziberkaitės globa, tarnavimas darbininkams svetur. Neturtas — ir tuberkula kauluose. Paskui prasideda iš antro galo. Jurgis Matulevičius jau teologijos daktaras, sociologas, Kunigų Akademijos Profesorius — ir neturtas. Marijonų Kongregacijos Generolas — ir neturtas. Diecezijos Vyskupas — ir neturtas. Šventojo Tėvo Atstovas gimtiniame krašte — ir tas pats neturtas. Pinigai, ištaigos ir Dr. Jurgis Matulevičius, lyg taukuoti, nesulipo ir nedarė vieneto (Ten pat, psl. 67).

Šilti, draugiški buvo Vaižganto ir Matulaičio santykiai, sustiprinti pagarba vienas kitam. Į Matulaičio įšventinimą vyskupu Kaune Vaižgantas vyko pakilioje ir vilties pilnoje nuotaikoje. Savo mintis ta proga jis taip nusako:

Kai Rymas 1918 m. nominavo (paskyrė) kun. Jurgį MIC Vilniaus vyskupu, mums, tuomet Vilniuje vargą vargusiems, pusbadžiu gyvenusiems, rodės, lyg pirmoji Lietuvos saulė nušvito. Mums rodės, kad Vilniaus vyskupijoj daugiau nebereiks kovoti už tautines lietuvių teises R.K. bažnyčiose, pasibaigs nelemti vyskupijos administratoriaus prel. Michalkevičiaus kovos būdai, kad naujas, tikras vyskupas, kalbų mokėdamas, sugebės patenkinti lenkus, lietuvius ir gudus. (Ten pat, psl. 129).

Vaižgantas tačiau į Kauną pateko beveik per klaidą. Vyko jis Kazimiero Vizbaro, valstybės tarybos reikalų vedėjo, paragintas. Tą judviejų "kelionę su kliūtimis" Vaižgantas aprašo su dideliu sąmoju: kaip vokietis kariškis neleido jiems į traukinį lipti; kaip reikalavo paliudijimo, kad "išsiuteliavę"; kaip, traukiniui jau pradėjus judėti ir Vizbaro vokiškiems barniams nieko nepadedant, abu strykt ir peršoko tvorelę. Vaižgantas pasigyrė, kad net sutana jam neužkliuvo!

Pačios šventimo apeigos Kauno katedroje Vaižgantui palietė jautrią stygą širdyje. Įsižiūrėjęs į didžiulį kryžių virš katedros didžiojo altoriaus ir į po juo gulintį būsimą vyskupą, jis tapo lyg kokio regėjimo pagautas:

Keistą įspūdį daro tasai Kauno katedros Prikryžiuotasis. Kiek ten visokių "apaštalų", kiek visokių pagražinimo gumbų, filiarų, piliastrų, karnyzų, niškų, vis dėlto virš altoriaus plačiausia erdvė, kurioje Prikryžiuotasis viešpatauja vienas... vienas... visų apleistas... Panašų įspūdį darė ir vyskupo Jurgio konsekracijos valanda. Aplink švytruoja keliolika asistentų. Blizga siūtiniai brangūs bažnytiniai apdarai. Keliolika jaunų levitų tarnauja. Vis dėlto kniūpščias kryžium parkritęs vyskupas Jurgis prieš konsekruojantį vyskupą Pranciškų (Karevičių) rodės vienas... vienas... visoje toje minioje. (Vaižganto raštų I tomas, išleistas Lietuvoje "Švyturio" leidyklos 1922 m., psl. 138).

Matulaičio vyskupavimo metu Vaižgantas nesykį pas jį lankėsi. Pasak jo, vyskupas buvo labai prieinamas, tad jam, Vaižgantui, tekdavo dažnokai "sudrumsti Ganytojo ramybę kuriais nors audringais sumanymais ir ekscentriškais įvertinimais bėgamųjų dalykų". Vienu atveju, davatkų vyskupui apskųstas, kad nebenešiojąs sutanos iš grynos tuštybės, Vaižgantas Matulaičiui teisinosi. O šis iš tos istorijos garsiai juokės, bet patarė sutaną dėvėti dėl šventos ramybės. (AJM, psl. 134-135). Kitu atveju Matulaitis, gavęs iš Vaižganto kortelę, jog sergąs, skuba nešti Švenčiausiąjį Sakramentą. Randa ligonį už galvos besigraibstantį ir smegenų uždegimu besiskundžiantį. Vyskupas išklauso jo išpažinties ir ruošiasi duoti Komuniją. O ligonis tik drykt iš lovos ir jau klaupiasi ant grindų, kad kaip reikiant, su pagarba priimtų. Bet atgal įlipti — nebepajėgia, vyskupui tenka padėti. Apie tą atsitikimą Matulaitis užsimena savo dienoraštyje:

Man buvo labai jo gaila, — tai gabus rašytojas, jo raštai nepaprastai vaizdingi. Jis pats... doras, geras kunigas, skaisčiai grynos sielos žmogus, idealistas, labai karštai myli savo tėvynę, visa širdim jai atsidavęs... Iš tikrųjų jis sirgo ne smegenų uždegimu, o dėmėtąja šiltine. Dieve, duok, kad pasveiktų. (Užrašai, 1919 m. vasario 18 d.).

Šie du atsitikimai rodo abiejų būdo kontrastus: Matulaičio taktą, ramumą, o Vaižganto karštą, impulsyvų temperamentą. Matulaitis vis stengėsi Vaižgantą nukreipti į tikrąjį jo pašaukimą — beletristiką, bet jis, lyg gyvas sidabras, neįstengė vienoje srityje pasilikti. Neįstengė nė politikos atsisakyti, dėl kurios Matulaitis jį perspėdavo. "Mano politika, — rašo Vaižgantas, — vyskupas Jurgis laikė mano nesuvaldomą individualybę, kuria aš bridau per gyvenimą visiems įkyrėdamas: politikams ir nepolitikams, kunigams ir nekunigams. Dažnai turėdavau visus prieš save..." (AJM, psl. 135).

Galbūt todėl Matulaičiui mirus, Vaižgantas, jo nueitąjį kelią vertindamas, lyg atsidūsta ir, tarp eilučių, lygina su savuoju. "Aš jam pavydžiu", sako Vaižgantas.

Dr. Jurgis daktaratą darydamas, įgarsėjo savo mokslo veikalu. Per sociologijos kursus Kaune įgarsėjo, kaip visuomenininkas. Kiti dėjo jį labai žymiu mokslavyriu, kiti talentingu veikėju, gal net reformatorium. O jis pats? Nei mokslo, nei socialiniu keliu jis nežengė. Jis pasirinko doros sritį, vidaus tobulėjimą ir tik tam atsidėjo. Nujau, ar tik ne didesnį žmonijai bus palikęs šį idealizmo paminklą?! Mokslas, politika nepastovūs, krisdami jie apgriauna ir tuos, kurie jiems tarnavo. Krikščioniškosios tobulybės dėsniai — pastovūs; kas juos plečia, pats nemiršta. Jis — amžinosios šviesos spindulys (AJM, psl. 69).

Ar nebus tai tinkamiausias įvertinimas Matulaičio, minint 50 m. sukaktį nuo jo mirties. O mums ar ne puikus ir jaudinantis priminimas, kur yra tikrosios, nenykstančios vertybės.

Sesuo ONA MIKAILAITĖ kalba Toronte apie arkiv. Jurgį Matulaitį jo 50 metų mirties metinių proga

Jei būčiau vilnietis...

S. ŠETKUS

Gal ir esu. Kiti tokiais vadinasi aplankę Vilnių vieną, kitą kartą. Vilnius — garbingoji mūsų tautos sostinė. Kaip Meka arabams. Be Vilniaus Lietuva nebūtų pilna Lietuva, todėl širdyje kiekvienas lietuvis yra ir vilnietis. Bet aš Vilniuje išgyvenau nuo 1939 m. gruodžio mėnesio iki 1942 m. spalio pabaigos. Taigi, arti dvejų metų.

Ir tame Vilniuje nesėdėjau tingiai ant patogios kėdės, bet įsitraukiau į miesto gyvenimą. Gavau mokykloje pirma buhalterio, paskui ir mokytojo darbą, o popietėm užbaigiau Kaune pradėtas ekonomikos studijas. Šalia mokytojo darbo, gavau nurodymą peržiūrėti pasilikusią nemažą lenkų biblioteką ir išmesti priešlietuviškas knygas. Išmesti neteko nė vienos, nes visos tik gyrė Lietuvą. Mokyklos vadovėliuose buvo parašyta, kad Vilnius yra Lietuvos sostinė, suprantama, "lenkiškos Lietuvos", bet tai fakto nekeitė.

Mokėjau kelias svetimas kalbas, tad švietimo ministerijos buvau paskirtas dėstyti Lietuvos santvarką bei istorinius dalykus Vilniaus miesto prekybininkams bei pramonininkams. Be šių kursų baigimo pažymėjimo jie negalėjo būti verslovių bei pramoninių įstaigų vedėjais. Dėstyti buvo sunku. Klasių tvarką ardė tam sąmoningai susirinkę lenkai šovinistai amatininkai. Nevienas lietuvis mokytojas buvo priverstas palikti klasę. Turėjau ir aš kietų susidūrimų, bet juos nesunkiai įveikiau, padedamas daugumos klausytojų — žydų, totorių, vokiečių, rusų ir, žinoma, kelių lietuvių, senų miesto gyventojų.

Teko apsigyventi naujame trijų augštų pastate Tilto gatvėje, prie pat katedros. Savininkė, sulenkėjusi totorė dvarininkė nuo Ašmenos, irgi buvo šovinistė, kaip ir jos duktė bei jos vyras. Sunkiai, bet ir šie netrukus persilaužė į gerąją pusę. Susidraugavom. Praleisdavom drauge savaitgalius gražiose istorinėse vietovėse, kaip Verkiai, kur tebestovėjo karališkų įrenginių liekanos (net dalis didelio, žalsvom plytelėm kloto maudymosi baseino).

Teko sueiti su daugybe Vilniaus miesto sulenkėjusių gyventojų, kartais magnatiškoje aplinkoje. Jie buvo pilni senosios lenkiškos didybės, ambicingos ateities svajonių. Visad pradžia santykių buvo šalta, neretai priešiška, bet galas beveik be išimties abiem pusėm būdavo malonus.

Norint nenorint teko susidaryti nuomonę, kad tie lenkai nėra nei tokie baisūs, kaip maniau prieš atvykstant iš Kauno, nei nesukalbami fanatikai. Priėjimo tai jie visi norėjo, gražaus priėjimo, ne nusižeminimo ar padlaižiavimo. Nebijojo ir nevengė išgirsti lietuviškos tiesos. Kiti tiesiog jos ieškojo. Kartais teko atsargiai perspėti neklausti nemalonių praeities dalykų, nes tokiais atvejais negalėjau neduoti jiems triuškinančio atsakymo. Visi kirčiai buvo lietuvių rankose. Kai kartą vienas perspėjimo nepaisė, turėjo pakelti nesugriaunamos tiesos smūgius. Ir pakėlė. Kiti džiaugėsi išgirdę ir lietuviškąją pusę.

Panašiai dalykai su lenkais vyko ir po karo Vokietijos lageriuose. Visur buvo lenkų ir visur teko su jais susidurti. Teko dirbti su anglų valdžia beveik metus lenkų Anderso karių lageryje. Visad atsirasdavo piktų bei kerštingų šovinistų, kartais smarkiai trukdančių mano, kaip UNRROS pareigūno, darbą, bet tokie lenkai buvo nedidelė išimtis. Kliūtys būdavo pašalinamos daugumos labai nuoširdžiai lietuviams nusiteikusių lenkų.

Kartą pasisekė suorganizuoti tame lageryje lietuvių tautinių šokių pasirodymą. Ūžė uniformuoti lenkai, džiaugdamiesi retai puikiu šokių atlikimu, nes vadovė Irena Šilingienė buvo retai gera vadovė. Atvyko ir gera lietuvių krepšinio komanda, kuri parodė lenkams dar nematyto lygio žaidimą ir lengvai nugalėjo geriausią lenkų komandą. Niekas dėl to nepyko. Net priešingai — didžiavosi "istoriniais sąjungininkais".

Tas pats ir Kanadoje. Dirbant Niagaros didžiulėje "ACRES Consulting Engineers" firmoje vienuolika lenkų inžinierių susirado mane. Sudarėme įdomią politinę grupelę, dažnai diskutuojančią lietuvių - lenkų nelemtą pilsudskinę praeitį. Čia niekas nebijojo tiesos. Ir net dabar, dirbant po "General Motors" didžiausiame TRW fabrike, išsiskiria iš visų tautybių lenkų - lietuvių ryšys. Yra kas kalbėti, diskutuoti, planuoti. O su anglais inžinieriais kalba nesiekia toliau sporto.

Ir šių lenkų tarpe nesurandu Lietuvos priešų. Nesurandu, kuris tvirtintų, kad Vilnius ir Vilnija nebūtų Lietuvos. Žino jie Buffalo lenkų radijo, televizijos seniai skleidžiamus pilsudskinius nuodus, bet iš to juokiasi. Esą, kaip kitaip laikytųsi gausių Buffalo lenkų biznis? — sako jie.

Aiškinu jiems apie lenkų skriaudas Seinuose ir kitur, bet jie tik trauko pečiais. Netiki, kad buvo visokie baisūs kalėjimai lietuviams Lenkijos laikais. Tokių dalykų niekas plačioms masėms nepasakoja. Netikėjo juk ir daugelis vokiečių tuo, kas dėjosi koncentracijos stovyklose su žydais.

Lenkai gali sužinoti tiesą tik iš tų lietuvių, kurie nebijo sueiti su jais ir tai papasakoti. Vienas netiki, bet kitas sako, kad galėjo būti. Daug ir lenkų antipilsudskininkų buvo tuose kalėjimuose.

Štai tokių santykių dėka lenkų premjeras Londone pareiškė, kad Vilnius ir Vilnija priklauso Lietuvai. Dėl to, kas darosi Seinuose ar kitur, kaikurie lenkai kaltina ir pačius lietuvius, besišalinančius nuo lenkų, nepasakančius to, kas jiem rūpi. Girdi, jei lietuvių organizacijos sueitų su lenkų organizacijom Amerikoje ir Kanadoje, tai tikrai galėtų tuo daug palengvinti seiniečiams ir kitiems.

Manau, kad tai yra didelė klaida. Vilnijos lenkai yra Lietuvos žmonės. Gal net būsimi Lietuvos piliečiai. Kodėl tad vengti ryšio su jais?

Jei būčiau vilnietis, ta likme nukreipčiau savo visą energiją. Žiūrėčiau tik į ateitį, nekrapštinėčiau apgyjančių praeities žaizdų. Organizuočiau nuolatinį ryšį su dabartinės Lenkijos ribose gyvenančiais lietuviais. Išsikviesčiau jų kultūrinius vienetus. Kas to neparemtų? Kas kliudytų tiems lietuviams mus aplankyti? Visi paremtų, visi tam aukotų, tik tam reikia praktiškai padirbėti.

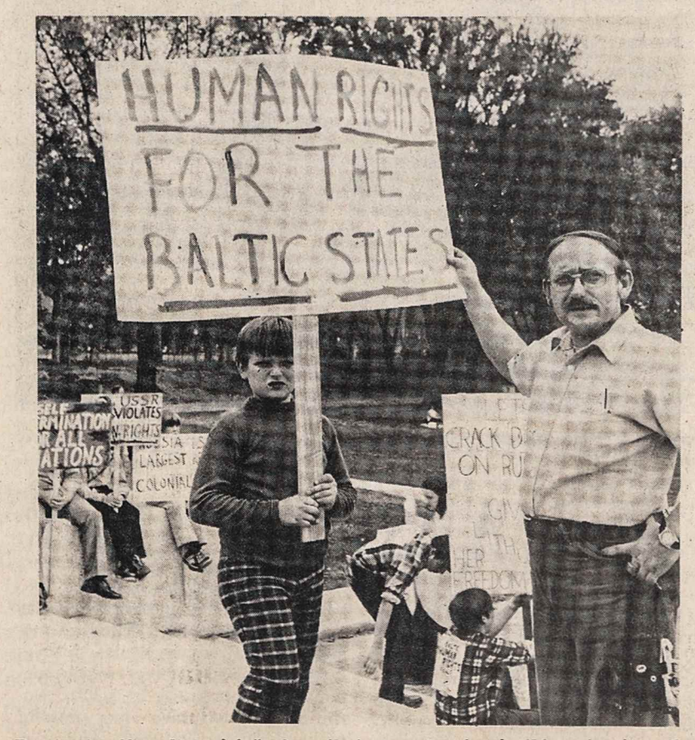

Demonstracijose lietuviai Š. Amerikoje nuo jauniausio iki seniausio reikalauja Lietuvai laisvės bei žmogaus teisių Nuotr. A. Dudaravičiaus

Ko laukia Lietuva iš mūsų?

A. J. AUDRONIS

Š.m. "TŽ" 45 nr. tokiu pavadinimu yra išspausdintas dr. A. Štromo straipsnis. Kaip šio laikraščio redakcija rašo, to straipsnio mintys yra Lietuvos disidento dr. A. Štromo išdėstytos "Europos Lietuvio" 1977 m. 39 nr. rašinyje "Opozicija Tarybų Sąjungoje".

Džiaugiuosi, kad "TŽ" nors ir netiesiogiai, bet aiškiai palietė vieną pačių svarbiausių Lietuvos išlaisvinimo reikalų.

Ko laukia Lietuva iš mūsų? Aš drįstu tvirtinti, kad ji laukia daug dalgiau, negu dr. A. Štromas sako. Esą "... politinių organizacijų uždaviniu reikia laikyti nepriklausomybinių programų savo tautoms (kodėl ne valstybėms? J.A.) sudarymą, pagrindinių savo tautų egzistencijos potarybiniame pasaulyje sąlygų nustatymą". Pagal jį, atrodo, visos pavergtos valstybės liktų ir toliau "nedalomosios" Rusijos sudėtyje tik kaip tautos?! Lietuva siekia laisvės ne tik tautai, bet ir valstybei. Pavergtoje Lietuvoje jos gyventojai patys yra pajėgūs susidaryti programas ir valstybinę formą. Jie patys sau atstovauja ir geriau žino kas jiems tinka. Visa tai patvirtina 1941 m. Lietuvoje sukilimas, 1944-53 Lietuvos partizanų kautynės, spontaniški išsiveržimai 1972 m. Kaune ir š.m. spalio 10 d. Vilniuje.

Ne programų, svetur pagamintų, minėtame dr. Štromo laikotarpyje reikės, bet ginklų, šaudmenų, tvarsliavos ir ginklams instruktorių bei iš dalies kautynėms vadų. Būkime tikri, kad spontaniškai sukils visa Lietuva, kai matys, jog atėjo patogus laikas atgauti laisvę ir nepriklausomybę! Nesiduokime užliūliuojami programomis ir kitokiomis iliuzijomis, bet ruoškimės gyvenimškai, realiai. Laisvę praradome, bet jos neatgausime taip lengvai. Reikia daug išteklių, daug energijos, daug darbo ir sunkaus pasiruošimo, o taip pat pasiaukojimo ir net gyvybinių aukų.

Ne tam išeivija yra, kad parašytų konstruktyvią lietuvių tautai programą, pasak dr. A. Štromo, bet kad būtų pasiruošusi duoti tikrą ir laiku išsivadavimui pagalbą. Ką mes ir mūsų organizacijos galėsime pagelbėti, kai minėtai galimybei visiškai nesiruošiama.

Lygiai prieš metus augštam šaulių sąjungos pareigūnui kalbėjau: suorganizuokite ginklų fondą, taip pat ir šaulių kariniam paruošimui neakivaizdines mokyklas. Jis mane paprašė: išdėstyk visa tai raštu. Žinoma, aš raštu neišdėsčiau, o jis per tą laiką suorganizavo šaulių kultūros fondą... Ginklų fondas ir apmokymas (karinis) liko visiškai nepajudintas. Per vieną dieną ar savaitę mes nieko nesuorganizuosime nors ir kaip jos prašytų sukilę broliai. Prisiminkime aną garsų 1956 m. vengrų sukilimą, kai sukilėliai prašė ginklų ir šaudmenų: skubiai atsiųskite bazukų, liepsnosvaidžių, automatų ir šaudmenų! JAV prezidentas pranešė, kad bus pasiųsta maisto, vaistų ir tvarsliavos..., bet ne ginklų. O kur gi buvo vengrų išeivija?! Juk ji Amerikoje gana didelė.

Paskubėkime, nes niekas negali pasakyti, kada ta pagalba bus reikalinga. Pasaulinė politika kunkuliuoja, ir netikėtumai labai galimi.

Ginklų fondas ir intensyvus mūsų ruošimasis sukilimui padėti Lietuvos laisvės atgavimą padarytų daug tikresnį, gyvenimiškesnį ir mums, ir anos pusės lietuviams. Tai būtų pastovus, nuolatinis gaivinimas vilties atgauti nepriklausomybę, kantriai laukiant tinkamo laiko sukilimui.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimą pagal tradiciją šaukia PLB valdyba. Kadangi dabartinė PLB valdyba yra Čikagoje, o seimas įvyks Toronte, čia sudarytas pagalbinis seimui rengti komitetas, kuris, glaudžiai bendraudamas su PLB valdyba, atliks visus parengiamuosius seimo darbus. Komitetas, sudarytas daugiausia iš buvusių Bendruomenės pirmininkų, yra šios sudėties: dr. J. Sungaila — pirmininkas, dr. S. Čepas — vicepirmininkas, K. Manglicas — sekretorius, E. Čuplinskas — iždininkas ir A. Rinkūnas — narys informacijos reikalams.

PLB seimas įvyks 1978 m. birželio 30 — liepos 4 dienomis Pasaulio Lietuvių Dienų programos rėmuose Toronte. Jo programos apmatai yra šie. Penktadienį, birželio 30, vakare įvyks seimo narių ir svečių susipažinimo pobūvis. Visas šeštadienis, birželio 1, skirtas organizaciniams Bendruomenės posėdžiams, kurių metu bus išklausyti valdomųjų organų ir kraštų pirmininkų pranešimai, po kurių eis diskusijos. Vakare įvyks didysis Pasaulio Lietuvių Dienų parengimas. Sekmadienį, liepos 2, nuo 9 ryto iki 12 v. vyks organizaciniai posėdžiai, kurių metu bus išrinkta nauja PLB valdyba ir kiti centriniai organai sekančių penkerių metų laikotarpiui. Iškilmingos pamaldos Toronto katedroje ir evangelikų pamaldos parapijoje įvyks 2 v.p.p. Po to visi dalyvaus dainų šventėje, o tos pat dienos vakare įvyks PLB seimo banketas. Liepos mėnesio 3 ir 4 d.d. įvyks seimo posėdžiai, skirti gyvybinėms lietuvių tautos ir PLB problemoms svarstyti.

Visi posėdžiai ir parengimai įvyks Royal York viešbutyje, esančiame centrinėje vietoje susisiekimo atžvilgiu, o taip pat turinčiame, šalia mažų salių posėdžiams, didžiulę 3.000 vietų salę šeštadienio pobūviui ir sekmadienio banketui. Dainų šventė įvyks pagrindiniame Toronto sporto sadijone "Maple Leaf Gardens".

PLD informacija

Latvijos nepriklausomybės paskelbimo 59-tųjų metinių minėjime Toronte. Pirmoje eilėje — gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas (viduryje), antroje eilėje (į kairę) KLB pirm. J. R. Simanavičius Nuotr. J. Kreilio

Ketinate pirkti nekilnojamą turtą — investuoti bei apsigyventi **FLORIDOJE?**

John (Jonas) PAŠKUS,

atstovaujantis didžiausiai ir seniausiai nekilnojamo turto įstaigai visoje Floridoje, mielai jums patarnaus.

The Keyes Co. REALTORS

3640 N. Federal H-way, Pompano Beach, Fla. 33064, USA

Įstaigos telefonas: 1-305-782-4422

Vakarais ir nedarbo metu: 1-305-946-4389

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629

Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

VAIZDINĖ AGITACIJA

Dvi savaites truko Vilniaus parodų rūmuose atidaryta respublikinė vaizdinė agitacijos priemonių paroda, kuriai 450 rodinių parūpino daugiau kaip 200 įvairių kolektyvų. Kaip lietuviai įgyvendina XXV sovietų kompartijos suvažiavimo nutarimus ir kokias darbo aukas jie atidavė Spalio revoliucijos šešiasdešimtmečiui, rodė plakatai, diagramos, skaidrės, nuotraukos. Nemaža propagandos dalis buvo skirta socialistinio lenktyniavimo organizavimui, naujajai L. Brežnevo konstitucijai. Į parodos atidarymą buvo atvykęs ir kompartijos I sekr. P. Griškevičius su savo gausia palyda. Atidarymo žodį tarė vilniškės kompartijos centro komiteto propagandos ir agitacijos skyriaus vedėjas J. Kuolelis. Vaizdinės agitacijos priemonėmis stengiamasi išnaudoti lietuvius darbo našumo didinimu, stiprinti jų ištikimybę Sovietų Sąjungai.

ŽURNALAS PIJONIERIAMS

Vilniškis komjaunimo centro komitetas pradėjo leisti "Žvaigždutę" — literatūros ir meno žurnalą pijonieriams. Tokį pavadinimą turėjo ir vaikams skirtas žurnalas nepriklausomoj Lietuvoj. Raudonoji "Žvaigždutė" 45.000 egz. tiražu pasirodys keturiskart per metus. Jos pirmajame numeryje apie Sovietų Sąjungos laimėjimus Spalio šešiasdešimtmečio proga rašo senasis Maskvos garbintojas G. Zimanas, save tituluojantis filosofijos daktaru; apie revoliucijos lopšiu tapusį Petrapilį, vėliau pavadintą Leningradu, pasakoja E. Zeifas. Skyrelis "Trys liepsnelės" žada pateikti pijonieriško gyvenimo naujienas, supažindinti su geriausiais būriais bei grandimis. Specialiame skyrelyje bus duodami žaisliukų, medžio, popieriaus, metalo dirbinių planai juos pasigaminti norintiems meistrams. Turinį papildys pasakėlės, žymiųjų rašytojų apsakymai. Pagrindinis raudonosios "Žvaigždutės" tikslas, be abejonės, yra ideologinių pradų stiprinimas jaunose lietuviukų širdyse.

SOCIOLOGŲ KONFERENCIJA

Palangoje surengta Lietuvos, Latvijos ir Estijos sociologų konferencija buvo skirta Spalio revoliucijos šešiasdešimtmečiui. Jos dalyviai svarstė komunizmo kūrimo teorijos bei praktikos klausimus, išryškindami pagrindines Pabaltijo sociologų tyrinėjimų kryptis. Įvadinį žodį tarė sovietinių sociologų Pabaltijo skyriaus pirm. J. Macevičius. Pagrindinį pranešimą padarė iš Maskvos atvykęs Sov. Sąjungos MA socialinių ekonominių problemų instituto sektoriaus vedėjas V. Jadovas.

JAUNIMO EKSPEDICIJA

Ketverius metus truko Lietuvoje surengta pijonierių ir moksleivių turistinė - kraštotyrinė ekspedicija "Mano Tėvynė — Sovietų Sąjunga", skirta XXV-jam sovietinės kompartijos suvažiavimui ir Spalio revoliucijos šešiasdešimtmečiui. Jos rezultatai aptarti baigminėje konferencijoje Panevėžyje. Juos atskleidžia lapkričio 12 d. "Komjaunimo Tiesoje" paskelbtas pasikalbėjimas su švietimo ministerijos inspektore M. Petrauskaite. Pasirodo, ekspedicijos nariai, rinkdami medžiagą, savo pagrindinį dėmesį skyrė Spalio revoliucijos dalyviams, sovietiniams II D. karo partizanams, pokariniams kolchozų organizatoriams, kompartijos planus viršijantiems dabartiniams darbo pirmūnams. Apie 250 tokių darbų, garbinančių Sovietų Sąjungą bei jos atneštą okupacinę sistemą, buvo sutelkta XXII-joj vidurinėj mokykloj atidarytoje parodoje. Geriausių darbų rinkėjai susilaukė specialių prizų bei pagyrimo raštų.

VASAROS BALANSAS

Lietuvos skęstančiųjų gelbėjimo draugijos pirm. Vytautas Bražiulis "Tiesos" 248 nr. pateikia liūdną praėjusios vasaros balansą. Vien tik birželio, liepos ir rugpjūčio mėnesiais Lietuvoje nuskendo 236 žmonės, o per devynis mėnesius šiemet aukų turėta 372. Beveik pusė nuskendusiųjų — net 151 asmuo buvo neblaivus. Priešmokyklinio amžiaus vaikų vandenyse žuvo 36. Vilniuje nuskendo 24 gyventojai, Klaipėdoje — 19, Kaune — 16, Vilniaus rajone — 17, Panevėžio — 13, Kėdainių — 12. Gelbėjimo stočių darbuotojams visoje Lietuvoje pavyko išsaugoti 660 skendusių asmenų gyvybes.

ŠIAULIŲ BIBLIOTEKA

Centrinėje miesto dalyje šiauliečiai susilaukė naujųjų viešosios bibliotekos rūmų. Trijų augštų pastate, turinčiame 4.500 kv. metrų naudingo ploto, įrengtos modernios saugyklos pusei milijono knygų, patalpos nuolatinei naujų knygų parodai bei kitoms literatūrinėms parodoms. Naujoji biblioteka taip pat turi tris nemažas skaityklas, komplektavimo, bibliografijos, informacijos skyrius.

TILTAS PER NEMUNĄ

Lapkričio 1 d. Alytuje atidarytas naujas metalinės konstrukcijos tiltas per Nemuną ties Kaniūkais. Jo planus paruošė valstybinio autokelių tyrinėjimo ir projektavimo instituto specialistai su leningradiečiais. Statybos darbus atliko VIII Alytaus kelių statymo valdyba. Naujasis tiltas sutrumpins Vilniaus, Varėnos bei kitų miestų susisiekimą su augančiu pramonės centru Alytuje.

BARELJEFAI KLAIPĖDOJE

Klaipėdoje bareljefais buvo paženklintos trys šio miesto gatvės — Juliaus Janonio, V. Mickevičiaus - Kapsuko ir Simono Daukanto. Poeto J. Janonio bareljefą sukūrė skulptorius M. Narbutas, kompartijos veikėjo Kapsuko ir lietuvių tautos sąmonės žadintojo S. Daukanto — skulptorius L. Garla. Bareljefų ir memorialinių lentų įrengime skulptoriams talkino architektas A. Banaitis. V. Kst.

Winnipeg, Manitoba

VISUOTINIS SUSIRINKIMAS. Spalio 29-30 d.d. KLB Winnipego apyl. v-bos pirm. ir krašto tarybos narys J. Demereckas buvo išvykęs į KLB X-sios kr. tarybos suvažiavimą Toronte. Grįžęs sušaukė v-bos posėdį, papasakojo apie įvykusio suvažiavimo įspūdžius ir perdavė KLB pirm. J. R. Simanavičiaus šiltus linkėjimus; platesnę apžvalgą duos š.m. gruodžio 11, sekmadienį, visuotiniame narių susirinkime.

A.a. JUOZAS BANIKONIS mirė rugsėjo 9 d. Concordia ligoninėje, sulaukęs 77 m. amžiaus. Paliko nuliūdime žmoną Genovaitę. Į Kanadą buvo atvykęs 1927 m. Devyniolika metų dirbo miesto savivaldybėje. Palaidotas Visų Šventųjų kapinėse. Religines apeigas atliko lietuvių parapijos klebonas kun. J. Bertašius. Velionis priklausė Šv. Kazimiero lietuvių parapijai ir Kanados Lietuvių Klubui Manitoboje. Pastarajame dažnai buvo renkamas į v-bą ir kelis kartus buvo jos pirmininku, tik paskutiniu metu dėl įvairių intrigų iš klubo buvo visai pasitraukęs. Kanadoje paliko daug draugų, o JAV-se ir okup. Lietuvoje — giminių.

BRONĖ BUJOKIENĖ ilgoką laiką sirgusi The Health Sciences Centre-General ligoninėje, savo vaikų padedama, buvo perkelta į Torontą ligoninėn, kur tęsiamas jos gydymas. Winnipege paliko namus, kurie paskelbti pardavimui. Jos vyras Stasys Bujokas jau prieš eilę metų yra miręs ir palaidotas Winnipege.

Br. Bujokienė Lietuvoje buvo mokytoja. Rusams okupavus Lietuvą, kaip ir visi kiti tremtiniai, pasitraukė į Vakarus. Ilgus metus mokytojavo šeštadieninėje mokykloje. Priklauso KLB-nei. Dažnai sakydavo kalbas per įvairius minėjimus. Giliai religinga. Winnipegiečiai linki sveikatos.

VACYS URNIEŽIUS loterijoje "Expresswinning Numbers" laimėjo $2.500. Pats dar tebedirba miškuose, o žmona gyvena Winnipege, kur yra nupirkę namus. V. Urniežius Lietuvoje buvo pienininku.

ALDONA BALČIŪNIENĖ su savo sūnumi Reniu praėjusią vasarą buvo išvykusi į okup. Lietuvą. Vilniuje išbuvo 4 dienas, kur pasimatė su atvežtais giminaičiais. Grįždami buvo sustoję Amsterdame ir Romoje.

VASARIO 16 GIMNAZIJAI remti būrelio nr. 127 vadovui Tadui Lukui mirus, jo pareigos, pagal KLB Winnipego apyl. v-bos nutarimą, pavestos v-bos pirm. J. Demereckui. Perėmęs būrelį, suregistravo 15 asmenų ir surinktus $150 pasiuntė Vasario 16 gimnazijai.

GERTRŪDA IR PETRAS GALMINAI rugsėjo 17 d. "Assiniboine Gordon Hotel" salėje surengė vestuvinę puotą savo dukrai Kristinai-Onai, kuri ištekėjo už Ducan James McRae. G. Galminienė kurį laiką mokytojavo šeštadieninėje mokykloje, Gražiai išauklėjo ir savo dvi dukras. Viena jų studijuoja universitete. Vestuvines apeigas atliko lietuvių Šv. Kazimiero šventovėje kun. J. Bertašius. Sėkmės naujo gyvenimo pakopoje!

RINKIMAI. Spalio 11 d. įvyko provincinio ,parlamento rinkimai. Kandidatavo ir vienas lietuvis, dirbęs miesto savivaldybėje tarybos nariu Norm Stapon - Steponavičius. Toje apylinkėje (Kildonan) buvo trys kandidatai, kurie surinko balsų: Peter Fox (NDP) — 5.543, Jim Hanson (PC) — 4.633 ir Norm Stapon - Steponavičius (L) — 926. Galimas dalykas, mūsų tautiečiai bene bus pakenkęs staigus perėjimas iš Independent partijos į liberalus, kurie paskutiniuose balsavimuose labai pralaimėjo. Manitobos rinkimuose gavo atstovų: konservatorių partija — 33, NDP — 23, liberalai — 1. Premjero pareigas perėmė Sterling Lyon.

MIESTO BURMISTRAS Steve Juba, išbuvęs tarnyboje 21-rius metus, atsisakė kandidatuoti. Atsirado net 5 kandidatai, buvę tarybos nariai. Robert Steen (Ind.), kuris gavo — 69.818 balsų, Bill Norrie — 67.999, Nick Ternette — 5.682. Paskutinieji du kandidatai surinko žymiai mažiau balsų.

Naujasis miesto burmistras Robert Steen yra gimęs 1933 m. olandų-airių šeimoje. 1959 m. baigęs teisę pradėjo dirbti savo srityje, o vėliau dirbo augštose ir atsakingose valdžios pareigose.

Galbūt dėl mažo skaičiaus balsų provinciniuose rinkimuose mūsų tautietis Stapon - Steponavičius šiais metais į miesto tarybą nebekandidatavo. Gaila, miesto savivaldybėje nebeturėsime nė vieno lietuvio.

K. S-tis

KLB Hamiltono apylinkės valdyba rengia tradicinį

Naujų metų SUTIKIMA

• Šilta ir šalta vakarienė
• Nemokamas šampanas
• J. Vaičiaus orkestras
• Staigmenos

Įėjimas suaugusiems — $17.50, studentams ir pensininkams — $14
Bilietai gaunami sekmadieniais po pamaldų salėje arba pas ižd. J. Bajoraitį (86 Melrose Av. So. Telefonas 549-3483).

• Pradžia — 8 v.v.

gruodžio 31, šeštadienį, Hamiltono Jaunimo Centre, 48 Dundurn St. N.

Rengėjai

Bronius ir Ema Milašiai, hamiltoniečiai, atšventę 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį
Nuotr. J. Miltenio

HAMILTON ONT

EMA IR BRONIUS MILAŠIAI lapkričio 19 d. atšventė savo vedybų 50 m. sukaktį. Iškilmes pradėjo šv. Mišiomis AV šventovėje, kurių metu buvo pakartota vedybinė priesaika. Mišias atnašavo prel. J. Tadarauskas, asistuojant kun. L. Januškai ir evang.-liuteronų kun. R. Ruppenthal, kuris yra E. Milašienės klebonas. Čia St. Johannes evang. par. klebonas pasakė ir daug gražių sveikinimo žodžių. Po to Jaunimo C. salėje apie 200 kviestų svečių pasitiko sukaktuvininkus, sugiedojo jiems "Ilgiausių metų" ir pasakė daug sveikinimo kalbų. Apie sukaktuvininkų 50 metų vedybinį gyvenimą ilgesnį žodį tarė K. Mileris. Žodžiu sveikino daug kas iš organizacijų ir giminių, o raštu sveikinimai buvo gauti iš Kanados darbo ministerio J. Munro, giminaičių ir draugų iš JAV-se, Lietuvoje ir P. Amerikoje. Taip pat buvo gautas palaiminimas iš Šv. Tėvo, o Kanados min. pirm. P. E. Trudeau atsiuntė jiems sveikinimo raštą. Į savo dėdžių sukaktį specialiai buvo atvykusios ir dvi dukterėčios: Joana Milašiūtė iš St. Paul, Minnesotoje, dr. Albina Milašiūtė iš Montevideo, Urugvajuje.

E. Br. Milašiai susituokė 1927 m. lapkričio 18 d. Lietuvoje, Lauksargės bažnytkaimyje. Tuoj po to buvo emigravę ir kelerius metus gyveno Urugvajuje. Sugrįžęs į Lietuvą, Br. Milašius tarnavo Tauragėje "Maiste", o žmona turėjo restoraną. Buvo repatrijavę į Vokietiją. Po karo išskirta šeima vėl susijungė ir apsigyveno Ockery lietuvių stovykloje. 1948 m. jie atvyko į Kanadą ir vienerius metus dirbo tabako ūkyje Delhi. Po to persikėlė į Hamiltoną, kur ir šiandien tebegyvena. E. Br. Milašiai, jau pensininkai, turi didelį savo draugų ratelį.

Br. Milašius savo laiku yra daug rašinėjęs lietuvių spaudoje. Rašo eilėraščius. Yra parašęs ir pats išleidęs dvi knygeles — "Žvilgsnis atgal" ir "Kruvinieji doleriai". Jis yra Lietuvos kariuomenės savanoris. Kurį laiką ėjo augštesnes pareigas kalėjimų administracijoje. Hamiltoniečiai šiai savo lietuvių senjorų porai linki dar ilgo ir gražaus gyvenimo.

K. M.

VASARIO 16 GIMNAZIJA Vokietijoje, vienintelė lietuvių gimnazija Vakarų pasaulyje, tęsia jaunimo mokslinimo bei auklėjimo darbą lietuviškoje dvasioje ir laukia mūsų paramos. Šiais metais ji sulaukė didesnio būrio besimokančio jaunimo iš Amerikos, kurių tarpe yra 7 Kanados jaunuoliai (3 iš Hamiltono). Viso laisvojo pasaulio lietuviai savo aukomis ar pastoviais įnašais remia šią gimnaziją. Vokietijos lietuviai visai neseniai talkos būdu atremontavo berniukų bendrabutį, paaukodami per 1.000 darbo valandų. Čikagos lietuviai renka aukas nupirkti naujom lovom tam bendrabučiui. Į šio vajaus prašymą jautriai reagavo ir Hamiltono lietuviai. Pirmieji savo auka po $25 atskubėjo Aleksas Paulius ir Pranas Šiūlys, kurie niekieno neraginami atsiuntė savąją auką. Ačiū jiems už skubų atsiliepimą. Laukiami ir kiti aukotojai tam tikslui.

HAMILTONE VEIKIA vienas dvigubas Vasario 16 gimnazijai remti būrelis, telkiąs aukas jau trylikti metai. Šiuo metu būrelį sudaro 56 nariai-rėmėjai, kurių tarpe nemažas skaičius pensininkų. Gruodžio mėnesį būrelio vadovas renka iš būrelio narių įnašus šiems mokslo metams ir priima aukas ir iš kitų. Norintieji prisidėti savo auka prašomi paskambinti tel. 385-8602. Auka bus paimta iš namų arba paprašyta atnešti į Šalpos Fondo gimnazijai remti sąskaitą "Talkoje". Besiartinančių šv. Kalėdų proga atverkime savo širdis besimokančiam jaunimui paremti. Iš anksto visiems ačiū.

St. J. Dalius, būrelio vadovas

APRAŠANT ABITURIENTŲ sutiktuves buvo praleista Rita Stabingytė, baigusi St. Mary gimnazijoje 12 klasių. Rita priklauso skaučių organizacijai, dainuoja "Aide", yra baigusi lituanistinę Hamiltono mokyklą. Mokosi XIII klasėje. Už klaidą atsiprašome. **K. B.**

KLK MOTERŲ DR-JOS Hamiltono skyrius metinę savo šventę rengia gruodžio 11, sekmadienį, parapijos salėje. 11 v. Mišios — Draugijos intencija. Po Mišių — agapė ir paskaita. Narės, kurios turi tautinius drabužius, prašomos jais pasipuošti, nes pamaldose dalyvausime su vėliava. Kviečiame nares ir visas parapijos moteris gausiai dalyvauti.

Valdyba

KLB ŠALPOS FONDO HAMILTONO SKYRIAUS ruoštas vajaus užbaigimo balius - šokiai lapkričio 5 d. Jaunimo Centre praėjo su labai gražiu pasisekimu. Dalyvavo per 200 svečių iš įvairių vietovių. Labai įdomią programą atvežė Klevelando studenčių vokalinis vienetas "Nerija", vad. muzikės Ritos Čyvaitės. Vienetui akompanavo pianistė Kristina Kuprevičiūtė. "Nerijos" koncerto repertuarą sudarė vien tik lietuvių liaudies bei lietuvių kompozitorių dainos, kaikurios jų R. Čyvaitės aranžuotos. Visus susirinkusius tą vakarą žavėjo "Nerijos" gražus dainų išpildymas, aiškus žodžių tarimas. Joms visoms tenka didelė padėka už šį gražų koncertą.

Komitetas yra labai dėkingas klebonui prel. dr. J. Tadarauskui už paaukojimą dalies salės nuomos šalpai. Baliaus stalus gražiai puošė gėlės iš S. Rakštienės gėlyno. Jai nuoširdi padėka. Visus bare aptarnavo šalpos rėmėjai J. Naujokas ir J. Kažemėkas. Jiems tenka gili padėka, o taip pat ir V. Kairiui iš Burlingtono, kuris rūpinosi, kad šis šalpos parengimas praeitų kuo gražiausiai. Komitetas dėkingas visiems, kurie savo darbu bei auka prisidėjo prie vajaus užbaigimo baliaus. Komitetas reiškia ypač gilią padėką mūsų jaunam Bendruomenės pirmininkui K. Deksniui, kuris atėjo į pagalbą komitetui — sutvarkė garsiakalbius, juos išnuomodamas. Didžiausia padėka tenka visiems šalpos rėmėjams, kurie gausiai dalyvavo šiame parengime.

CHORAS "AIDAS" išsirinko šiam sezonui naują seniūnę — R. Kvedaraitę, o jos padėjėjomis: L. Kalvaitytę ir A. Pleinytę.

NAUJAS "AIDO" VADOVAS. Sol. V. Verikaičiui atsisakius toliau vadovauti chorui, jo pareigas perėmė visiems gerai žinomas, jaunas, gabus muzikas Jonas Govėdas. Linkime jaunam muzikui sėkmės. Aidietės ir tėvų komitetas nuoširdžiai dėkoja sol. V. Verikaičiui už įdėtą darbą, paaukotą laiką lietuviškai dainai. Choro repeticijos dabar vyks kiekvieną sekmadienį po 11 v. pamaldų (apie 12 v.) Jaunimo Centre. "Aidas" šiuo metu ruošiasi dainų šventei ir kitiem pasirodymam. Jis kviečia visas mergaites jungtis į choro eiles. Visais choro reikalais prašome kreiptis į jo administratorių J. Pleinį telefonu 549-5372.

"AIDO" TĖVŲ RĖMĖJŲ susirinkimas įvyko lapkričio 20 d. Jaunimo Centre. Susirinkime aptarti choro ateities planai. Apie choro veiklą kalbėjo adm. J. Pleinys, o apie iždą pranešimą padarė izd. J. Stankus. Revizijos komisijos aktą perskaitė A. Laugalys. Sudaryta nauja tėvų rėmėjų valdyba: E. Ciparienė, J. Gedrimienė, G. Juodelienė, D. Vaitiekūnienė, dr. B. Vidugiris, J. Stankus ir J. Pleinys. Revizijos komisija — A. Laugalys ir J. Jurgutis. Susirinkimui pirmininkavo A. Laugalys, sekretoriavo — Vyt. Kvedaras.

"PASAULIO LIETUVIO" žurnalą leidžia PLB valdyba Čikagoje. Jame galima rasti daug žinių apie bendruomeninį lietuvių gyvenimą. Prenumeratos kaina metams $3, atskiro numerio kaina — 50 ct. Norį ši žurnalą užsiprenumeruoti prašomi kreiptis sekmadieniais kavutės metu Jaunimo Centre į J. Pleinį. **J. P.**

Welland, Ontario

SUSIRINKIMAS. Š.m. spalio 23 d. įvyko KLB Wellando apylinkės visuotinis narių susirinkimas vengrų parapijos salėje. Išrinkta nauja valdyba, kuri pasiskirstė pareigomis: Vincas Bieliūnas—pirmininkas, Marytė Čepukienė — sekretorė, Antanas Žinaitis — iždininkas.

V. Bieliūnas

Thunder Bay, Ont.

KANADOS DAUGIAKULTŪRĖS TARYBOS atstovai lankėsi lapkričio 12-13 d.d., kurie išklausė vietinių tautinių grupių pageidavimus. KLB Thunder Bay apylinkės vardu kalbėjo ir raštą įteikė dr. E. Jasevičiūtė. Ji pageidavo, kad būtų paruoštas daugiakalbis vadovėlis su būtiniausiais išsireiškimais ligoninėms, senelių namams ir pan. Taip pat ji iškėlė reikalą angliškai lietuviško vadovėlio toms šeimoms, kurios gyvena toli nuo lietuvių centrų ir negali pasinaudoti šeštad. mokyklomis. Ji skundėsi perdideliais muitais siuntiniams į Lietuvą ir kitus Sov. Sąjungos užimtus kraštus. Prašė sudaryti sąlygas mažų kolonijų lietuviams pasiekti kultūrinius centrus. Daugiakultūrės tarybos atstovas paaiškino, kad kelionėms lėšos yra skiriamos ir reikia jų prašyti atskirais atvejais. Prašyto vadovėlio paruošimas finansiškai esąs taip pat galimas. Siuntinių muitų reikalu Kanados vyriausybės atstovai kalbėsią Belgrade.

Apklausoje dalyvavęs daugiakultūrių reikalų min. N. Cafik pietų metu pasakė ilgą, nuoširdžią ir atvirą kalbą etnokultūrinių grupių klausimais. **Kor.**

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

"TALKA"

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.

Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

Kapitalas — virš $10,000,000.

MOKAME UŽ:

depozitus (P.C.A.) 6%
santaupas 7%
term. depozitus 1 m. 8¼%
pensijų fondas 9%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas ... 11%
nekiln. turto pask. 9¾%

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

BENDRAVIMO SUTARTĮ lapkričio 12 d. Filadelfijoje pasirašė VLIKo pirm. dr. Kęstutis Valiūnas ir Ukrainos respublikos tremtyje sudarytos vyriausybės prez. Mykola Liwycki. Sutarties pagrindą sudaro abiejų tautų 1918 m. paskelbtas nepriklausomybės atstatymas: Ukrainos sausio 22 d., Lietuvos vasario 16 d. Taigi, ir ukrainiečiai, ir lietuviai sekančiais metais minės šio svarbaus įvykio šešiasdešimtmetį. Sutartimi įsipareigojama: "1. siekti glaudesnio bendradarbiavimo mūsų tautų iš sovietinės priespaudos išsivadavimo šventoje kovoje, stiprinant ir derinant išsilaisvinimo pastangas, vedančias į galutinį tikslą — Lietuvos ir Ukrainos pilnos nepriklausomybės atstatymą, ir 2. valstybių nepriklausomybę atgavus, tęsti mūsų tautų istorinę tradicinę draugystę, plėtoti kultūrinį bendradarbiavimą ir puoselėti draugiškus tarpusavio valstybinius santykius."

BROOKLYNE LEIDŽIAMAS katalikų savaitraštis "The Tablet" spalio 20 d. paskelbė savo bendradarbio Jim Greene pasikalbėjimą su Lietuvių Žmogaus Teisių Komisijos nariu kun. Kazimieru Pugevičium apie religijos persekiojimą sovietų okupuotoje Lietuvoje, jų vykdomus Helsinkio susitarimų pažeidimus. Pasak kun. K. Pugevičiaus, sovietai Lietuvos Katalikų Bendriją stengiasi pasmaugti tyliai. Užsieniečiams jie rodo pilnas šventoves tikinčiųjų. Kad jos pilnos, netenka stebėtis, nes pusė jų jau uždaryta. Lietuviai vyskupai išleidžiami į eucharistinį kongresą, bet tuo metu, kai buvo pasirašomi Helsinkio susitarimai, atėjo žinia apie mokytojų atleidimą dėl jų sūnaus įstojimo kunigų seminarijon. Seminaristų leidžiama turėti tiek, kad jų įšventinimas kunigais neįstengia užpildyti mirusių bei susirgusių kunigų paliekamos spragos. Sovietų propagandistai pabrėžia konstitucijon įtrauktą sąžinės laisvę. Jie nebaudžia žmogaus dėl tikėjimo širdies gelmėse, bet persekioja jį, kai tą tikėjimą nori viešai išpažinti. Šia proga tenka pabrėžti, kad VLIKas kun. K. Pugevičių buvo pasiuntęs Belgrado konferencijon, kur jis perdavė atitinkamas informacijas JAV ir Vatikano delegacijoms.

REGISTRUOTOS JAV LB tarybos suvažiavimas įvyks gruodžio 11 d. Čikagoje, Tautiniuose Namuose. Šiame metiniame suvažiavime bus išrinktas tarybos prezidiumas, centro valdyba, kontrolės komisijos. Numatoma paskaita politine tema ir suvažiavimo pokylis.

Argentina

BUENOS AIRES TELEVIZIJOJE spalio 17 d. tris dainas padainavo Susivienijimo Lietuvių Argentinoje mergaičių ansamblis "Žibutės" su savo vadovu J. Simanausku, akordeonu palydint inž. G. Kliaugai. A. Mičiūdas XI kanalo televizijos žiūrovus supažindino su lietuvišku gintaru bei jo dirbiniais. Spalio 22 d. rytą kun. Gardelos programon VII kanale buvo pakviestas Lietuvių Centro mažųjų ansamblis, šokėjų grupė "Inkaras", dainos ansamblis "Gintarėlės". Šioje programoje apie tautinius lietuvių drabužius kalbėjo V. Survilienė, apie kankles — N. Zavickaitė. Lietuvių Centro pirm. J. Mičiūdas programos vadovui kun. Gardelai padovanojo lietuvišką Vytį, o iš jo gavo ansambliečiams skirtą gitarą.

SOL. ADRIANA MONIKA JOCYTĖ spalio 22 d. atšventė 15-tąjį savo gimtadienį Berisse. Šia proga Mišias jos intencija atnašavo iš Buenos Aires atvykęs kun. J. Petraitis. Iškilmė baigta vaišėmis Mindaugo Draugijos salėje, kur susirinko apie 90 kviestinių svečių, giminaičių ir draugų. Užkanda ir gėrimus parūpino cukrainė "La Primavera". Adriana susilaukė daug sveikinimų ir gražių dovanų.

Brazilija

LIETUVIŠKAS VĖLINIŲ PAMALDAS Sao Paulo mieste, Dr. J. Basanavičiaus rūmų salėje, suorganizavo Vila Anastacio mokyklos rėmėjų būrelis, vadovaujamas pirm. P. Žarkausko. Jose prisiminti 132 mirusieji būrelio nariai ir apie porą šimtų kitų tautiečių. Mišias koncelebravo saleziečiai kunigai S. Šileika ir P. Urbaitis, giedant "Aušros" chorui. Po pamaldų įvyko bendros vaišės, kuriose buvo parduota daug kalėdinių sveikinimo atvirukų, surinkta nemažai aukų. Jose kilo sumanymas bendroms mėnesinėms lietuviškoms pamaldoms sujungti Vila Anastacio, Lapos, Vila Bonihos ir Osasco rajonus. Dalyvių pritarimas gautas, tik reikia surasti visiems priimtiną pamaldų vietą.

KUN. ANTANAS PERKUMAS, SDB, Venecuelos lietuvių kapelionas, lapkričio 26 keliom dienom buvo atskridęs į Sao Paulo miestą pas Tėvus saleziečius. Čia jis susitiko su kun. P. Urbaičiu, SDB, su kuriuo jam yra tekę dirbti misijose Kinijoje. Japonai okupacijos metais kun. A. Perkumui, SDB, buvo peršovę kojį ir tris dienas palikę be medicininės pagalbos. Šios žaizdos pasekmes jis jaučia ir dabar. Popiežiškajai lietuvių katalikų misijai kun. A. Perkumas, SDB, vadovauja jau 25 metus.

AERONAUTIKOS MIN. GEN. A. MACEDO sostinėje Brazilijoje priėmė literatūrinio konkurso laimėtojus, kurių eilėse buvo ir D. Ganauskaitė. Ketvirtojo karinės aviecijos skyriaus paskelbtame konkurse buvo dvi temos — "Valstybinis oro paštas" ir "Brazilijos karo aviecija II D. kare."

Urugvajus

MONTEVIDEO LIETUVIŲ PARAPIJA platina dviejų muzikinių Kanados lietuvių vienetų plokšteles — Hamiltono "Aido" choro ir Londono mergaičių kvarteto "Rasa". Pamaldų metu liturginius skaitymus atlieka Anelė Lingienė, Ona Svečiulienė ir Antanas Mačanskas.

Australija

VĖLINIŲ PROGA Melburno lietuviai lapkričio 5 d. su kun. Pr. Daukniu aplankė tautiečių kapus Fawknerio kapinėse. Čia buvo prisiminti ir kiti mirusieji tautiečiai — lietuviai vyskupai, kunigai, tremtiniai, tautos darbuotojai. Pašventinti du antkapiniai paminklai — a.a. Z. Marcinkaus ir a.a. P. Petraičio. New Cheltenhamo kapinių lankymui vadovavo kun. Pr. Vaseris.

PIRMĄJĮ VIEŠĄ PASIRODYMĄ Sydnėjaus lietuviams spalio 30 d. turėjo naujoji tautinių šokių grupė "Sūkurys". Jai vadovauja Marina Cox, baigusi tautinių šokių mokytojų kursus JAV, talkinama Jono Biretos ir akordeonisto Jono Zubricko. Vakaro programą atliko jaunesniųjų ir vyresniųjų šokėjų vienetai kartu ir atskirai. Šokius pranešinėjo bei juos apibūdino net kelios gražiai lietuviškai šnekančios mergaitės. Administracinius "Sūkurio" reikalus tvarko N. Jurkšaitienė ir A. Kolbakienė.

Bengalija

DAKOS IR ČITAGONGO MIESTUOSE Sovietų Sąjungos garbintojai surengė 70 Lietuvos dailininkų grafikos darbų parodą, skirtą sovietinės Spalio revoliucijos šešiasdešimtmečiui. Ja buvo stengtasi pabrėžti, kad tokius augštus laimėjimus grafikoje lietuviai dailininkai galėjo pasiekti tik sovietinės santvarkos dėka. Rengėjai, žinoma, nutylėjo tikrąją Lietuvos būklę sovietinėje okupacijoje.

Britanija

LONDONO LIETUVIAI tautiečių kapus aplankė vėjuotą spalio 30 d. popietę. Jie buvo papuošti gyvomis gėlėmis ir žvakutėmis. Ypatingo dėmesio susilaukė a.a. B. K. Balučio ir a.a. kun. K. Matulaičio kapai. Ilgiau pasimelsta prie bendro lietuviško kryžiaus.

NIDOS KNYGŲ KLUBAS jau išleido tradicinį 1978 m. kalendorių su kasdien nuplėšiamais lapeliais. Jis išsiuntinėtas klubo nariams ir "Europos Lietuvio" skaitytojams. Dalis egzempliorių palikta tiem tautiečiam, kurie šių leidinių neprenumeruoja. Kalendoriaus kaina — 2 svarai. Leidyklos adresas: 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, Britain.

Lenkija

PLUOŠTĄ ŽINIŲ apie Lenkijos lietuvius pateikia Torontą tik dabar pasiekęs "Aušros" 3 nr. Iš jo sužinome, kad birželio 4 d. Punsko mokyklų mokytojai ir moksleiviai pensijon išlydėjo du mokytojus — Joną Stoskeliūną ir Juozą Vainą. Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos linkėjimus jiems perdavė K. Dapkevičiūtė, centro valdybos biuro vedėja.

VROCLAVO JAUNIMO kultūros namuose gegužės 8 d. paminėta LVKD šio miesto ratelio 15 metų veiklos sukaktis. Minėjime dalyvavo Vroclavo meno ir kultūros atstovas Šumskis, LVKD centro valdybos biuro vedėja K. Dapkevičiūtė. Geriausiems ratelio veikėjams įteikti padėkos raštai bei dovanėlės. Koncertinę programą atliko "Vilnelės" ansamblis. Tą pačią dieną čia II savo suvažiavimą turėjo Vilniaus Vytauto D. gimnazijos absolventai, gyvenantys Lenkijoje. Jie nutarė rūpintis vertimais, kurių dėka lenkai galėtų būti supažindinti su lietuvių literatūra, Lietuvos istorija ir geografija.

Izraelis

PAGERBTI ŽYDŲ GELBĖTOJAI. Š.m. lapkričio 9 d. Jeruzalėje Yad Vashem institutas pagerbė Britanijoje gyvenančius žydų gelbėtojus — dr. Petrą Baublį, Sergiejų ir Jadvygą Baublius. Jiems buvo išduoti specialūs pažymėjimai, kuriuose paminėta, kad jie gelbėjo žydus, rizikuodami savo gyvybe, jų naikinimo metu (Lietuvoje). Į pagerbimo iškilmes buvo atvykusi dalis minėtų lietuvių ir jų išgelbėtieji žydai su šeimomis. Ta proga Teisiųjų alėjoje buvo pasodinti medeliai ir pasakyta atitinkamų kalbų (dalis jų lietuviškai).

Vokietija

VASARIO 16 GIMNAZIJOS tėvų suvažiavimas įvyko spalio 22 d. Su naujųjų mokslo metų problemomis juos supažindino gimnazijos direktorius V. Natkevičius, sveikino kuratorijos pirm. kun. A. Bernatonis. Suvažiavime aptarta daug aktualių klausimų. Į naująjį tėvų komitetą išrinkti: pirm. A. Kairys, vicepirm. J. Barasas, atstovė kuratorijai V. Pancerienė.

Lietuviškoji veikla plačiajame pasaulyje

Ką nuveikė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba per ketverius metus?

BRONIUS NAINYS

PLB pirmininkas

Šis pranešimas buvo padarytas Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto tarybos suvažiavime. Šios tarybos narių pageidavimu spausdiname jį ištisai. RED.

Per ketverius kadencijos metus PLB valdyba atliko daug darbų visose savo veiklos srityse. Čia nors labai trumpai bandysime pažvelgti į kelias pagrindines tokias sritis.

Kultūros sritis

Kultūriniai ryšiai su kitų kraštų lietuviais mum yra labai svarbūs. Todėl mes jiem skyrėme daug dėmesio. Ryšius arba patys organizavome, arba rėmėme. Rūpinomės daugiausia jaunimu, ypač Pietų Amerikoje. Su Pietų Amerikos lietuviais ryšiai vyko taip: du kartus ten teko keliauti man piačiam — į Kolumbiją ir į III PLJ Kongresą Argentinoje, Urugvajuje ir Brazilijoje. Teks dar kartą vykti į VI Pietų Amerikos Lietuvių Kongresą Urugvajuje. Jaunimui talkinti siuntėme: Rasą Šoliūnaitę į Argentiną (kitais metais — į Urugvajų), Daivą Vaitkevičiūtę — į Urugvajų, seselę Ignę Marijošiūtę — į Argentiną, Rasą Lukoševičiūtę — irgi į Argentiną, Marytę Dambriūnaitę — į Kolumbiją ir į Venecuelą.

Šios visos jaunos merginos dirbo su jaunimu: mokė jį tautinių šokių, organizacinio darbo, ypač stovyklų organizavimo, lietuvių kalbos, skleidė Jaunimo Sąjungos idėją.

Siuntėme taip pat menininkus, meno vienetus, rėmėme ten savo iniciatyva vykstančius. Davėme pinigų į Kolumbiją nuvykusio Hamiltono "Gyvataro" išlaikymui, siuntėme Windsoro mergaičių kvartetą "Aušra", Linkevičiūtės - Prapuolenio duetą, Hamiltono mergaičių chorą "Aidas".

Visi šie talkininkai ir menininkai padarė labai daug. Jie padėjo pasiruošti jaunimo kongresui, sukelti lietuviškos veiklos entuziazmą ir kartu su nuvežtu jaunimo kongresu visiškai pakeisti P. Amerikos lietuvišką veiklą taip, kad jau praėjusį pavasarį mes galėjome nusiųsti mokslininką prof. dr. Antaną Klimą skaityti paskaitų apie lituanistiką. Jis buvo labai šiltai sutiktas: jo paskaitos buvo lankomos, klausomos, giriamos.

Ši visa mūsų veikla ir "Pasaulio Lietuvio" siuntinėjimas bei jo ten prigydimas beveik jau karste gulinčiai lietuvybei padarė tai, kad ji jau pradėjo vėl gyventi. Visur veikia Jaunimo Sąjungos, vyksta vasaros stovyklos, kuriasi lietuviško jaunimo meno vienetai, organizuojasi mokyklos... To viso anksčiau arba visai nebuvo, arba buvo labai mažai.

Kultūrinius ryšius palaikėme ir su kitais kraštais. Suruošėme dvi išvykas į dvi Australijos Lietuvių Dienas. Vienose kartu su išvyka teko ir man pačiam lankytis, į kitas, irgi su išvyka, pasiuntėme Linkevičiūtės - Prapuolenio duetą. Europoje lankėsi PLB vicepirm. Donatas Šatas ir vicepirm. Gabija Juozapavičiūtė. 1978 m. vasario mėn. į Australiją vyks poetas B. Brazdžionis. Į 1978 m. Australijos Lietuvių Dienas vyks "Grandinėlė". Taigi, su visų kontinentų lietuviais mūsų bendravimas buvo judrus, gyvas, konkretus, ne žodinis. Dėlto tad mes esame suartėję, arčiau susipažinę, susigyvenę.

Švietimas

Taip pat daugiausia dėmesio skyrėme P. Amerikai. Pradėjome siųsti ten mokymo priemones — daugiausia vadovėlius. Pamatėme, kad nepažįstame padėties ir pasiuntėme švietimo reikalų vicepirm. Joną Kavaliūną su ta padėtimi susipažinti. Jis lankėsi visuose penkiuose lietuvių gyvenamuose kraštuose. Patyrė, kad lietuviam reikia visko: ir specialios medžiagos, ir paramos lėšomis, ir geresnių sąlygų, ir mokytojų. Tuo viskuo ir pradėjome rūpintis: kaikurią medžiagą jau paruošėm, kitą ruošiam (vadovėlius, pratimus, žodynus, gramatikas, vaizdines priemones). Į Š. Ameriką buvome atsikvietę dvi jaunas ponias — Bacevičienę iš Brazilijos ir Mačianskienę iš Urugvajaus. Įvairiose stovyklose bei lituanistikos kursuose ruošėme jas būti geresnėmis mokytojomis. Kitų metų pavasarį siųsime instruktorius vadovauti jau Buenos Aires ir Montevideo suorganizuotiem mokytojų kursam. Vėliau ką nors vėl atsikviesim į Amerikos lietuvių vasaros stovyklas ir lituanistikos kursus. Šis mūsų darbas jau turi tokius rezultatus: Argentinoje veikia 4 lituanistinės mokyklos, Urugvajuje — viena, lietuvių rašybos mokosi suaugę. Bandome suorganizuoti lituanistinę mokyklą Venecueloje.

Rūpinomės ir Vokietijos lietuvių švietimu, ypač Vasario 16 gimnazija. Jieškojom jai mokinių, skyrėme stipendijas jų kelionėm apmokėti, dviem kelionės apmokėjom. Palaikom ryšį su Australija. Mažiau rūpinamės JAV ir Kanados lietuviais: iš jų imam, kad kitiem galėtumėm duoti. Tačiau remiam lėšomis ir padedam PLJS Ryšių Centrui suorganizuoti vasaros lituanistikos seminarus, kasmet jiem skirdami per $1.500.

Jaunimas

Jam skyrėme daugiausia dėmesio, laiko, energijos ir lėšų. Pirmoji PLJS valdyba buvo P. Amerikoje. Čikagoje prie PLB valdybos veikė jos atstovas PLJS Ryšių Centras. Mes jį išlaikėme, padėjome atlikti darbus, padėjome suorganizuoti populiarių menininkų koncertus ir užsidirbti pinigų. Padėjome suorganizuoti III PLJ Kongresą, surinkome jam lėšas, iš kurių apmokėjome ryšininkų ir talkininkų P. Amerikai išlaidas, leidinius, programų paruošimą, prisidėjom prie kongresininkų kelionių išlaidų padengimo, lėšomis rėmėme kongreso rengėjus P. Amerikoje. Tačiau jie buvo "unaravi" ir po kongreso tą paramą mum grąžino. Tai padėjo mūsų iždui, o taip pat ir darbam. Dabar išlaikome PLJS valdybą — jai davėm jau $7.000 ir dar žadam duoti. Remiam IV PLJ Kongreso ruošą Vokietijoje (davėm $1.000), padedam jaunimo stovyklom P. Amerikoje, siunčiam vadovus, lituanistinę medžiagą. Šioje visoje veikloje labai gražiai bendradarbiaujam su PLJS valdyba: tariamės, sprendžiam ir vykdom kartu.

Jaunimo sritį laikom pačia svarbiausia visoje išeivijos veikloje. Nuo to darbo mes daugiausia ir pavargom. Man pačiam lėšas teko telkti net dviem kongresam: antrajam — Vidurio Vakarų apygardoje, o trečiajam — JAV ir Kanadoje, nes nepasisekė surasti asmens, kuris tokiam lėšų telkimui vadovautų. Du kartus iš eilės telkęs lėšas tam pačiam tikslui, manau, kad tą pareigą atlikau iki karsto, todėl IV kongresui lėšas telkti palieku būsimai PLB valdybai.

Visus tuos su jaunimo veikla susijusius darbus PLB valdyba dirbo noriai, neperšykštūs buvome ir pinigais, nes matėm ir supratom, kad tai yra pati prasmingiausia veiklos sritis, duodanti labai konkrečius, apčiuopiamus rezultatus, toli pralenkianti betkokią politinę ar kitokią veiklą. Tai ypač pabrėšime PLB seime. Išskirtinai noriu paminėti ir čia dar pridurti, kad į tokią veiklą investuotas darbas ir lėšos brandina tikrąjį mūsų gyvybės vaisių. Jei ta veikla mes nesidomėsim, tai nebebus prasmės nė kitai veiklai.

Politinė veikla

Labai stipriai, staigiai ir energingai veikėme Australijos vyriausybei pripažinus Lietuvos okupaciją. Vos tik Australijos žinių agentūrom paskelbus šią blogą žinią, to paties sekmadienio rytą telefonu iš Melburno LB apylinkės gavę pranešimą, dar tą patį rytą visom kraštų bendruomenių valdybom telefonais ir telegramom pranešėm apie tą nelemtą įvykį ir raginom skubiai protestuoti. Pati PLB valdyba tuoj pat protesto telegramas pasiuntė į Australiją, į Australijos ambasadą Vašingtone. Pranešėm visom Lietuvos atstovybėm, VLIKui, o Čikagos "Margučio" patalpose dar tą patį vakarą pradėjo veikti PLB valdybos suorganizuota telegramų siuntimo agentūra. Pirmadienio rytą aš pats nuvykau į Australijos konsulatą Čikagoje, gavau smulkias informacijas ir čia pat PLB valdybos vardu protestavau. Vien tik Čikagoje PLB valdybos suorganizuota telegramų tarnyba surinko ir išsiuntė apie 1.500 protesto telegramų. Iš viso Amerikos LB padaliniai suorganizavo ir pasiuntė apie 3.000 telegramų. O tai jau yra labai daug. Kaip vėliau paaiškėjo, energingai veikė ir kitų kraštų Lietuvių Bendruomenės, ypač Australijos LB.

Taip veikiant, politikoje buvo pasiektas pirmas konkretus laimėjimas pokario išeivijos istorijoje. Jeigu už tą laimėjimą didžiausi nuopelnai tenka lietuviams, tai jie tenka ne kam kitam, bet tik Lietuvių Bendruomenei. Toji akcija buvo tęsiama ir man su savo paties 1974 m. organizuota ekskursija nuvykus Australijon į Lietuvių Dienas. Mačiausi su tuometiniu Australijos vyriausybės opozicijos vadu ir iš jo išsiderėjau šį klausimą įrašyti į jo partijos rinkiminę programą (tai jis padarė), kalbėjau Adelaidės televizijoj, radijuje. "Canberra Times" išspausdino mano pasikalbėjimą su politinio skyriaus korespondentu.

Be šios akcijos, atlikome ir kitų naudingų darbų. Labai energingai, o kartu ir sėkmingai protestavome prieš "Encyclopedia Britannica" išspausdintą tendencingą apie Lietuvą informaciją. Akcija truko dvejus metus, ir gavome pažadą klaidas bent iš dalies atitaisyti. Laukiame...

1977 m. White Plains veiksnių konferencijai paruošėme politinės veiklos planą. Jį ruošėm pusę metų. Planas buvo priimtas. Tik gaila, kaip dabar matom, kad niekas jo nevykdo. PLB valdyba neturi lėšų, o kiti veiksniai lėšų turi, bet nieko nedaro.

Išvertėm į anglų kalbą ir išleidom rezistento Antano Terlecko laišką Sovietų Sąjungos saugumo viršininkui gen. Andropovui. Jį platinti atidavėm JAV, Kanados, Anglijos ir Australijos Lietuvių Bendruomenėm. Lėšas tam darbui sutelkėm patys, savo pasikviesta talka.

Prieš JAV prezidento rinkimus liudijom respublikonų partijos programos komitete, paruošėm ir jam įteikėm išsamų memorandumą. Man pačiam teko matytis su Fordo oponentu Reaganu ir jam įteikti memorandumą.

Pačioje kadencijos pradžioje lankiausi Kolumbijoje ir kartu su Kolumbijos lietuvių delegacija lankiau Kolumbijos prezidentą. Jaunimo kongreso P. Amerikoje proga kartu su Lietuvos atstovu P. Amerikai Anatolijum Grišonu lankiausi pas Urugvajaus užsienio reikalų ministerį ir apie pusvalandį su juo kalbėjausi Lietuvos reikalais. Šią vasarą kartu su latviais, estais, ukrainiečiais ir gudais paruošėm memorandumą Jungtinėm Tautom apie Sovietų Sąjungos dekolonizaciją. Pagrindinį tekstą ir dokumentaciją apie Lietuvą paruošė PLB valdyba su savo profesijonalais talkininkais. Šiuo metu jau yra paruoštas memorandumas Kinijai. Rengiamas anglų kalba leidinys "Lietuva — moderni sovietų kolonija".

"Pasaulio Lietuvis"

Apie jį daug kalbėti nėra ko. Kas jį skaitote, pažangą galite matyti. Anksčiau buvo leidžiamas 16 puslapių ir šešis kartus per metus, dabar jau 40 puslapių ir išeina dešimt kartų per metus. Korespondencijos ateina iš viso pasaulio lietuvių kolonijų, gaunam daug aukų, išsilaikom. Žinoma, niekam nieko nemokam: nei redaktoriui (jį redaguoju aš pats), nei bendradarbiam. Stambiau jį paremia JAV LB krašto valdyba. Iš Kanados LB negaunam nieko. Paslapčių išduoti nenorim, bet prenumeratorių skaičių padidinom daugiau kaip tris kartus ir esame eilėje tuoj po "Draugo". JAV LB 25 metų sukakčiai paminėti išleidom specialų numerį. Apie Kanados LB veiklą kol kas jame mažai, nes kanadiečiai korespondencijom bei rašiniais šykštesni.

Lėšos

Paskutinė šio mano žodžio dalis bus skirta lėšų klausimui. Lėšomis PLB valdyba yra labiausiai nuskriausta iš visų veiksnių. PLB valdybą turėtų išlaikyti kraštų Bendruomenės, bet kol kas kiek didesnė parama atėjo tik iš JAV LB krašto valdybos ir iš jos apylinkių. Per ketverius mūsų kadencijos metus gauta gal apie $10.000. Kanados įnašas į PLB valdybos iždą yra labai mažas. Dėlto mum tenka ne tik susirūpinti, bet ir nustebti, nes per tuos ketverius metus Kanados LB VLIKui suaukojo netoli $100.000, o PLB valdybai — tik apie $800. O kaip iš šio rašinio matote, vien tik politinė PLB valdybos veikla buvo nė kiek nemenkesnė už VLIKo veiklą, nekalbant jau apie kultūros, jaunimo ar švietimo sritis. O tie darbai, kaip matote, yra konkretūs, realūs, aiškūs ir davę rezultatus. Jie yra ne **posėdžiai, ne rezoliucijos, bet darbai.** Jeigu PLB valdyba gautų tiek lėšų, kiek kiti veiksniai, lietuvybė visame lietuviškame pasaulyje kasmet pastebimai gerėtų, iš posėdininkavimo stadijos išeitų ir politinė veikla.

Labai sunku mum dabar, kai patiem reikia susirinkti ir lėšas. Per ketverius savo kadencijos metus, įskaitant ir "Pasaulio Lietuvį", PLB valdyba išleido apie šimtą tūkstančių dolerių, o gavo tik iš JAV LB ir tik apie dešimt tūkstančių. Visus kitus turėjome susirinkti patys, o taip pat juos ir labai taupyti. Užtat neturime mes nei išnuomotų patalpų, nei samdytų sekretorių, nei reikalų vedėjų, nei propagandistų, kaip kad juos visus turi kiti veiksniai. Visus darbus atliekam patys, savo rankomis, savuose kambariuose, Bendruomenei aukodami visa tai nemokamai. Todėl ir pagristai skundžiamės, tikėdami, kad neužilgo ir mes būsime suprasti ir įvertinti. Jeigu to išeivija nesupras, tai tada tikrai bus negerai... O kaip gerai būtų, jei Kanados lietuviai padidintų savo aukas ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenei!

Brazilijos aviacijos ministeris gen. Araripe Macedo sveikina rašinių konkurso laimėtoją — 1977 m. "sparnų karalaitę" Daisę Gansauskaitę, lietuvaitę, gimusią Brazilijoje. Viduryje — profesoriai Angelica Ratto Bergami ir Clovis de Lucca

Pasaulio Lietuvių Dienų vajus

Aukų lapai perduoti ar išsiuntinėti KLB apylinkių valdyboms, sporto klubų valdyboms bei pavieniams aukų rinkėjams. Vajus prasidėjo lapkričio mėnesį, ir aukotojai prašomi duosniai remti PLD renginius. Pagal numatytą biudžetą, PLB surengimas sieks $160.000. Išlaidų yra daug, ir pinigai jau dabar reikalingi. Patalpų nuomų sutartys, paruošiamieji darbai, susirašinėjimas, informacijos paruošimas, gaidų spausdinimas, kelionės, telefoniniai pasikalbėjimai ir kita sudaro nemažai išlaidų.

Kanados lietuvių įnašas į bendrą lietuviškąjį kultūros indėlį yra žymus. Su pasigėrėjimu ir pasididžiavimu vertinamas vieningas bendruomeninis darbas. Pasaulio Lietuvių Dienos bus didžiausias lietuviškasis festivalis lietuviškosios išeivijos istorijoje. Jų surengimas yra patikėtas Kanados lietuviams. Tai garbė ir sykiu didi atsakomybė!

Aukoję $25 ar daugiau gaus pakvitavimus, atleidžiančius nuo federacinių pajamų mokesčių. Aukojantieji didesnes sumas, trečdaliu ar net 50% mokės mažiau mokesčių nuo aukojamų sumų dydžio. Pvz. mokantis augštus pajamų mokesčius ir paaukojęs $1.000, faktinai aukos $550, už likusią $450 sumą nereikės mokėti mokesčių — liks pas aukotoją. Aukojusieji iki š.m. gruodžio 31 d. gaus pakvitavimus už 1977 m. ateinančių metų sausio mėnesyje.

Artėja Kalėdų sezonas. Nepaslaptis, kad esame pasisavinę nelietuvišką paprotį pirkti dovanas. Jeigu jau norime parodyti savo duosnumą, tai Pasaulio Lietuvių Dienos tikrai nusipelno kiekvieno lietuvio dovanos. Sėkmingas PLD surengimas padės mums tarpusavy sustiprėti. Aukodami PLD, netiesiogiai prisidėsime ir prie okupuotos Lietuvos laisvinimo.

Jei kuris lietuvis ar lietuviška šeima nebūtų kartais aplankyta, paprašyta aukoti, tai aukas galima siųsti ir tiesiogiai rengėjams: PLD Finansų Komisija, 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, Canada.

PLD Finansų Komisija

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Sėdi iš k.: kun. Jonas Borevičius, SJ, vicepirmininkas; Bronius Nainys, pirmininkas; Jonas Kavaliūnas, švietimo vicepirmininkas. Stovi iš k.: Juozas Šlajus, sekretorius; Kostas Dočkus, finansų vicepirmininkas; Stasys Džiugas, administracinių reikalų vicepirmininkas ir Romas Kasparas, jaunimo vicepirmininkas

Nuotr. Foto arch.

Lietuvis - Kolumbijos švietėjas ir labdarys

ALEKSANDRA VAISIŪNIENĖ

Mūsų bendradarbė Venecueloje

Įdomu buvo susipažinti ir pasidalinti mintimis su kaimyninės valstybės Kolumbijos kunigu Nikodemu Salduku, kuris atvažiavo į Venecuelą pavaduoti mūsų kolonijos kapelionio kun. Antano Perkumo, išvažiavusio atostogų į Braziliją. Kun. Saldukas gyvena Kolumbijoje jau 41 metai (atvažiavo 1936 m.).

Kun. Saldukas gimė 1911 m. gegužės 28 d. Būdviečių kaime, Žygaičių valsčiuje, Tauragės apskrityje. Mokėsi Tauragės gimnazijoje. 1930 m. išvažiavo į Italiją, kur šešerius metus studijavo filosofiją, istoriją, įstojo į saleziečius. 1936 m. atvyko į Kolumbiją, kur trejus metus dėstė matematiką ir gamtos mokslus. Ketverius metus studijavo saleziečių kunigų seminarijoje Bogotoje ir 1943 m. buvo įšventintas kunigu. Septynerius metus buvo Ibagues žemės ūkio mokyklos rektoriumi. 1955 m. buvo paskirtas agronomijos fakulteto dekanu Tolimos universitete. Šiuo metu dirba Ibagues mieste kaip parapijos klebonas su trimis kunigais.

Į Venecuelą kun. N. Saldukas atvažiavo automobiliu. Kelionė truko visą savaitę. Padarė apie 1.800 km, į dieną nuvažiuodamas kelis šimtus kilometrų. Buvo sustojęs keliuose didesniuose miestuose — Bogotoje, Bucaramanga ir pasienio miestelyje Cucuta. Pasiekęs Venecuelos žemę, aplankė savo buvusį mokinį Bis Cucuy miestelyje, kur jis vadovauja plantacijų auginimui. Apsirūpinęs visokiais patarimais, keliavo toliau į Venecuelos gilumą. Valencijos mieste apsistojo pas saleziečius. Sekmadienį atlaikė Venecuelos lietuviams pamaldas. Paviešėjęs Valencijoje tris dienas, leidosi į Karaką.

Kun. Salduko nuopelnai lietuvybei yra labai dideli. Jis rūpinosi įvažiavimo leidimais į Kolumbiją mūsų tautiečiams — gavo per 2.000 leidimų lietuviams ir apie 500 — kitataučiams. Tą darbą dirbo ketverius metus. Atvažiavusiems reikėjo parūpinti pirmųjų dienų pragyvenimą ir sutvarkyti darbo reikalus. Tai buvo broliškos rankos ištiesimas savo tautiečiams imigrantams pirmomis kūrimosi dienomis, kai jie nemokėjo to krašto kalbos, neturėjo išteklių pragyvenimui, nepažinojo to krašto papročių. Kun. Saldukas Kolumbijoje lietuvių tarpe yra labai gerbiamas, taip pat labai vertinamas ir kolumbiečių kaip mokslo sričių žinovas.

Antras kun. Salduko nuopelnas lietuvių imigrantams buvo dar didesnis už pirmąjį. Jis kreipėsi į Kolumbijos švietimo ministerį, išaiškino lietuvių imigrantų padėtį ir prašė gydytojams, dantistams, inžinieriams, agronomams ir veterinarams duoti leidimus dirbti savo specialybėse bei pripažinti be atskirų universiteto egzaminų jų diplomus. Švietimo ministerija, patikrinusi jų išeito mokslo diplomus, pripažino juos galiojančiais ir Kolumbijoje. Tuo būdu be didelio vargo Kolumbijos lietuviai imigrantai, baigusieji augštąjį mokslą Lietuvoje ar Vokietijoje, tuojau galėjo stoti darban. Jų tarpe buvo du veterinarijos gydytojai, kurie mokslą buvo baigę Vokietijoje. Jie tik dėl formos buvo apklausti, ir jų diplomai taip pat buvo pripažinti.

Dalis lietuvių, pagyvenę kurį laiką Kolumbijoje, išvažiavo į JAV ir Kanadą. Vieni išvažiavo dėl netinkamo klimato, kiti — pas gimines ir pažįstamus. Kolumbijos pašonėje, prie jūros, klimatas daug geresnis, bet nebuvo sąlygų įsikurti. Visi kiti lietuviai, kurie pasiliko Kolumbijoj, įsikūrė labai stipriai: daugiausia dirba žemės ūkyje, turi stambius ūkius, galbūt tiksliau pasakius — tapo stambiais dvarininkais su 5.000 hektarų žemės ar mažiau. Kiti lietuviai užsiima gyvulių ir vištų auginimu. Kalkurie turi iki 100.000 vištų ir apie 150.000 gyvulių. Broliai Didžiuliai turi kelis metalurgijos fabrikus, gamina garo katilus ir naftos šaltiniams vamzdžius. Vytautas Didžiulis buvo apdovanotas Kolumbijos valdžios ordinu ir pažymėjimu už išplėtimą Kolumbijos pramonės.

Kolumbijoje dabar kiek sunkiau su darbais. Labai išsiplėtęs "kanapių" (marijuanos) auginimas ir pardavimas. Policija Kolumbijos ir Venecuelos pasienyje atranda tūkstančius hektarų, apsodintus "kanapėmis". Amerikiečių kontrabandininkai net dienos metu atskrenda lėktuvais, prisikrauna pilną lėktuvą už milijonus dolerių "kanapių" ir išskrenda į kitus miestus bei kraštus. Kiti lietuviai ūkininkai augina ryžius, medvilnę, kavos pupeles ir kukurūzus.

Padėkojau kun. Saldukui už taip malonų ir išsamų pasikalbėjimą bei supažindinimą su kaimyninės valstybės lietuvių gyvenimu. Jam palinkėjau maloniai praleisti atostogas Venecueloje, susipažinti ir pabendrauti su mūsų kolonijos tautiečiais.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 245-1617

A†A

GENUTEI RAČIENEI

mirus, jos vyrui JURGIUI, seseriai ANGELEI su šeima, giminėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškiame bei kartu liūdime —

Kvietkinės Paulioniai

A.a. **GENUTEI**

užbaigus šios žemės kelionę, mielą bičiulį JURGĮ, ANGELĘ, MARGARITĄ ir JUOZĄ giliai atjaučiame ir kartu liūdime —

Lina ir Mečys,
Edmonton, Alta

A†A

MARIJAI RAČIENEI

mirus Lietuvoje, jos dukrą JOANĄ PLEČKAITIENĘ ir vyrą nuoširdžiai užjaučiame —

Nina ir Valis Kuprevičiai
G. Adomaitienė

A†A

Jadvygai Lukošiūnienei

mirus, gilaus liūdesio valandoje seseris JUZĘ ŽIOGIENĘ, MONIKĄ RIMKIENĘ, jų šeimas bei gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

R. Augustinavičienė
A. G. Rugieniai — *S. A. Gendrėnai*
B. J. Lukšiai — *L. J. Vitai*

Tautinių muzikos instrumentų vienetas

Stepo Kairio noras atgaivinti skautų vienetuose nepr. Lietuvoje pradėtą tautinių instrumentų muziką rado pritarimą Toronto skautuose. Ypač visokeriopos pagalbos susilaukta iš tuometinės tuntininkės Liudos Gvildienės, kai instrumentalistai susiorganizavo 1967 m. Pradėta kanklėmis ir skudučiais, vėliau pereita ir prie birbynių. Susidarė nemaža muzikinė grupė, kurios pradinis tikslas buvo duoti ką nors naujo jaunimui, jį įdomiai bei naudingai užimti ir kartu skiepyti meilę lietuviškai muzikai.

Grupės organizatorius ir vadovas, važinėdamas iš namų į namus, kantriai mokė kiekvieną individualiai, kol priėjo prie bendrų repeticijų. Dalykas daugeliui buvo visai naujas — nei matytas, nei girdėtas. Gal ir dėlto jaunimas užsidegė noru padaryti tai, ko kiti nedaro.

Pirmą kartą pasirodyta per skautų Kūčias ir Kalėdų švenčių metu Prisikėlimo šventovėj 1967 m., vėliau — tautinėje stovykloje 1968 m. Rako stovyklavietėj grupės kanklininkės kasdien pasirodydavo prie laužų.

Po rūpestingo darbo pagaliau išeita viešumon su kanklėm, skudučiais ir birbynėm. Koncertuota minėjimuose, tarptautiniuose festivaliuose, skautų renginiuose.

1970 m. staiga mirus grupės vadovui, jaunieji savosios muzikos entuziastai specialioj sueigoj patys padarė nutarimą grupės veiklą tęsti ir mirusio vadovo atminimui grupę pavadinti "Sktn. Stepo Kairio muzikiniu vienetu". Išrinkta vadovybė — Snaigė Valiūnaitė — kanklininkėms, Gediminas Kalinauskas — skudučiams ir birbynėms. Globėjais pakviesti — G. Valiūnienė, L. Kalinauskas ir L. Senkevičienė. Darbas buvo tęsiamas muzikiniais instruktoriais pakvietus muz. D. Fidlerienę, R. Poškienę, Ž. Šilininkaitę. Daug padėjo kelis kartus į Torontą atskridę muzikai O. ir A. Mikulskiai.

Drąsesniais žingsniais einant, koncertuota Hamiltone, St. Catharines, Londone, Delhi, Ročesteryje, Čikagoje, Vašingtone, D.C. Dalyvauta televizijos programose, minėjimuose, karavanuose.

Šiais metais prieš Kalėdas septyni vieneto nariai-rės skrenda į Australiją, kur pakviesti VI-tosios tautinės stovyklos rengėjų k-to. Ten duos eilę koncertų Sydnėjuje, Melburne ir kitur. Išvykstančiuosius rengia muz. V. Verikaitis. Jų atsisveikinimo koncertas ir kartu vieneto dešimtmečio paminėjimas bus gruodžio 4 d. Lietuvių Namuose.

Šios srities pionieriams Toronte linkėtina sėkmės. Į pavargusių vietas teateina vis nauji.

Č. S.

Sktn. Stepo Kairio muzikinio vieneto skudutininkai Toronte. Pirmoje eilėje iš kairės: L. Grybas, A. Kišonas, P. Bubelis; II eilėj: A. Kalinauskas, T. Senkevičius, A. Stulginskas, G. Senkevičius, G. Kalinauskas. Nuotr. A. Valiūno

Sktn. Stepo Kairio muzikinio vieneto kanklininkės Toronte. Sėdi iš k. į d.: J. Bekerytė, S. Valiūnaitė, R. Bubelytė, R. Jankaitytė; stovi iš k. į d.: L. Keršytė, D. Draugelytė, V. Janulaitytė, R. Draugelytė, A. Sendžikaitė ir G. Šaltmiraitė Nuotr. A. Valiūno

Religiniai lietuvių išeivijos rūpesčiai

JAV lietuvių katalikų kunigų suvažiavimas svarstė parapijų veiklą, būklę pavergtoje Lietuvoje, pagalbą pavergtiesiems, naujus leidinius

KUN. VYT. PIKTURNA

Metinis JAV Kunigų Vienybės suvažiavimas įvyko š.m. spalio 12-13 d.d. Putname, Conn., N.P.M. seselių vienuolyne. Posėdžiuose dalyvavo ne tik kunigai, bet ir seselės vienuolės bei pasauliečiai.

Pirmąją paskaitą skaitė brolis Ron Pasquariello — tautybių reikalų centro pirmininkas iš Vašingtono. Kalbėjo apie etninių parapijų ateitį. Drąsino neišsigąsti pavojų, sunkumų, siūlė įvairių etninių grupių žmonėms bendromis jėgomis kovoti už savo teises.

Lietuvių parapijos

Simpoziume "Lietuvių parapijų pastoracinės formos ir metodai" svarstyta, kaip pamaldose išlaikyti lietuviškas tradicijas, kaip į lietuviškų parapijų veiklą įjungti toliau nuo parapijų šventovių gyvenančius lietuvius. Svarbu su visais palaikyti ryšį, aplankyti kiekvieną šeimą bent kartą per metus. Tai gera proga pažinti parapijiečių reikalus, įjungti juos į bendrą parapijos veiklą. Didelis pliusas, kai parapijoje veikia bent šeštadieninė mokykla. Toliau gyvenančius vaikus reikia telkti į atskirus būrelius ir paruošti pirmajai Komunijai. Į parapijos chorus jungti jaunimą. Puoselėti bendrą tikinčiųjų giedojimą. Lietuvos vyčių organizacija JAV-se gali turėti didelę reikšmę lietuviškų parapijų išlikime.

Svarstytas ir dvasinis atsinaujinimas lietuviškose parapijose. Sesuo Ona Mikailaitė siūlė organizuoti religinius savaitgalius jaunimui. Susikaupimo valandas pravesti pokalbių forma, stengiantis visus įtraukti. Pageidavo, kad spaudoje būtų daugiau rašoma religinėmis temomis.

Pedagogas Antanas Masionis pastebėjo, kad paruošimas pirmajai Komunijai šeštadieninėse mokyklose nėra pilnas. Pamokslai turėtų būti sakomi gyvai, o ne skaitomi kitų kunigų parašyti. Dievo žodžio skelbimas turįs būti suderintas su šio meto gyvenimu. Maldos turėtų būti skaitomos aiškiai, neskubant, su įsijautimu. Prel. V. Balčiūnas suvažiavimo dalyvius supažindino su literatūra apie dvasinį atsinaujinimą.

Lietuva įpareigoja

"Mus įpareigoja kovojanti Bendrija Lietuvoje". Tos temos svarstymuose dalyvavo ir kunigai, ir pasauliečiai. Antanas Masionis, remdamasis žurnalu "Tarybinis Mokytojas", leidžiamu okup. Lietuvoje, supažindino su sunkiu mokytojų darbu pavergtoje tėvynėje, kur mokytojai verčiami jaunuolius auklėti ateistais. Mokytojai, vieni iš baimės, kiti siekdami privilegijų, griauna tikėjimą. Jau vaikų darželiuose galvon kalama, kad "spaliukui dangaus nereikia". Mokiniai per prievartą įtraukiami į ateistinius renginius. Lietuvos gimnazijose yra antikristo komandos, suorganizuotos kovai prieš tikėjimą. Kalbėtojas pabrėžė, kad ir mes galėtume pasimokyti iš ateistų ir jų naudojamu metodu įtraukti jaunimą į didesnį tikėjimo tiesų pažinimą, uždegti jaunimą dabartinių Lietuvos kankinių pavyzdžiais.

Kun. K. Pugevičius skatino platinti "LK Bažnyčios Kroniką", svetimtaučius supažindinti su Lietuvoje vykstančia kova už tikėjimą, organizuoti pas vyskupus delegacijas, supažindinti juos su padėtimi Lietuvoje, rengti pamaldas už persekiojamus tikinčiuosius, remti Religinę Šalpą, kuri atlieka didelius darbus Lietuvoje, įsijungti į žmogaus teisių gynėjų eiles.

Liturginiai leidiniai

Kun. V. Pikturna perskaitė laišką iš Lietuvos, kur smulkiai išdėstyta, kas iki šiol padaryta verčiant mišiolą lietuvių kalbon. Beveik visi mišiolo tekstai ten išvesti, patikrinti, suvienodinti liturginiai terminai, išlyginta kalba. Dalis medžiagos persiųsta Vatikanui, kad būtų gautas patvirtinimas. Nutarta kreiptis į vysk. V. Brizgį ir vysk. A. Deksnį, kad stengtųsi kuo greičiausiai gauti reikiamą patvirtinimą. Kilo klausimas, ar Lietuvoje bus leista mišiolą spausdinti. Jei ne, tai reikės spausdinti Romoje arba JAV-se ir iš čia aprūpinti parapijas Lietuvoje ir visame pasaulyje esančias lietuvių šventoves. Kol mišiolas nebus atspausdintas, teks tęsti sekmadieninių mišiolėlių spausdinimą. Per metus bus spausdinami keturi sąsiuviniai.

Muzikas kun. V. Budreckas rengia platų giesmyną. Projektą peržiūrėjo lietuvių muzikų-vargonininkų komisija.

Spaudai parengtas leidinėlis, kur bus maldos, bendrai pasiruošiant susitaikymo — Atgailos sakramentui.

Prel. V. Balčiūnas pranešė, kad kun. S. Žilius Romoje yra parengęs maldų tekstus įvairiom progom. Pageidauta knygelės, kurioje būtų išspausdinti skaitymai iš Šv. Rašto ir maldos, tinkamos skaityti prieš laidotuves iš vakaro.

"LKB Kronika" anglų kalba

Buvo užsiminta ir apie "LK Bažnyčios Kroniką", kurios vertimų į anglų kalbą ir jos spausdinimu rūpinasi JAV Kunigų Vienybė. Kronikos verčiamos, spausdinamos ir platinamos atskirais numeriais. Kai bus išspausdinti atskiri sąsiuviniai, reikės atspausti atskirais tomais. Šiuo metu daug naudingiau leisti pavieniais numeriais, nes taip daugiau naudos. Stori knygų tomai gulės knygų spintose, o pavieniai numeriai, išsiuntinėjami visiems JAV ir Kanados vyskupams, anglų kalba spausdinamiems laikraščiams bei žurnalams, senatoriams, JT žmogaus teisių komisijos nariams, vis iš naujo primena sunkią kovą už tikėjimo laisvę Lietuvoje.

Kronikų spausdinimą turėtų remti visi lietuviai. Iki šio laiko tą naštą neša tik JAV lietuviai kunigai. Jų spausdinimui Kunigų Vienybė yra išleidusi per $20.000. O juk tas reikalas turi rūpėti ne tik vien kunigams, bet ir visiems lietuviams. "LKB Kronikos" leidimo reikalams visi prašomi aukas siųsti šiuo adresu: "Lithuanian Religious Aid", 391 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y., 11207, USA.

Yra išleistos dvi laidos brošiūros apie Nijolę Sadūnaitę. Numatoma išleisti praplėstą trečią laidą.

SKAITYTOJAI PASISAKO

EKSKURSIJA IR PROPAGANDA

Verdunietė "TŽ" 46 nr. atsiliepė į mano pastabas apie montrealiečių jaunimo grupės ekskursijos panaudojimą komunistinei propagandai. Ten ji sako, esą niekas neina į "GK" redakciją ir nesisiūlo, kad jį aprašytų. Girdi, korespondentas prisistato, nekaltai pasikalba ir parašo, ekskursantui net apie tai nežinant. Galimas dalykas, yra ir tokių atvejų, bet mano turimomis žiniomis yra nemažai ir tokių, kurie patys tokio pagarsinimo nori ir net nueina į "GK" redakciją. Tokių tarpe buvo net nemažo mokslo žmonių. Paprastai "GK" korespondentas prisistato kaipo toks, bet kai gauna neigiamą atsakymą, palieka ramybėje. Žinau net keliolika tokių faktų.

Montrealiečių jaunimo grupė, vadovaujama L. Stankevičiaus ir V. Stankevičienės, pati atėjo į "Tėviškės" draugijos salę Vilniuje, tiksliau sakant, vadovai juos atvedė. O "GK" yra gi "Tėviškės" draugijos laikraštis. Ir vienas, ir kitas yra sovietinės Maskvos tarnyboje, kuriai vadovauja Kremliaus patikėtinis buvęs sovietinis gen. Pr. Petronis. Siųsti jaunimą į tokios komunistų propagandos įstaigos globą net trim savaitėm yra apgailėtinas nesusipratimas.

Verdunietė sako, esą dar blogiau siųsti siuntinius giminėms Lietuvoje, nes jais pasinaudoja ir rusai. Taip, rusai tuo pasinaudoja tik iš dalies. Siuntinių komunistinei propagandai tiesiogiai negali panaudoti — jie kalba prieš sovietus. Be to, siuntinių "Tėviškės" draugijai niekas nesiunčia. Daug blogiau siųsti jaunus žmones tokiai įstaigai, kurios uždavinys rodyti komunizmo laimėjimus, iškreipti tikrovę, užtušuoti vergiją ir panaudoti patriotinį jaunimą savo tikslams. Argi malonu matyti šaunų užsienio lietuvių jaunimą, rodomą okupuotos Lietuvos ir užsienio komunistų spaudoje ir smilkantį sovietinei propagandai? Jeigu Verdunietei dėl to nei šilta, nei šaltas, tai tenka tik apgailestauti. Belieka nusilenkti Kremliui ir nesijaudinti dėl Lietuvos vergijos ir jos vykdytojų veiksmų . . . **Stebėtojas**

VALIO JAUNIMAS!

Valio jaunimas Lietuvoje ir išeivijoje! Vieni demonstravo Vašingtone, kiti Vilniuje. Pastarųjų demonstracijas skelbė televizija, radijas ir spauda net pirmuose puslapiuose. Televizijoje buvo parodytas Lietuvos žemėlapis su sostine Vilniumi (ne Wilna). "TŽ" rašė apie pavojų peranksti susinaikinti, bet taipgi priminė: "neužtvenksi upės bėgimo . . ." **K. Činčius**

NIJOLĖS SADŪNAITĖS LAIŠKAI

"TŽ" redakciją pasiekė dviejų N. Sadūnaitės atvirukų tekstų nuorašai. Atvirukai buvo skirti p.p. Paegle Niujorke. Jie patvirtina ankstyvesnę žinią, kad N. Sadūnaitė yra paleista iš sibirinio lagerio ir yra įsidarbinusi kaip mokyklos valytoja. Čia spausdiname abu minėtus tekstus. **Red.**

Meilė Jėzui ir Marijai !

Didž. Gerb. Birute!

Nuoširdžiausiai dėkoju Jums už gražiuosius atvirukus, popierių, už dar gražesnius žodžius ir meilę! Gerasis Dievas geriausiai teatlygina

Žmonių meilė ir gerumas nežino atstumų, pasiekia mane, o ta šviesi širdžių šiluma taip džiugina ir stiprina!

Testiprina Jūsų jėgas Visagalis, tesuteikia tyro džiaugsmo ir savo ramybės, kurios pasaulis duoti negali!

Su dėkingumu, pagarba ir meile

— Nijolė

1977. V. 23

Didžiai Gerbiama ir Mylima

p. Birute!

Siunčiu Jums nuoširdžiausius linkėmus ir padėką už gerus žodžius ir gražius atvirukus, kuriuos gavau Barašave. Teatlygina Jums Visagalis tūkstanteriopai!

Į Bogučanus iš Krasnojarsko atskridau rugsėjo 19. Dėka geriems žmonėms įsidarbinau vidurinėje mokykloje valytoja. Gyvenu ant Angaros kranto, aplinkui taiga. Labai gražūs vaizdai. Ačiū Gerajam Dievui už viską!

Gyvenu kartu su kita valytoja, kuri augina tris vaikus, ir man dabar liūdėti netenka. Vaikai mane myli ir mes labai gražiai sutariame. Žmonės man taip pat geri.

Iš visos širdies linkiu Jums geriausių Gerojo Dievo malonių! Būkite sveika ir laiminga! Su Dievu!

Jus labai mylinti ir dėkinga —

Nijolė

1977. X. 2

Red pastaba. Šios datos mėnuo neaiškiai pažymėtas, bet atrodo X (spalio) mėnuo.

LIETUVAITĖS VIENUOLĖS

Mes visos lietuvaitės (Belgijoje) siunčiame didžiausią ir nuoširdžiausią ačiū už mums siuntinėjamus "T. Žiburius". Jie yra visų mūsų laukiamas svečias su įvairiausiomis žinutėmis iš visur, o ypač iš Lietuvos. Tikimės, kad tas svečias mus lankys ir toliau. Tariame ačiū iš anksto ir visad lydime malda visus laikraščio darbuotojus bei geradarius.

Sesuo Liudgarda Radikaitė

LAISVĖS ŠAUKIANTIEJI BALSAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

teisę religiškai auklėti savo vaikus. Gausūs faktai tai patvirtina. Todėl Lietuvos tikintieji dabartinį moksleivių auklėjimą mokyklose laiko 'naujų janičarų' rengimu". Kaip žinoma, senovėje turkai atimdavo iš krikščionių tėvų vaikus ir išauklėdavo juos atkakliais Mahometo išpažinėjais bei profesijonalais kariais-janičarais. Tai dabar kartojasi Lietuvoje. Jaunimo širdyse siekiama išrauti kilniausius religinius jausmus ir jų vietoje įdiegti ateizmo ir materialinę sėklą. Dėlto, — pažymi "Catacombes", — vis labiau plinta krašte alkoholizmas, ištvirkimas ir banditizmas. Kas sunaikino Trijų Kryžių paminklą Vilniuje? — klausia "Catacombes". Kas sunaikino Kalvarijas Vilniuje ir Vepriuose? Kas naikina Lietuvos kryžius pakelėse ir Kryžių kalne? Ar tai ne naujieji "janičarai", išauklėti komunizmo dvasioje? Lietuvos tikintieji neša tikrai sunkias vergijos grandines — pažymi straipsnio autorius.

"Catacombes" 73 numeryje randame platų straipsnį "Romas Kalanta — laisvės liepsna!" Medžiaga straipsniui panaudota iš JAV išleistos brošiūros "Flames for Freedom". Kitas ištisas puslapis skirtas straipsniui: "Tai, ko užsienio turistas nemato Vilniuje ir Kaune". Tai straipsnis iš "LKB Kronikos" 18-jo nr., ištisai išverstas į prancūzų kalbą. Čia pateikiamas visų Vilniuje ir Kaune uždarytų ar sandėliais paverstų šventovių sąrašas, iliustruotas Kauno jėzuitų šventovės nuotrauka.

• **Laisvos spaudos siekis — laisva Lietuva**

FLYNN'S gėlių krautuvė

(savininkai latviai)

Gėlės įvairioms progoms. Pristatoma 2 kartus į dieną į visas ligonines ir laidotuvių namus. Savininkė DIANA WALTERS pataria ir sutvarko gėles vestuvėms. Adresas:

139 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont. M6R 2L2. Tel. 534-2424

FLORIDA

THE FARGO MOTEL
10810 Gulf Boulevard
Treasure Island
St. Petersburg, Fla. 33706, USA
Tel. (813) 360-0878

MOTELIS ant Meksikos įlankos kranto, Treasure Island centre, gražiausiame pajūryje. Miegamieji kambariai, kambariai su virtuvėmis ir apartamentai. Visur spalvotos televizijos, netoli restoranai, naktiniai klubai, žvejojimo vietos, golfo ir teniso aikštės, šventovės, krautuvės ir t.t.

Visus maloniai kviečia lietuviai savininkai — ALFONSAS IR TERESĖ ŽEBERTAVIČIAI

Kalėdiniai dovanų siuntiniai į Lietuvą ir kitas šalis

Kalėdinis 1977

Vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarelė; 2 m. vilnonės medžiagos suknelei; 2.75 m. krimpleno medžiagos moteriškai eilutei; 1 moteriškas arba vyriškas puikus nertinis; 2 poros vyriškų arba moteriškų storų nailono kojinių; 1 sv. šokoladinių saldainių dėžė; 40 angliškų cigarečių ir 3 m. vilnonės eilutei medžiagos su įaudimu "All wool made in England".

Kaina su įskaitytu muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis $180.00.

Į šį siuntinį dar galima pridėti prekių 8 svarus. Gali būti 4 m. medžiagos, 2.75 m. dirbtinio minko kailis arba kitokios prekės. Žemiau siūlome keletą populiaresnių dovanų. Visos kainos yra jau su įskaitytu muitu.

Dirbtinio minko kailis moteriškam apsiaustui	$80.00
Jeans "Wrangler", vyriškos arba moteriškos	40.00
Nertinis, vyriškas arba moteriškas	27.00
Geresnis nertinis	32.00
Nailono kojinės, vyriškos arba moteriškos	3.00
"Tights"	3.50
Vilnonė medžiaga suknelei	24.00
Krimpleno medžiaga suknelei	18.00
Krimpleno medžiaga moteriškai eilutei	30.00
Nailono apatinis	10.00
Nailono marškiniai	11.00
Geresni marškiniai	15.00
Vilnonė skarelė	11.00
Lietsargis "telescopic"	12.00
Angliška vilnonė medžiaga eilutei	50.00
Geresnės rūšies medžiaga eilutei	60.00
Dar geresnės rūšies medžiaga eilutei	75.00

Sudarant visai naują siuntinį, dar reikia pridėti $24.00 persiuntimui.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą ir kitas šalis

Baltic Stores Ltd.
11 London Lane, Bromley, Kent, England.
Tel. 01-460-2592

BALTIC SAGA

meniški suvenyriniai medaliai iš dailaus sidabro, 22 karatų aukso ir platinos. Kiekvienas medalis sveria po 30 gramų ir yra 40 mm dydžio.

1. Estijos, Latvijos ir Lietuvos emblemos
2. Nelemtoji Hitlerio ir Stalino sutartis
3. Vienas vakaras mūsų istorijoje
4. Mūsų kovotojai
5. Žmogaus teisės
6. Mirtinas sovietų siautėjimas
7. Trisdešimt metų tremties
8. Latvių dainų šventėms 100 metų
9. Eglė, beržas, ąžuolas
10. Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (100 metų)

Gryno sidabro medalis — tik $28.50, 22 karatų aukso — $338.00, platinos — $395.00 (Kanados doleriais)

UŽSAKYMO ATKARPA

Rašykite čekius arba pašto perlaidas Balticoin vardu ir siųskite: **Balticoin, 148 Duke St., Hamilton Ont., L8P 1X7, Canada**

Prašau atsiųsti man:

THE BALTIC SAGA ..... medals in 99,9% silver $28.50 each $.....

THE BALTIC SAGA ..... medals in 22 karat gold $338 each $.....

Ontario gyventojai turi pridėti 7% pardavimo mokesčio $.....

Čekis arba pašto perlaida, skirta Balticoin $.....

Name ..... Address .....

City ..... Province ..... Postal Code .....

(Please print)

Ši svarbi laida yra specialiai paruošta paminėti 30 metų tremties sukakčiai 600.000 estų, latvių ir lietuvių pritariant Kanados Baltiečių Federacijai.

Dail. GIEDRĖ ŽUMBAKIENĖ, čikagietė, savo kūrinių parodoje Toronte 1977 m. lapkričio 12 d. Nuotr. O. Burzdžiaus

Gamtos grožis ir erdvė

Dail. Giedrės Žumbakienės dailės paroda Toronte

RIMAS PAULIONIS

Maloni staigmena Toronto lietuvių kolonijos plačioj veikloj buvo KLK Moterų Draugijos Prisikėlimo skyriaus surengta dail. Giedrės Jankonytės-Žumbakienės kūrinių paroda lapkričio 12-13 d.d. Prisikėlimo Parodų salėje.

Dail. Giedrė (taip pasirašanti savo kūrybą) yra jauna, kukli, energinga ir Čikagoje garsėjanti dailininkė tiek amerikiečių, tiek ir lietuvių visuomenėje. Baigusi dailės mokslus Ksavero kolegijoj 1961 m., tęsė juos garsiajame Čikagos meno institute ir praėjusį pavasarį, po dvejų metų studijų, gavo dailės (grafikos) magistrės laipsnį Northwestern universitete Evanstone. Dabartiniu laiku ji dalinasi Lietuvių - Amerikiečių Dailininkių Draugijos pirmininkės pareigas kartu su dail. Janina Marks.

Gausūs dailės parodos lankytojai Toronte pirmą kartą stebėjo dail. Giedrės kūrinius už JAV ribų ir žavėjosi jų grožiu. Parodoje buvo išstatyti 47 darbai, iš kurių daugumą sudarė įvairiai atlikta spalvota grafika — šilko ir metalo graviūros. Vieną beveik pilną parodos salės sieną užėmė dailininkės ankstyvosios karjeros technikos pavyzdžiai — blizgančios emalio ant vario kompozicijos, o pagrindinę sieną puošė didelio formato aliejiniai paveikslai.

Kalbant apie spausdinimo meną, vienas iš lengviausių dalykų dailės kritikams yra konstatuoti, kad buvo padaryta viskas, kas įmanoma padaryti, ir kad visi grafikos pasaulio keliai jau nukeliauti; liko tik labai mažai galimybių naujesniems technikos bandymams bei kūrybiniams pasireiškimams. Visdėlto dail. Giedrė sugebėjo parodyti labai skirtingą savitumą melsvuose atspalviuose ir ofortuose. Žiūrovas matė dailininkės technikos laimėjimus, sujungtus su labai švelniais, psichologiniais gamtos ir jos galybės vaizdais. Pamatome pajūryje sudužusius laivus, artekų indėnų sugriuvusią piramidę, tropikinės gamtos temas.

Nors daugumą dailininkės kūrinių galima pavadinti abstraktiniais, bet ir tuose kūriniuose žiūrovas randa ryšį tarp savęs ir paveikslo. Tą ryšį juntame ir ofortų pintose spalvose: šaltesnės melsvos bei žalsvos spalvos jungiasi su šiltesnėmis rusvomis ir gelsvomis. Stiprios, energingos bei jautrios ir laisvos linijos jungiasi su spalvom ir jų atspalviais, sudarydamos ramią ir giedrą nuotaiką, kurią kiekvienas lengvai gali suprasti.

Emaliai, ištirpinti ant įvairių formatų varinių plokščių, sudarė antrąją parodos dalį ir perdavė dailininkės erdvės pajutimą. Taip pamatėme paukščių kelią, saulę, žemę, žvaigždes. Pagrindinis šių kūrinių tikslas yra paveikti žiūrovą ir patenkinti jo regėjimo jausmus. Čia randame skaisčius, blizgančius spalvų įterpimus, kurie suteka ir kartais susikerta su griežtomis geometrinėmis linijomis įvairiose formose. Kaip ir su kaikuriais dailininkės ofortais, variai retkarčiais sudėti iš pusės arba iš ketvirties dalių keturkampėmis ar stačiakampėmis formomis.

Trečioji dalis, trys įspūdingi aliejinės tapybos paveikslai, sudaro švelnią nuotaiką ir yra visos parodos dėmesio centre. Jie buvo didžiausi dalininkės kūriniai, savo spalvomis visus patraukė. Nors jų temos buvo sunkiau suvokiamos, bet tapyba visdėlto rodė dail. Giedrės pagrindinį dailės charakterį ir esmę.

Paveikslai, nors stiprūs abstraktai, yra sukurti su virpančiais šiltais spalvų plotais, kurie siūbuoja ant rimtesnių, tamsesnių melsvumų ir tuo būdu patraukia žiūrovų dėmesį.

Be abejonės, dail. Giedrės Jankonytės-Žumbakienės dailė yra sodrus įnašas į lietuvių ir į Šiaurės Amerikos dailę.

Prano Baltuonio medžio šaknų skulptūra "Kalanta"

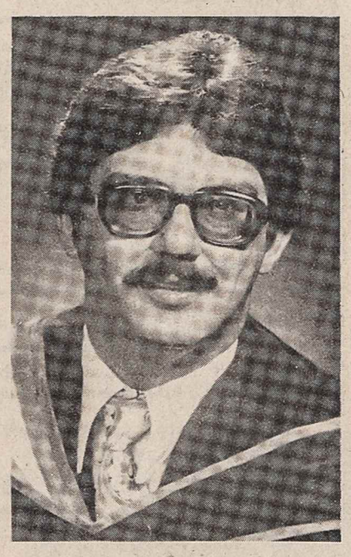

ANTANAS - PETRAS KYBARTAS, šiais metais baigęs magistro laipsniu verslo administraciją Hamiltono McMaster universitete. Prieš dvejus metus tame pačiame universitete baigė gerais pažymiais matematikos fakultetą. Yra baigęs Vysk. M. Valančiaus šeštadieninėje mokykloje 10 skyrių. Ilgus metus šoko tautinius šokius "Gyvataro" grupėje. Aktyviai reiškėsi skautų veikloje. Dabar yra skautas vytis

Ostrausko dramų knyga "Čičinskas"

PR. NAUJOKAITIS

Kostas Ostrauskas turi dramaturgo talentą ir gerai pažįsta scenos reikalavimus. Jo veikėjų tariami žodžiai yra glaudžiai surišti su vidiniu ar išoriniu veiksmu. Tačiau jo sukurtos dramos yra nevienodos ir idėjine gelme, ir menine verte. Anksčiau parašyti kūriniai "Pypkė" (1951), "Kanarėlė" (1951), "Žaliojoj lankelėj" (1963), "Duobkasiai (1964-65) turi pakankamai ryškius tikrovinius veikėjus, ir jų gilesnė simbolinė prasmė bei idėja yra nesunkiai suvokiama. Tačiau dramomis "Gyveno kartą senelis ir senelė" (1963), "Kvartetas" (1969), "Metai" (1968) K. Ostrauskas pasuko į vadinamojo nesąmonės teatro sceninius eksperimentus, kuriuose neįmanoma suvokti nei idėjinio turinio, nei veikėjų tikroviškumo, nei jų simbolinės prasmės.

Naujojoje kyngoje yra išspausdintos dvi miniatūrinės dramos (autoriaus pavadintos mikrodramomis) ir ilgesnė drama "Čičinskas". Pirmoji dramutė "Šaltkalvis" (1958 spausdinta "Aiduose") vaizduoja girtuoklio šaltkalvio, iškirtusio iš V. Kudirkos paminklo himno žodžius, vidaus dramą. Rusų policijos pasamdytas, jis naktį atliko šventvagišką darbą. Šaltkalvis instinktyviai suvokia, kad jis įvykdė moralinį nusikaltimą, ir jo atbudusioje sąžinėje atsiliepia kalto ir plaktuvo dūžiai. Šaltkalvio žmona šioje dramoje tėra tik rezonatorė, o visa drama vyksta šaltkalvio sieloje. Ši miniatūra turi realistinį psichologinį pagrindą ir priklauso prie prasmingųjų K. Ostrausko dramų grupės.

Prie absurdinių eksperimentų skirtina antroji miniatūra "Lozorius" (1971 spausdinta "Metmenyse"). Turinio pagrindu paimtas Evangelijos stebuklas — Lozoriaus iš numirusiųjų prikėlimas. Ką autorius šiuo veikaliuku norėjo pasakyti, yra neaišku: gal noras pasišaipyti iš stebuklo, gal noras parodyti, kad niekas iš kapo neprisikelia? Lozorius įnešamas į kambarį dar kliedintis ligonis, nesugebąs ištarti nė žodžio. Seserys — Marija ir Morta — mėgina jį prakalbinti ir sužinoti, ką brolis matė ir patyrė pomirtiniame gyvenime, bet joms nesiseka, nes Lozorius tebėra beveik lavonas. Seserys net susibara, susimuša, o atsigavęs Lozorius išeina pro duris — grįžta į kapą, teištaręs vienintelį žodį "ne"... Kūrinys buvo vaidintas "Santaros - Šviesos" suvažiavime, bet ką ten suprato žiūrovas, ką gali suprasti skaitytojas? Nesąmonė tai ir lieka nesąmone.

"Čičinskas" yra kiek ilgesnė dviejų dalių drama, atsiremianti į žinomą tėvynės išdaviko Čičinsko legendą. Tos legendos pagrindu Maironis sukūrė puikią baladę (pagal ją kompoz. Algis Šimkus sukūrė kantatą, atliktą "Dainavos" ansamblio). Okupuotoje Lietuvoje Juozas Marcinkevičius sukūrė dramą "Čičinskas", kurioje atskleidžia tuos pačius Čičinsko gyvenimo įvykius, kuriuos atskleidė ir Maironis savo baladėje — besaikes puotas ir Čičinsko žiaurumą, tuo norint nuslopinti atbudusį sąžinės balsą. Jz. Marcinkevičiaus drama turi aiškiai suvokiamą idėją — blogis yra gajus kaip ir gėris, bet laiko jėga įveikis blogį. Jz. Marcinkevičiaus drama yra pilna žmogiškų aistrų, didelės įtampos, blogio triumfo, charakterio menkybių. Bet tai yra kova, atliepianti buvusį realų gyvenimą.

Ką vaizduoja savo "Čičinskė" K. Ostrauskas? Iš legendos jis paima tik fragmentą, kad Čičinsko lavoną išmeta net žemė ir kad šis beveik į mumiją sudžiūvęs yra laikomas Upytės šventovės rūsyje. Vilniaus generalgubernatorius Muravjovas 1865 m. pasiuntė į Upytę pulkininką Sobolevskį apžiūrėti nepalaidoto lavono. Šio pulkininko apsilankymo fragmentą K. Ostrauskas ir ryškina savo dramoje. Pirmoje dramos dalyje zakristijonas nusileidžia į rusį ir nišoje randa stovintį sunykusį Čičinską. Zakristijonas nori grąžinti Čičinskui ąžuolinę spintą, iš kurios Čičinsko lavoną prieš kiek laiko buvo iškėlęs į nišą, o spintą panaudojęs savo namų apyvokos reikalams. Valdžios atstovo atsilankymas Upytėje priverčia zakristijoną sutvarkyti nepalaidoto lavono reikalus. Pirmąją dalį ir sudaro zakristijono pasikalbėjimas su Čičinsku, kuris nors yra fiziškai sumenkęs, bet jo dvasia dar yra guvi, atmintis gyva, o sąžinė tik truputį primigdyta. Iš zakristijono ir mumijos pokalbių paaiškėja šiek tiek legendinių praeities įvykių, Čičinsko nedorų darbų, jo dabartinio vaiduokliško įsiterpimo į gyvų žmonių gyvenimą.

Antroji dalis yra rusų pulkininko apsilankymas šventovės rūsyje. Pulkininkas ateina į rūsį su zakristijonu ir savo meiluže (Pana). Abudu svečiai rodomi bailiais, o vaiduoklis Čičinskas jau atgauna ir fizines jėgas. Jis tyčia gąsdina svečius, priverčia juos išsirengti beveik nuogus. Seksualinis - erotinis elementas čia ypač ryškinamas, nevengiant net natūralistinio vulgarumo žodžiuose ir vaizduose. Didžiausios draminės įtampos ir pasiekiama gąsdinimo bei erotinėse scenose. Bet ką įtampa ir tais sceniškais vaizdais autorius norėjo pasakyti, taip ir lieka labai miglota. Gal pro visą Čičinsko elgesio cinizmą ir norėta parodyti jo tikroji tragika, kurią jis išsako žodžiais:

"Kur mano tiesa... ir kur mano melas... Taigi. Palaidoję Sicinskį bajorėlį, iš kapų Čičinską prisikėlėt — nekrikštą, Judošių, paleistuvį — ir patys jo, kaip šmėklos išsigandot. Apžlibę nematot, kur diena, o kur naktis" (98 psl.). "Argi negirdi mano iš po žemių švokščiančio balso, kuris seimą su pačiu karalium pasiuntė velniop? Ar nematai mano veide apmirusios klaikios išdaviko šypsenos? (...) Girdi, kaip skamba trisdešimt Judošiaus grašių?" "Negirdi? O gal ir negirdėjai, kad juos pelniau, tavo Maskvai savo dūšią pardavęs?" (91 psl.). Nemažiau, kaip praeities nuodėmės Čičinską kankina ir neužgęstančios kūno aistros: "Taip esu šėtonas. Tad niekas, kas žmogiška, nėra man svetima" (95 psl.). Tačiau jis norėtų, kad atsivertų žemė ir jį prarytų su visa kankinančia praeitimi ir neramia dabartimi. Dramos įtampos viršūnė yra paskutiniai desperatiški Čičinsko žodžiai: "Puota baigta. Linksmybės išgaravo. O kas toliau? Laukti, kol vėl kažkas tavęs apčiupinėt atsidangins? Ir vėl pradėti žaismą? Vėl gąsdinti apgaule? Tokia tavo tranki šlovė, Čičinskai. Toksai tavo prakeiktas garsas, bajorėli: šmėkla, nelabasis — kraujo dėmė. Tokį tave liežuviai ir plunksnagraužiai sutvėrė ir tartum kaliausę istorijos palėpėje pakorė — svieto siaubui ir linksmybei. O! Varge! Kaip sunku net tokios šlovės atsisakyt. Praradęs ją, netenki visko. Dingsta tavo vardas — tuščia vieta lieki. Tartum nebūta. Surikti "Veto!" sau pačiam. Lengviau kitam jį sviesti į akis. (...) Uždarykit mane... užrakinkit. Vinimis užkalkit... akmenimis užmūrykit... Užmirškit mano vardą... Palikit mane nakties tamsoj ir užmaršties ramybėj... Neužmirškit užmiršt" (100-101 psl.).

Taigi atrodo, kad K. Ostrauskas norėjo atskleisti nedorėlio ir išdaviko vidinę dramą, jo tragizmą. Tačiau šie motyvai išryškėjo tik pačioje veikalo pabaigoje, o visa ankstesnė tamsi butaforija tebuvo tuščiaviduris vaidinimas, moderniosios scenos eksperimentai. Vaidinimą gaivino šmaikštūs sąmojai, paradoksiniai kalambūrai, nevengiant nei gausių vulgarizmų, nei lengvai lietuviškais žodžiais pakeičiamų barbarizmų. Gerai, kad K. Ostrauskas šiame veikale jau atsisakė tokių nesąmonių, kuriomis buvo ataustos eksperimentinės dramos "Gyveno kartą senelis ir senelė", "Kvartetas", "Metai".

Kostas Ostrauskas, ČIČINSKAS. Išleido Algimanto Mackaus Knygų Leidimo Fondas Čikagoje, 1977 m. Aplankas dail. V. O. Virkau. 104 psl. Kaina $5.00.

Nelaukime stebuklų mokyklose

AL GIMANTAS

Intensyvėjančios diskusijos išeivijos lituanistinio švietimo reikalais rodo, kad tas reikalas yra aktualus. Į tuos reikalus įsijungia vis daugiau tautiečių, net ir tokių, kuriems netaip jau svarbi toji problema. Tai, žinoma, sveikintinas reiškinys, rodąs, kad tais klausimais sielojamasi ir nuomonių įvairume bandoma rasti kiek galint tikslesnius sprendimus.

Rūpestis išeiviškojo jaunimo švietimu vaizdžiai rodo emigrantinės visuomenės gyvastingumą ir jautrumą bendriesiems dalykams. Dar vis vyksta nuomonių pasikeitimai (kaikada net ir labai drastiški) dėl mokyklų reformų, programų, metų skaičiaus, dėstomų dalykų. Ryšium su tomis diskusijomis kyla ir naujos problemos, iki šiol rečiau svarstomos. Kartais imi ir pagalvoji, kad vienų problemų neišsprendus, kažin ar verta nertis į naujas, kurios, nors ir turi tarpusavį ryšį, visdėlto nėra galimos išnarplioti, dar pirmųjų galutinai neišsprendus.

Štai, iš spaudos išėjo nauja skaitinių knyga — chrestomatija kaikuriem šeštadienių mokyklų skyriam. Rimtas ir aiškiai teigiamas autorių darbas, vertinga ir leidėjų iniciatyva. Kritikai nevisai sutaria — vieni giria, kiti lieka rezervuoti. Vieni pasigenda tokių ar kitokių autorių, kiti priekaištauja, girdi, kuriam galui tas ar kitas rašytojas įdėtas. Ir tokia kritika normaliose aplinkybėse būtų sveikintina, jei ne kaikurios abejonės. O tų abejonių, tik visai iš kito taško žvelgiant, yra pakankamai. Pvz. mes, nuoširdžiai besisielodami tų ar kitų autorių išspausdinta ar trūkstama kūryba chrestomatijose, gaišiname ribotą laiką, užmiršdami, kad net tobuliausiai sudaryta skaitinių knyga bus bevertė, jei nebus kas ją skaito ir supranta.

Visi žino (tik nevisi pripažįsta), kad lituanistinis mūsų mokinukų žinynas vargiai ar kyla. Ar nebus tik priešingai? Turima daug vargo su pačiu pagrindiniu dalyku — lietuvių kalbos mokėjimu, bent minimaliu gramatikos ir sintaksės įsisavinimu. Tuo tarpu mes esame didžiai susirūpinę supažindinimu su lietuvių klasikų kūryba. Kaip skaitysi, kaip suprasi juos, kai jaunimo vartojama lietuvių kalba yra grynai "virtuvinė", o žodynas toks ribotas ir neįvairus. Trisdešimt su viršum turimų šeštadienių mokslo metais teįstengia įdiegti vos minimumą, kuris gal ir būtų didesnis, jei tik ir tebūtų ribojamasi geru lietuvių kalbos išmokymu. Tačiau į trumpą šeštadienio kelių valandų darbą įterpus eilę (tiesa, svarbių ir būtinų dalykų) kitų pamokų, gaunama tik visko po truputį ir nieko neužgriebiama giliau.

Visi nori tik gero mokyklai ir mokinukui, bet ribotas laikas leidžia tenkintis tik trupiniais. Pridėtinės penktadienių vakarais ir sekmadienių rytmečiais pamokos, aišku, padėtį pagerintų, tačiau esant realistu, galima jausti, kad toks planas vargiai ar galės būti įgyvendintas. Gerbtini visi, kurie laukia stebuklų iš šeštadieninių mokyklų, bet ar yra rimto pagrindo tokiam šviesiam optimizmui?

Atsiųsta paminėti

Pranas Manelis, KRISTUS IR EUCHARISTIJA. Dievo veikla išganymo istorijoje. Kalbą tikrino Petras Balčiūnas, įrašus piešė Telesforas Valius. 380 psl., kietais viršeliais. Kaina $7. Išleido "Krikščionis gyvenime" 1977 m. knygų serijos 15 nr. Įsigyti galima "Krikščionis gyvenime" administracijoje, P.O. Box 608, Putnam, Conn., USA.

LIETUVIŲ TAUTOS ISTORIJA, IV dalis. Istorijos vadovėlis lituanistinių mokyklų XII skyriui arba VIII klasei. Redagavo Vincentas Liulevičius. 228 psl., kietais viršeliais. Kaina $5. Išleido JAV LB švietimo taryba 1977 m. Čikagoje su finansine JAV Lietuvių Fondo parama. Gaunamas pas Antaną Kareivą, 7030 So. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629, USA.

Dr. Andis Kaulins, THE BALTIC: ORIGIN OF THE INDO-EUROPEAN LANGUAGES AND PEOPLES. An Inquiry Into the History of Mankind And its Languages. 98 mašinraščio puslapiai, spausti ofsetu, minkštuose viršeliuose. Kaina nepažymėta. Spausdinta 1977 m. V. Vokietijoje. Autoriaus adresas: Dr. Andis Kaulins, University of Kiel Hochhaus (Zr. 1004), Olshausenerstr. 40-60, W. Germany.

AIDAI nr. 7, 1977. Straipsniai: Antanas Paškus, Vakarietiškas žmogus išlaisvinimų sūkuryje; M. G. Slavėnienė, Duerrenmatto grotesko teatras; Antanas Rubšys, Istorinis Jėzus ir tikėjimo Kristus; Harold Haydn, Kazys Varnelis ir jo kūryba; Putinas, Nuvainikuotoji vaidilutė; Juozas Vaišnora, MIC, Jurgio Matulaičio kelias į Vilniaus vyskupo sostą. Kultūrinė kronika, knygų recenzijos, iliustracijos (Varnelio kūrybos).

J. BURKAUS
"Du dvasinių būtybių pasauliai",
444 psl. knyga, užsisakytina: Sūduva, 809 Ramble St., Hot Springs, AR. 71901, USA. Kaina: JAV $8.50.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

N. P. MARIJOS SESELIŲ REMĖJŲ sąskrydyje Putname, Conn., paskaitą "Arkiv. J. Matulaičio šventumas, mes ir jo beatifikacijos byla" skaitė kun. St. Yla. Dviejų dalių koncertinę programą atliko montrealietė sol. G. Čapkauskienė su bostoniečiu pianistu Edmundu S. Cibu. Pirmojoj daly skambėjo religiniai kūriniai: St. Gailevičiaus "O Kristau", G. Gudauskienės "Viešpaties pasaulis", W. A. Mocarto motetas "Exultate, jubilate". Lietuviškų giesmių teksto autoriai — kun. St. Yla ir B. Brazdžionis. Antroji dalis buvo skirta lietuvių kompozitorių dainoms: V. Jakubėno "Mėlyniem varpeliam", V. Kuprevičiaus "Lopšinei", J. Gaidelio "Poetui", G. Gudauskienės "Gintarėliui", B. Budriūno "Išdykusiam rudenėliui". Šiom dainom jie yra panaudoję poetų B. Buivydaitės, S. Seniūnienės, P. Lemberto, L. Andriekaus, K. Grigaitytės eilėraščius. Koncertą, susilaukusį apie 150 dalyvių, sopranas G. Čapkauskienė užbaigė L. Delibes operos "Lakme" arija "Varpeliai".

LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJAI, mininčiai savo veiklos dvidešimtmetį, jos narys kun. dr. Juozas Prunskis parūpino $1000. Ši suma bus panaudota premijai, kuri bus paskirta už geriausią mokslinę Lietuvos istorijos monografiją. Temą pasirenka patys konkurso dalyviai iš betkurio Lietuvos istorijos laikotarpio. Monografija turi būti pagrįsta šaltiniais bei moksline literatūra, parašyta lietuvių kalba. Apimtis — 150-200 mašinraščio puslapių su tuščiu vienos eilutės tarpu. Monografijas reikia atsiųsti iki 1978 m. gegužės 1 d. Lietuvių Istorijos Draugijai, 6547 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629, USA. Jos pasirašomos slapyvardžiais, atskirame užklijuotame voke pridedant autorių vardus bei pavardes, adresus, telefoną.

AUSTRALIJOS LIETUVIAI šimtąjį O. V. Milašiaus gimtadienį paminėjo spalio 23 d. Sydnėjaus lietuvių klube. Sceną puošė dail. Vlado Meškėno sukurtas velionies sukaktuvininko portretas. Minėjimas pradėtas O. V. Milašiaus eilėraščiu "Lietuva", įdeklamuotu juostelėn aktoriaus Pauliaus Rūtenio. Deklamacijos įrašui foną suteikė šiai progai parinkta muzika. Paskaitą apie O. V. Milašiaus kūrybą, atnešusią jam tarptautinį pripažinimą, skaitė Vincas Kazokas. Po paskaitos P. Rūtenis, D. Labutytė - Bieri, M. Karpavičienė ir O. Maksvytienė atliko O. V. Milašiaus poemą "Lemuelio išpažintis". Abu minėjime skaitytus kūrinius lietuvių kalbon yra išvertęs rašytojas Antanas Vaičiulaitis.

"DIRVOS" NOVELĖS KONKURSO vertintojų komisija, kurią Klevelande sudarė Aurelija Balašaitienė, dr. Danguolė Tamulionytė ir Vacys Kavaliūnas, mecenato Simo Kašelionio $600 premiją vienbalsiai paskyrė Kryptomerijos slapyvardžiu pasirašiusiam autoriui už novelę "Susitikimas". Atplėšus voką, paaiškėjo, kad premijuoto "Susitikimo" autorė yra Marija Tūbelytė - Kuhlmann, gyvenanti Taiwane, laisvojoje Kinijoje. Konkursui buvo gauta 12 novelių. Vertintojai, be M. Tūbelytės-Kuhlmann kūrinio, rekomendavo "Dirvoje" atspausdinti dvi noveles: Dainos — "Kryžius vasaros naktį" ir Juliaus — "Kelionė į Marčiupį".

ČIKAGOS FILHARMONIJOS ORKESTRAS, diriguojamas F. Lewiso, paskelbė penkių koncertų ciklą šių metų pabaigoje ir sekančių pradžioje. Koncertai rengiami akustiniu požiūriu puikioje "The Auditorium Theatre" salėje. Mocarto muzikai skirtame koncerte 1978 m. sausio 7, šeštadienį, 8 v.v., dalyvaus jaunasis Čikagos lietuvių pianistas Manigirdas Motekaitis. Jis atliks koncertą fortepijonui nr. 21 (C Major, K. 467). Teatro adresas: 70 East Congress Parkway.

OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA savo metiniame pobūvyje Klevelando lietuvių namuose spalio 29 d. įteikė dvi tūkstančio dolerių premijas. XXI kultūrinė draugijos premija buvo paskirta pasižymėjusiam sporto darbuotojui Algirdui Bielskui. Antroji premija iš a.a. dr. Dominikos Kesiūnaitės fondo teko etniniam Kento universiteto skyriui, kurį suorganizavo dabartinis jo vadovas prof. dr. J. Cadzow. Skyrius yra sutelkęs daug lietuviškos medžiagos. Rockefellerio fondas baltiečių medžiagos rinkimui bei katalogizavimui paskyrė $35.000. Šių lėšų dėka bus pasamdytas personalas lietuvių, latvių, estų ir suomių archyvams tvarkyti. Tų archyvų koordinatore prof. dr. J. Cadzow pasirinko Audronę Tamošiūnaitę. Ji yra gimusi Vokietijoje, baigusi Marijos gimnaziją Čikagoje, Lojalos universitete gavusi magistrės laipsnį iš naujųjų laikų Europos istorijos. Naujoji baltiečių archyvo vadovė dalyvavo minėtame Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos baliuje Klevelande.

ČIKAGOS MOKSLO IR PRAMONĖS MUZĖJUJE lapkričio 8-30 d.d. vykusioje parodoje su vienu savo ofortu dalyvavo dail. Giedrė Žumbakienė. Grafikos darbai šiai parodai buvo atrinkti specialios komisijos. Į konkursinę apžiūrą įsijungė apie 300 Čikagoje bei jo apylinkėse gyvenančių dailininkų, o parodon pateko tik 71.

KAUNE IR VILNIUJE koncertavo Italijos Santa Cecilia akademijos choras, įsteigtas beveik prieš 70 metų. Abiejuose koncertuose pagrindinis dėmesys teko XVI š. kompoz. G. Palestrinos kūriniams, papildytiems choro vadovo D. Bartolučio sukurtomis dainomis.

JONO AVYŽIAUS kūrybos vakarus Vilniaus aktorių namuose surengė Vilniaus teatro aktorius A. Bružas. Jis skaitė ištraukas iš J. Avyžiaus romanų "Į stiklo kalną", "Kaimas kryžkelėje", "Sodybų tuštėjimo metas", kelis fragmentus iš naujojo romano "Chameleono spalvos".

PENKTASIS TARPTAUTINIS VARGONŲ muzikos festivalis Vilniuje šiemet susilaukė dešimties koncertų. Be lietuvių vargonininkų B. Vasiliausko, G. Lukštaitės, susirgusią N. Dainienę pakeitusio G. Kviklio, festivalin buvo pakviesti: latvis O. Cintinis, estas R. Usvelis, maskviečiai O. Jančenka ir S. Džiuras, vokietis A. Veberzinke, šveicaras G. Bove, prancūzas R. Rožje. Pirmoji festivalio dalis buvo skirta vėlyviesiems J. S. Bacho kūriniams, kurių koncertuose atlikta net 40, nors nevisi jie priklausė minėtam laikotarpiui. Antrojoje dalyje skambėjo dabartinių 26-ių įvairių tautybių kompozitorių 38-ni kūriniai. Lietuviams atstovavo G. Kuprevičiaus "Borobuduro" sonata, kuriai įkvėpimą yra davęs architektūrinis VIII š. paminklas Indonezijoje, Javos saloje, atspindintis dvasinį žmogaus tobulėjimą. Festivalyje taipgi buvo atlikta R. Žigaičio kantata "Klestėk, mūsų Vilniau" chorui ir vargonams, miniatiūrų ciklą tęsiantis T. Makačino "Preliudas", O. Balakausko "Sonata". Vilniaus vargonų muzikos festivaliai buvo pradėti rengti 1968 m. Vilniaus filharmonijos ir vargonų virtuozo Leopoldo Digrio iniciatyva.

KAUNO PERKŪNO NAME yra sutelkti XV-XVIII š. senosios buitinės bei dekoratyvinės keramikos, koklių, čerpių, plytų pavyzdžiai. Šį didžiulį praeities lobį sukaupė architektas K. Mekas, kai buvo restauruojamas Kauno senamiestis, pertvarkoma jo teritorija.

MOKSLEIVIŲ POEZIJOS KONKURSĄ "Rudens posmai" Šiauliuose surengė šio miesto literatų sekcija su Lietuvos Knygų Bičiulių Draugijos vietiniu skyrium. Baigminiame vakare savo eilėraščius skaitė konkurso laureatės A. Jonaitytė, V. Bielinytė, G. Krasauskaitė. Programą sava kūryba papildė šiauliečiai literatai J. Gabriūnaitė, J. Jovaišaitė ir B. Puzinas. Dramos teatro aktoriai atliko specialią sceninę kompoziciją, panaudodami buvusių šiauliečių J. Janonio ir J. Krikščiūno-Jovaro eilėraščius. Vakarą užbaigė mokyklų saviveiklininkų pasirodymas. Nutarta "Rudens posmų" konkursą padaryti tradiciniu renginiu.

NAUJĄ PROGRAMĄ Vilniaus sporto rūmuose spalio 23 d. atliko pučiamųjų orkestras "Trimitas" su savo vadovu ir vyr. dirigentu M. Tamošiūnu. Visą pirmąją koncerto dalį užpildė M. Tamošiūno oratorija "Ugnies užkalbėjimas". Jos teksto autorius — B. Sriubas. Oratoriją jungia taika, kurios reikia žmogui, žvėriui, paukščiui, gėlei. Jos atlikime dalyvavo estrados solistai J. Mišciukaitė, O. Valiukevičiūtė, V. Malinauskas, chorą pakeitusi A. Zabotaitės trijulė, B. Moisejevo vadovaujama choreografinė grupė. Antroji koncerto dalis buvo skirta estradinei muzikai, prie kurios įvairumo daug prisidėjo gabūs aranžuotojai J. Ciechanovičius ir G. Balutis. Koncerto dalyviams ypač patiko sol. V. Malinausko atliekama T. Makačino daina "Sodo vyšnia".

VILNIAUS DRAMOS TAETRAS vokiečiams Weimare nuvežė tris savo spektaklius — J. Grušo "Cirką", A. Laurinčiuko "Neapykantos spalvą", F. Dostojevskio pjesę "Stepančikovo dvaras ir jo gyventojai". Tuo pačiu metu R. Vokietijoje gastroliavo du vilniečiai — smuikininkas Eugenijus Paulauskas ir pianistas Dainius Trinkūnas. Dvylika sonatų vakarų jiedu surengė Dresdene, Hallėje, Erfurte, Weimare, Leipcige, Karlsmarkstadte, Magdeburge, Blankenburge. Juose skambėjo G. Hegelio, F. Veračinio, J. Brahmso, C. Debussy, E. Griego, J. Gruodžio, V. Laurušo kūriniai. Dviejuose koncertuose E. Paulauskui talkino kamerinis Telemanno vardo orkestras.

LIAUDIES MENO DRAUGIJA savo salone Vilniuje surengė A. Baronienės mezginių ir A. Matukyno rago bei metalo dirbinių parodą. Vilniečius žavėjo staltiesėlių rinkiniai, vakariniai drabužiai, skaros, iš rago padaryti suvenyrai, taurės, pypkės, moteriški papuošalai.

JONO AVYŽIAUS ROMANĄ "Sodybų tuštėjimo metas" 15.000 egz. tiražu išleido Bukarešto leidykla "Univers". Rumunų kalbon jį išvertė Mirča Spiridonanus ir Ina Leka.

LIETUVOS FOTOGRAFIJOS MENO DRAUGIJOS salone įvykusi meninių nuotraukų paroda vilniečius supažindino su gudų fotografais. Parodoje dalyvavo 32 "Minsko" fotoklubo atstovai su beveik 90 nuotraukų. Jose buvo užfiksuoti Gudijos peizažai, dabartinė architektūra, žymieji žmonės.

V. Kst.

CHOLKAN

R. Cholkan & Co. Ltd.
Realtor
REAL ESTATE — GENERAL INSURANCE

HIGH PARK-BLOOR, šiurkščių plytų 7 kambarių atskiras namas; centrinis planas, platus privatus įvažiavimas su pristatytu šalia garažu; kaina sumažinta $10.000 dėl skubaus pardavimo; sklypo priekis — 57 pėdos.
PRINCE EDWARD DR.-BLOOR, gražus, didžiulis 7 kambarių vienaaugštis (bungalow); centrinis šaldymas, užbaigtas rūsys su atviru židiniu; gražus kiemas, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu; viena atvira skola.
HIGH PARK BLVD., didžiulis 15 kambarių, atskiras namas; vandeniu-alyva šildomas; privatus įvažiavimas; apie $40.000 įmokėti, viena atvira skola.
JANE-BLOOR, dvibutis; prašoma kaina tik $82.000; didelis kiemas, garažas, netoli Bloor, 5 kambariai pirmame augšte.
SWANSEA, atskiras 7 kambarių namas; prašoma kaina tik $60.500; reikalingas remonto; netoli Bloor.
ROYAL YORK-BLOOR, 5 kambarių vienaaugštis (bungalow); garažas su privačiu įvažiavimu; vandeniu-alyva šildomas; netoli Bloor, prašoma kaina $69.900.
KINGSWAY, atskiras 5 kambarių vienaaugštis, (bungalow); alyva šildomas; privatus įvažiavimas; prašoma kaina $65.900, mažas įmokėjimas.
INDIAN RD.-BLOOR, 10 didelių kambarių, atskiras namas, platus privatus įvažiavimas su dvigubu garažu; viena skola; visai netoli Bloor ir Lietuvių Namų.
WINDERMERE-BLOOR, sumažinta kaina iki $65.000; atskiras 7 kambarių namas; garažas; reikalingas remonto; netoli Bloor; skubus pardavimas.

P. KERBERIS,
2336 BLOOR STREET WEST
tel. 763-5555 **namų 535-1584**

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas
999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Tel. 532-3400

AKTYVAI — virš 13 milijonų

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10 - 3	term. indėlius 1 metų	8¼%
Antradieniais	10 - 3	pensijų ir namų s-tas	9%
Trečiadieniais uždaryta		taupomąsias s-tas	7%
Ketvirtadieniais	10 - 8	depozitų-čekių s-tas	6%
Penktadieniais	10 - 8	DUODA PASKOLAS:	
Šeštadieniais	9 - 1	asmenines	9½%
Sekmadieniais	9.30 - 1	nekiln. turto	9¼%
		investacines	10%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais — 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave. telefonas 536-5936
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

Autorite Sales and SERVICE
Telefonas 531-1305 1636 Dundas St. W.
ir **Bloor Autorite Garage,** 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)
• Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
• Visi automobilių mechaniniai taisymai.
• Sniegines ir paprastos padangos, **Michelin, B. F. Goodrich, Radial** ir kt.
Sav. FRANK PETTIT

Simons TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto **Tel. 532-8772**
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam televizijas, "stereo" aparatus, lietuviškas plokšteles ir suvenyrus.

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Jungtinėms Tautoms priklausanti Tarptautinė Darbo Organizacija Ženevoje paskelbė 1976 m. streikų duomenis. Pirmoje vietoje visame pasaulyje tada buvo Kanada. Padalinus dėl streikų prarastas darbo dienas, kiekvienam dirbančiam kanadiečiui teko po 2,7 dienos. Nuo šio rekordo atsiliko net ir italai su 2,2 dienos, o Australijos darbininkams teko po 1,5 dienos. Vienos darbo dienos nuostoliai kiekvienam dirbančiajam buvo pasiekti Suomijoje, Airijoje, N. Zelandijoje ir JAV, mažiau kaip pusės dienos — Danijoje, Prancūzijoje, Japonijoje ir Britanijoje.

Demonstracijas Toronto rotušės aikštėje surengė ateiviai iš Indijos ir Pietryčių Azijos, protestuodami prieš Toronte pasireiškiantį rasizmą, kelių asmenų, daugiausia pakistaniečių, sumušimą. Demonstrantams talkon atėjo maoistinio sparno kanadiečių kompartija, savo plakatais apkaltinusi vyriausybę ir spaudą sąmoningu rasizmo kurstymu ir raginusi demonstrantus imtis atitinkamo atkirčio savo jėgomis. Tokiai kiršinančiai taktikai demonstrantai nepritarė. Nuo atviro susikirtimo su neprašytais talkininkais komunistais juos išgelbėjo policija, savo gretomis atskyrusi abi grupes. Toks grupelės komunistų įsikišimas liudija jų beviltiškas pastangas kiekvieną nepakantos reiškinį panaudoti savo tikslams.

Kanados užsienio reikalų min. D. Jamiesonas pranešė Irako ambasados diplomato T. A. Al Chailo ištrėmimą rugsėjo mėn. Oficialia priežastimi nurodomi nediplomatiški jo veiksmai. Spaudoje buvo rašyta, kad Irako ambasados pareigūnai apgaulingais pažadais vilioja Kanadoje gyvenančius kurdus grįžti į Iraką. Nors jiems žadama laisvė ir geros gyvenimo sąlygos, grįžusieji tuojau pat atsiduria kalėjimuose. Irako kurdai jau ištisus dešimtmečius kovoja už savo krašto nepriklausomybę. Į Š. Ameriką jie yra atvykę kaip politiniai pabėgėliai.

Ontario susisiekimo ministerija paskelbė automobilių registracijos pabranginimą nuo š.m. gruodžio 1 d. Mokestis už 1978 m. registracijos prieklijas numerių plokštėms padidinamas: 8 cilinderių automobiliams — nuo $40 iki $60, šešių cilinderių — nuo $30 iki $45, keturių — nuo $23 iki $30. Vienintelė išimtis paliekama tiems ontariečiams, kurie gyvena į šiaurę nuo French upės. Jie ir toliau už automobilių registraciją mokės tik po $10. Ši nuolaida daroma dėl brangesnio automobilių išlaikymo šaltame ore, augštesnių benzino kainų, kurias padiktuoja benzino pristatymas į Ontario šiaurę.

Ekonominei Ontario tarybai paruoštame pranešime Toronto York universiteto ekonomikos prof. J. Buttrickas pasiūlė padidinti mokslapinigius studentams universitetuose ir kolegijose. Šiais mokslo metais mokslapinigių vidurkis Ontario universitetuose yra $770, kolegijose — $325. Prof. J. Buttricko duomenimis, universitetuose yra 150.000 studentų, kolegijose — 55.000. Jis daro išvadą, kad net 10% šių studentų, daugiausia merginų, negaus darbo savo specialybėje, užbaigę studijas. Kasmet į augštąsias mokyklas ateina vis daugiau abiturientų, o su jų skaičiaus didėjimu auga ir finansinė valdžios parama, kuri gali pasidaryti nepakeliama našta. 1973-74 mokslo metais Kanados federacinė ir provincinė vyriausybės bei miestų savivaldybės augštosioms mokykloms išleido $750 milijonų — maždaug po $3.000 kiekvienam studentui. Surinkti mokslapinigiai padengia tik 17 % visų išlaidų. Prof. J. Buttrickas nori, kad mokslapinigių didinimas būtų paliktas universitetų bei kolegijų nuožiūrai ir kad vyriausybė pradėtų mažinti mokamas pašalpas. Drastiškas mokslapinigių padidinimas, be abejonės, sumažintų studentų skaičių, bet jis daugiausia paliestų neturtingų šeimų vaikus, kurių eilėse yra talentingų jaunuolių. Daugeliui jų būtų užkirstas kelias į augštąjį mokslą. Prof. J. Buttricko pasiūlymas parūpinti stipendijas 10% gabių studentų, nepaisant jų finansinės būklės, problemos pilnai neišspręstų. Talentingi turtingų šeimų vaikai tada vistiek išstumtų iš augštųjų mokyklų dalį neturtingųjų talentų, kurių vietos tektų talento neturintiems turtuolių vaikams. Į šį klausimą dėmesį atkreipė dienraštis "The Toronto Star". Atrodo, žymiai tikslesnis kelias, mažinant studentų skaičių augštosiose mokyklose, būtų įvedimas konkursinių egzaminų. Tada į jas patektų tik gabiausieji, o stokojantys gabumų galėtų būti nukreipti į profesines mokyklas. Tokiu būdu būtų galima reguliuoti švietimo išlaidas, išvengiant perdidelio mokslapinigių didinimo.

RŪTA-LAIMA KRIAUČIŪNAITĖ, Justo ir Laimos Kriaučiūnų dukra, š.m. rugsėjo mėnesį baigusi gailestingųjų seserų mokyklą labai gerais pažymiais. Už tai gavo garbės pažymėjimą ir piniginę dovaną. Metus padirbėjusi, numato toliau gilintis medicinoje. Yra lankiusi šeštadieninę lietuvių mokyklą, baleto ir muzikos (pianino 10 metų) studiją. Gerai kalba lietuviškai, prenumeruoja "T. Žiburius"

JOLANDA-ONA SAKAITĖ, šiais metais baigusi filosofijos mokslus Mc Master universitete. Ji yra baigusi St. Mary's gimnaziją ir 10 skyrių Vysk. M. Valančiaus šeštadieninėje mokykloje. Dalyvauja skaučių organizacijoje ir Hamiltono mergaičių chore "Aidas". Sekančiais metais žada tęsti studijas toliau.

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

Vilniuje iškilmingai buvo sutikti "Žalgirio" futbolininkai, sekantį sezoną išsikovoję teisę žaisti pirmojoje lygoje. Pagerbutvės jiems buvo surengtos lapkričio 11 d. "Sporto" viešbutyje. Vyr. treneriui B. Zelkevičiui ir treneriui S. Rameliui už gerą komandos paruošimą šiam sezonui įteikti nusipelniusių Lietuvos trenerių žymenys. Aikštėje "Žalgirio" komandai vadovauja jos kapitonas B. Latoža. Kartu su žalgiriečiais į pirmąją lygą perėjo Krasnodaro "Kubanės" ir Odesos ASK futbolo komandos. Iš pirmosios lygos antrojon buvo išstumti Krivoj Rogo "Krivabaso", Permės "Zvezda" ir Kazanės "Rubino" futbolininkai. Šį sezoną antrosios lygos pirmojoje zonoje, be Vilniaus "Žalgirio", neblogai žaidė ir Klaipėdos "Atlantas". Dvidešimt vienos komandos sąraše jis išsikovojo V vietą, surinkęs 50 taškų. Silpniausia buvo Briansko "Dinamo" vienuolikė, pirmenybes užbaigusi tik su 17 taškų. Antroji vieta teko Smolensko "Iskrai", kurios susitikimas su "Žalgiriu" Vilniuje sukėlė visame pasaulyje nuskambėjusias žiūrovų riaušes. Pirmenybių lentelėje žalgiriečiai iškriečius pralenkė 10 taškų, įrodydami aiškų savo pranašumą.

Lietuvos futbolo pirmenybes laimėjo Šiaulių "Statybininkas", surinkęs 21 tašką. Antroji vieta teko Kauno "Kelininko" komandai su 18 taškų, trečioji — Mažeikių "Atmosferai" taip pat su 18, ketvirtoji — Alytaus "Dainavai" su 17, penktoji — Kėdainių "Nevėžiui" su 14 taškų.

Sovietų Sąjungos krepšinio rinktinėje, viešinčioje JAV, žaidžia kaunietis S. Jovaiša. Jis neblogai pasirodė šios rinktinės susitikime su "Atletikos" komanda Los Angeles mieste, kurį 93:84 rezultatu laimėjo amerikiečiai.

GOLFO ŽINIOS

Toronto Lietuvių Golfo Klubo 1977 m. sezono užbaigos balius lapkričio 19 d. Prisikėlimo parapijos Parodų salėje praėjo labai pakilioje nuotaikoje. Svečių ir golfininkų susirinko netoli šimto. Aloyzas Kuolas sklandžiai pravedė humoru paįvairintą programą, o inž. Petras Stauskas pristatė iškiliuosius klubo golfininkus. Šia proga buvo įteikti žymenys ir dovanos turnyro laimėtojams, kurie išsirikiavo sekančiai: I Eugenijus Kuchalskis, II Petras Paukštys, III dr. Juozas Sungaila. Taliau sekė Viktoras Paukštys, Petras Stauskas ir Antanas Giniotis. Vakaro metu buvo platinamas 1977 m. sezono informacinis veiklos leidinys, kurį paruošė ir išleido klubo valdyba.

Klubo pirmininkas padėkojo visiems už bendradarbiavimą ir palinkėjo gero poilsio, kad 1978 m. sezonas būtų dar sėkmingesnis. Baigiant programą, valdybos nariams buvo padarytas nuoširdus mostas: golfininkės ponios kiekvienam atlapan įsegė po gėlę ir klubo narių vardu įteikė dovanas už gerą darbą klubo labui.

Klubo valdyba dėkojo visiems už talką šį balių organizuojant. Ypatinga padėka priklauso mūsų ponioms už skanius tortus ir pyragus.

Dalyvis

AUŠROS ŽINIOS

Krepšinis. Lapkričio 20 d. Prisikėlimo parapijos salėje žaidė vyrų krepšinio komanda su latvių Hawks. Šį kartą mūsų vyrai pradėjo gana silpnai. Vėliau pasistengė, bet galutinai pralaimėjo 105:119. Mūsų komandai laimėjo taškus: L. Rautinš 61, A. Valickis 14, S. Grigonis 11, A. Stankus ir E. Punkris po 7 ir A. Šlekys 5.

Numatytų žaidynių lapkričio 27 ir gruodžio 4 d. nebus dėl įvairių techniškų aplinkybių. **V. M.**

Ateitininkų žinios

Bendros ateitininkų Kūčios įvyks gruodžio 11 d. didžiojoje Prisikėlimo par. salėje. Reikia iš anksto žinoti, kiek paruošti maisto, todėl visi prašomi užsiregistruoti kiek galint greičiau pas O. Girdauskienę tel 536-4537, G. Kaknevičienę tel. 532-6760, B. Čepaitienę tel. 621-2343.

Vyr. moksleivių rengiamos rekolekcijos — susikaupimo savaitgalis įvyks gruodžio 2-4 d.d. Sharon, Ont. vienuolyne. Rekolekcijas ves kun. A. Saulaitis, SJ, ir ses. Ignė. Gali dalyvauti ne tik ateitininkai. Prašome tuoj pat užsiregistruoti pas Rūtą Girdauskaitę tel. 536-4537.

"Ateities" administracija prašo pratęsti ateinančių metų prenumeratą dar prieš Kalėdas. Taip pat jeigu kas nors dar yra skolingi už praėjusius metus, prašomi atsilyginti.

Vyr. moksleivių ideologiniai kursai bus Dainavoje Kalėdų atostogų metu. Kursai rengiami XI-XIII skyriaus mokiniams. Iš Toronto ruošiasi vykti grupė moksleivių.

"Džiaukimės gyvenimu" — yra šių metų Toronto moksleivių kuopos šūkis.

Skautų veikla

• Gruodžio 4 d., 4 v.p.p., Lietuvių Namuose — sktn. Stepo Kairio muzikinio vieneto "Dešimtmečio popietė". Kviečiami vadovai-vės, skautai-tės, akademikai-kės ir visi tautiečiai-tės. Programoje — kanklės, birbynės, skudučiai, deklamacijos, loterija, kavutė.

• "Mūsų skautybei" apžvalgą apie Londono vietininkiją atsiuntė v.s. L. Eimantas. Ačiū jam. Laukiam kitų. Apie Niagaros pusiasalio skautus-tes rašo s. P. Balsas, apie Ročesterį — s. V. Žmuidzinas. Visais šios knygos reikalais kreiptis į v.s. Č. Senkevičių, 40 Burrows Ave, Islington, Ont.

• Gruodžio 11 d., 11 v.r., skautų būkle bendras "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų vadovų-vių pasitarimas Kūčių reikalu. **Č. S.**

COMMERCE REAL ESTATE Ltd.
894 St. Clair Ave. W.

EGLINTON-MARLEE $15.000 įmokėti, mūro atskiras, 20 metų senumo, 3 butų namas. Butas po 2 miegamuosius ir du garažus. Lieka viena skola. Skubus pardavimas. Žema kaina.
BARRIE, 3.000 įmokėti. Priekis prie didelės gražios upės, 10 akrų dirbamos žemės. Leidimas pastatams statyti.
HIGH PARK AVE, prie pat Bloor gatvės, $30.000 įmokėti. Atskiras mūro namas, 8 kambarių. Geras investavimas.
JIEŠKAU gero dviejų butų su balkonais namo.
KAS NORĖTŲ GAUTI $40.000 I ar II paskolą (mortgičių) ant nekilnojamo turto?

J. KUDABA
Telefonas 653-3225, namų 783-2105

AL GARBENS
REAL ESTATE LTD.
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West
PARDUODAMI NAMAI HIGH PARK RAJONE IR NETOLI LIETUVIŲ NAMŲ

PACIFIC-BLOOR, atskiras plytų namas, trijų augštų; pilnai modernizuotas, dvi prausyklos, privatus įvažiavimas. Netoli Bloor ir High parko.
BLOOR-SHAVER, mūrinis vienaaugštis, 3 miegamųjų su prijungtu garažu. Užbaigtas rūsys (baras). 50 pėdų priekis. Sklypas su vaismedžiais. Greitas perėmimas.
NETOLI PRISIKĖLIMO parapijos šventovės keturbutis. Gražūs, erdvūs butai po 4 kambarius. Alyva šildomas. Keturi garažai. Nedidelis įmokėjimas ir viena atvira skola.

KLAUSKITE KITŲ PARDAVIMŲ HIGH PARK RAJONE

MISSISSAUGA, prabangus vienaaugštis ... sklypo, 4 miegamųjų; 3 modernios ... Prašoma kaina tik $89.000. Vertas da...
PARDUOTAS
QUEEN-CALENDER, atskiras plytų ... 3 augštus; 3 modernios virtuvės ir prausyklos ... stovyje su visais įrengimais. Testamentinis palikimas ... tik $55.000.
PARDUOTAS
INDIAN RD. — ARTI BLOOR, atskiras mūrinis namas, 3 augštai, 4 kambariai pirmame augšte; labai gerame stovyje; privatus įvažiavimas, dvigubas garažas. Įmokėti apie $25.000.
VARSITY-DUNDAS, 6 kambariai, su užbaigtu rūsiu; namas apie 18 metų senumo, modernus, su privačiu įvažiavimu, įmokėti tik $8.000.
WESTON RD.-EGLINTON, naujai atremontuota krautuvė, plius 4 kambarių butas; gera vieta betkokiam verslui, įmokėti apie $10.000.
ALHAMBRA — ARTI LIETUVIŲ NAMŲ, atskiras plytų namas. 14 kambarių; 5 kambariai pirmame augšte, plius 4 butai nuomoti, geros pajamos, geras butas savininkui, garažas. Įmokėti apie $25.000.

VAKARAIS SKAMBINKITE Į NAMUS
S. Jokubaitis 537-2869 **A. Garbenis 489-1543**

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA:	IMA:
8¼% už 1 m. term. dep.	9½% už asm. paskolas
9% už pensijų ir namų planą	9¼% už mortgičius
7½% už spec. taupymo sąsk.	
7% už taupymo s-tas	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 18 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: **532-8723** ir **532-1149** Toronto, Ontario M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas
Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)
1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario **Tel. 533-5454** Lietuviams daroma NUOLAIDA

AB
A & B ELECTRIC CO.
įveda elektrą į pramonės, prekybos pastatus ir gyvenamuosius namus
ALBINAS ARTIČKONIS *GINTAS ARTIČKONIS*
Miesto leidimas E-1079 Skambinti (collect)
Nemokamas įkainojimas **Tel. 1-936-4612**

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.) Toronto, Ont., M6R 1V5 *FILTSOS BROS*
Telefonai 533-8451, 533-8452

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ontario L5H 1G4
Louis Temporale — oficialus skulptorius —
Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.
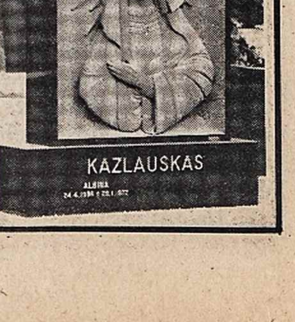

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

TORONTO ONT

Verslininko parama organizacijoms. Norėdama išreikšti padėką Toronto ir apylinkių lietuvių klientūrai už pasitikėjimą draudos reikalų sutvarkyme, **Valterio V. Dauginio** agentūra paskyrė dalį savo pajamų iš lietuvių visuomenės šiems organizaciniams vienetams: Lietuvių evangelikų liut. Išganytojo parapijai $200, Lietuvos Kankinių parapijai $200, Prisikėlimo parapijai $200, tautinių šokių vienetui "Atžalynas" $100, "Gintaro" ansambliui $100, "Varpo" chorui $50, "Volungei" $50, Stp. Kairio muzikiniam vienetui $50, Lietuvių Skautijos Fondui $50, "Romuvai" $50, Maironio mokyklai $50, ateitininkams $50, Kanados Liet. Jaunimo Sąjungai $50, sporto klubui "Aušra" $50, sporto klubui "Vytis" $50, ŠALFASS $50, KLB krašto valdybai $50, KLB Toronto apylinkės valdybai $50, "Tėvynės prisiminimams" (radijo programai) $50, "Nepriklausomai Lietuvai" $50, "Tėviškės Žiburiams" $50. Iš viso — $1600.

V. Dauginis yra veiklus ne tik draudos srityje, bet ir visuomeniniame gyvenime: L. Bendruomenėje, "Atžalyne", Išganytojo parapijoje ir kitur. Kaip matome, jis yra ne tik visuomenės veikėjas, bet ir duosnus veiklos rėmėjas. Jam tad priklauso visų padėka.

Metinė "Atžalyno" popietė lapkričio 27 d. L. Namuose susilaukė gausių žiūrovų, būtent, apie 400 asmenų. Programą atliko visos trys šokėjų grupės, talkinamos dainų trijulės "Vasaros Garsai" (seserys Dovidaitytės ir A. Bliskytė) ir deklamatorių — E. Macijausko ir E. Pargauskaitės. Programoje buvo matyti ne tik jau žinomi tradiciniai tautiniai šokiai, bet ir nauji, kaip Vijūras, Žekelis, Vaikų dyvai. Žiūrovai džiaugėsi geru atžalyniečių lygiu, kurį jie pasiekė vadovaujant Silvijai Martinkutei-Leparskienei. Jai šiuo metu talkina šokių mokytojos — Vida Javaitė (vaikų grupės) Diana Bubulytė (paaugusių). Vyriausiųjų grupę moko pati sambūrio vadovė. Tautiniams šokiams grojo akordeonistai Aldona Biskytė ir Edvardas Lukošius. Programą pranešinėjo Snieguolė Underytė.

Dainiečių sąskrydis. Toronto Lietuvių Moterų Šalpos Grupės "Daina" susirinkime lapkričio 2 d. pas narę Br. Žiobienę svarstytas pirm. K. Butienės sumanymas rengti buvusių nuo įsikūrimo (1941 m.) narių pobūvį. Jis numatytas 1978 m. vasario mėn. Nebūtų malonu kurią nors aplenkti, be to, ir pašto išlaidos dabar augštokos, todėl tikimasi, kad pačios narės, kurios šiuo metu nelanko susirinkimų, paskambins "D" sekr. L. Pocienei 622-4286 ir užsiregistruos. Tai labai palengvintų pasiruošimą.

Ateinančiom Kalėdom Vokietijoje likusiems seneliams paskirstytos dovanos: pavieniams po $10, šeimoms — po $20. Dovanos padidintos dėl valiutos pasikeitimo.

Dėkojame Br. Žiobienei už šiltą susirinkimo priėmimą. Sekantis susirinkimas įvyks pas Petrą Jankaitienę po N. Metų.

M. F. Ž.

Telefonu iš Čikagos: mokslo ir kūrybos simpoziumas lapkričio 23-27 d.d. praėjo labai sėkmingai. Visuose renginiuose dalyvavo daug tautiečių iš Čikagos ir kitų vietovių. Ypač gausus dalyviais buvo literatūros vakaras, kuriame premija buvo įteikta I. Merui, žydų kilmės rašytojui. Taip pat labai daug dalyvių susilaukė simpoziumas, kurio nariais buvo prof. T. Venclova, J. Jurašas, V. Kavolis, R. Šilbajoris. Jaunimo posėdyje taip pat dalyvavo apie 150 asmenų.

Torontiškis "Gintaro" ansamblis — vyriausioji šokėjų grupė, orkestras, mergaičių oktetas, mokytojai ir vadovai lapkričio 19 d. koncertavo Niujorke — Kultūros Židinio Fondo parengime. Programa užtruko virš valandos, bet žiūrovams atrodė pertrumpa. Tai gero įvertinimo ženklas. Gausūs žiūrovai (600) šiltai priėmė gintariečius ir negailėjo katučių. Tai buvo bene geriausiai lankytas lietuvių renginys Niujorke šį rudenį. Po programos kun. Paulius Baltakis, OFM, vienuolyno vyresnysis, ir Aloyzas Balsys Kultūros Židinio Fondo vardu išreiškė padėką programą atlikusiem gintariečiam. Pastarieji į Niujorką keliavo autobusu ir tai nakties metu. Teko kovoti su kelionės nuovargiu. Į Torontą gintariečiai grįžo lapkričio 20, sekmadienio naktį, išvargę, bet patenkinti sėkminga išvyka. Sekanti "Gintaro" išvyka numatyta pavasarį į Los Angeles Kalifornijoje. Prieš tai Toronto lietuvių visuomenė turės progos pasigėrėti gintariečių menu metiniame koncerte vasario 25 d. Anapilio salėje.

Viešnia iš Urugvajaus sostinės Montevideo dr. Albina Milašiūtė lankėsi Toronte, Hamiltone ir kitose Kanados bei JAV vietovėse. Ji dalyvavo savo dėdės Br. Milašiaus 50 metų vedybinės sukakties iškilmėje Hamiltone. Lydima E. Dirsienės ir Z. Sakalienės, ji aplankė Anapilį ir "T. Žiburius", kuriuos ji dabar gaus oro paštu. Viešnia yra gimusi Urugvajuje, bet labai gražiai kalba lietuviškai, nors neturėjo progos mokytis lietuviškoje mokykloje. Mokslas Urugvajuje yra nemokamas, bet lietuviai perdaug nesiveržia į mokslus. Yra keletas profesionalų, kurių galėtų būti daugiau. Dr. A. Milašiūtė pradžioje baigė akušerės kursą, paskui perėjo į mediciną ir tapo psichiatre.

KLB Toronto apyl. naujosios valdybos posėdis įvyko lapkr. 29 d. Anapilyje. Posėdžio pabaigoje buvo pakviesti ir buvusios valdybos nariai atsisveikinimui.

Toronto lietuvių mokyklos taryba, pirmininkaujama kun. Aug. Simanavičiaus, posėdyje svarstė mokytojų atlyginimo klausimą ir gavimą finansinės pagalbos iš valdžios.

"The Toronto Sun" dienraštis lapkričio 23 d. įdėjo dvi nuotraukas, rodančias Kanados premjero žmoną Margaritą Niujorke privačiame pasilinksminime, surengtame tenisininkui Vitui Gerulaičiui pagerbti. Vienoje nuotraukoje matyti Margarita, šokanti su V. Gerulaičiu.

Toronto lietuvių mėgėjų teatras "Aitvaras", vadovaujamas Aldonos Dargytės - Byszkevičienės, lapkričio 27 d. dalyvavo daugiakultūriame teatrų festivaly ir "Aladdino" teatre suvaidino St. Pilkos 3 v. komediją "Žemės rojus" lietuvių kalba. Žiūrovų buvo apie 150.

Į Lietuvos kariuomenės atsteigimo sukakties minėjimą Sudburyje, Ont., lapkričio 26-27 d. savaitgalyje buvo nuvažiavę torontiečiai šauliai: A. Borchertas, St. Jagėla, Vyt. Pečiulis ir St. Jokūbaitis. Pastarasis skaitė ir paskaitą.

Archit. Vytautas Petrulis ir mokytoja Antonija Petrulienė lapkričio 26 d. pakrikštydino sūnų Marių - Tomą, Arui broliuką. Krikšto apeigos buvo atliktos naujoje Petrulių rezidencijoje prie King miestelio. Namas, pastatytas pagal savininko planą, vertas dėmesio architektūriniu požiūriu.

Naują buveinę įsigijo A. ir K. Rusinai daugiaaugščiame pastate Etobicoke priemiestyje. Lapkričio 26 d. buvo suruoštos jaukios įkurtuvės. Ta proga šeimos bičiuliai naujos buveinės šeimininkams įteikė didelį dail. T. Valiaus paveikslą.

PADĖKA

Nuoširdus ačiū visoms rengėjoms ir viešnioms už tokį jaukų mergvakarį ir visas dovanas. Jūsų parodytas nuoširdumas liks ilgai mano širdyje.

Dėkinga —
Nijolė Čižikaitė-Bredlo

"The Toronto Star" lapkričio 21 d. laiškų skyriuje buvo išspausdintas Al. Stankaus laiškas, pasisakąs prieš korespondento Mark Gayn rašinį apie 60 m. rusų revoliucijos skaktį. Sovietų pavergtom tautos tai nesanti džiaugsmo, o liūdesio ir pykčio sukaktis. Joms reikia ne "herojinių iškilmių", o teisingumo ir laisvo tautų apsisprendimo teisės vykdymo pagal JT chartą. M. Gayn esą turėtų žvelgti į faktus ir užkalbinti disidentus bei paprastus žmones gatvėje.

Baltiečių balius, suruoštas spalio 14 d. "Hilton Harbour Castle" viešbutyje, kaip rašo AABS biuletenis, davė pelno $1,200. Šios lėšos skiriamos baltiečių studijų dienoms rengti Toronte 1978 m. pavasarį. Studijų dienas rengia Baltistikos Studijoms Puoselėti Draugija.

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas.
SUPERIOR SAUSAGE CO.
1004 Dundas St. West, Toronto. Tel. 531-8422

BALTIC MOVERS
Visų rūšių pervežimas baldai ir kt. Vežamas turtas pilnai apdraustas.
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

Vyresniosios Montrealio skautės pas dail. Tamošaičius Kingstone, Ont., iškylos metu. Pirmoje eilėje iš kairės: L. Jonelytė, K. Kličiūtė, K. Niedvaraitė, I. Lukoševičiūtė, R. Jurkutė, dail. A. Tamošaitis; II eilėje: M. Jurkuvienė, J. Niedvarienė, L. Gedvilaitė, A. Jonelytė, A. Dreširienė, I. Lukoševičienė, L. Rutkauskienė, dail. A. Tamošaitienė, E. Jurgutienė, I. Kličienė. Apačioje — jauniausios šios grupės skautės, iškylos metu gavusios mėlynus kaklaraiščius. Iš kairės: tunt. A. Drešerienė, L. Rutkauskienė, K. Niedvaraitė, I. Lukoševičiūtė, R. Jurkutė, K. Kličiūtė

SUDBURY, ONTARIO

A.a. JONAS REMEIKIS, 60 m. amžiaus, po trumpos, bet sunkios vėžio ligos, aprūpintas šventais sakramentais, mirė lapkričio 15 d. Princess Margaret ligoninėje Toronte. Kūnas buvo atgabentas į Sudburį laidotuvių apeigoms.

Velionis paliko liūdinčią žmoną ir šešis vaikus (septintas dar mažas mirė Belgijoj). Vyriausia duktė ištekėjusi liko Lietuvoje, o visi kiti penki gyvena Sudburyje. Du jauniausieji dar nevedę.

Velionis gimė Šilalės valsčiuje, Tauragės apskrityje. Iš Vokietijos išvažiavo į Belgiją ir ten dirbo keletą metų anglių kasykloje. Vėliau persikėlė į Kanadą ir dirbo INCO nikelio bendrovės kasyklose 17 metų. Po to pirko "Elgin Lunch" restoraną ir labai gerai vertėsi. Pernai išėjo į pensiją ir restoraną pardavė dukrai Danguolei su žentu Rotkiams.

Velionis buvo aktyvus lietuvių kolonijos narys. Yra buvęs visų Sudburio lietuviškųjų organizacijų valdybos nariu: KLB Sudburio apylinkės, "Geležinio Vilko" Medžiotojų ir Žuvautojų Klubo, Maironio šaulių kuopos. Buvo taurus patriotas ir duosnus lietuviškiem fondam aukotojas. Priklausė taip pat Sudburio lietuvių katalikų misijos chorui. Pasižymėjo kaip gabus fotografas ir labai dažnai pralenkdavo net profesijonalus, nes mokėdavo parinkti geriausius momentus. Tad nenuostabu, kad jo laidotuvės buvo tarytum triumfas. Šventovėje ir laidotuvių koplyčioje dalyvavo daug ir kitataučių, nes buvo plačiai žinomas kaip gero restorano savininkas.

Laidotuvių koplyčioje garbės sargybą ėjo J. Kručas, V. Bružas, A. Gatautis ir Z. Labuckas. Atsisveikinimo žodį tarė J. Kručas Bendruomenės vardu, o šaulių kuopos pirm. J. Staškus — šaulių vardu. Maldas koplyčioje ir laidotuvių apeigas šventovėje atliko kun. Ant. Sabas. Laidotuvėse dalyvavo penki kunigai. Žmonės užprašė daug Mišių. Palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje. Šeima pasamdė autobusą, kuriuo nemažai tautiečių jį nulydėjo. Lietuvių kapinėse prie duobės apeigas atliko Lietuvos Kankinių parapijos klebonas kun. P. Ažubalis. Atsisveikinimo kalbas pasakė Toronto Vl. Pūtvio šaulių kuopos pirm. St. Jokūbaitis ir buvęs sudburiškis K. Daunys. Pasilikusiems Sudburyje laidotuvių dalyviams pietūs buvo suruošti šeimos restorane, o palydėjusiems į Mississaugą ir Toronte gyvenantiems buvusiems sudburiškiams — Anapilio salėje.

Sudburio lietuvių kolonijoj a.a. Jonas paliko didelę tuštumą. Ilsėkis, Jonai, ramybėje ir iki pasimatymo amžinajame gyvenime.

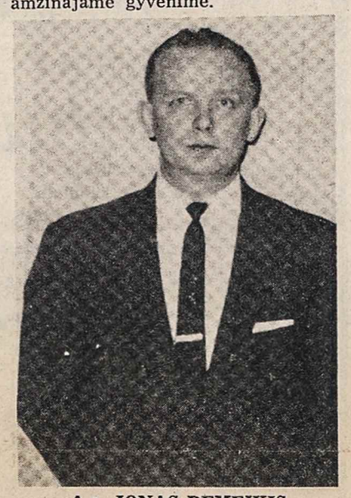

A.a. JONAS REMEIKIS

Palm Beach, Florida

KŪČIOS. Bažnytinis lietuvių komitetas ir šiais metais rengia bendras Kūčias gruodžio 24 d., 7.30 v.v., Juno Beach metodistų parapijos salėje. Kūčių vakarienė bus paruošta iš tradicinių lietuviškų valgių, kurie bus pradėti valgyti visiems laužiant ir dalinantis Dievo pyragą — plotkelę. Komitetas maloniai kviečia visus lietuvius dalyvauti šiose bendrose Kūčiose. Norintieji dalyvauti prašomi iš anksto užsiregistruoti pas komiteto pirm. V. Biliūną tel. 305-622-4835. Iš pernai rengtų Kūčių gauto pelno komitetas paskyrė po $10: "T. Žiburiams", "Draugui" ir "Dirvai". Šv. Povilo parapijos statomai šventovei komitetas paskyrė $150. Šiai parapijai priklauso dauguma čia gyvenančių lietuvių. Ir šiuo metu šios parapijos laikinoje šventovėje vyksta lietuviškos pamaldos. Kad užsitikrintų šią teisę ir būsimoje šventovėje bei salėje, komitetas, norėdamas būti fundatorium $1000 eilėje, gavo aukų iš šių lietuvių: po $100 — A. V. Biliūnų, J. M. Jokūbaičių, E. P. Mikšių, A. S. Pažėrų, A. V. Tomkų; $50: M. S. Slabokų; $40: A. S. Štarų; po $25: M. V. Gincų, J. O. Juozaičių, Palm Beach lietuvių klubo, A. J. Šalkauskų, A. A. Stepanauskų; po $20: S. Balčiūno, J. J. Daugėlų; $15 I. J. Kapčių; po $10: P. Banienės, A. J. Jakubauskų, V. Mickaus, V. Mozoliausko, B. B. Oniūnų, A. L. Petrikonių, A. A. Pilipavičių, R. Zotovienės.

Parapijos klebonas kun. C. Sullivan, priimdamas šią $1000 auką, pareiškė, kad lietuvių pamaldos bus leidžiamos ir naujoje šventovėje, kad lietuvių vardas bus įrašytas fundatorių lentoje ir kad lietuvių vardu šventovėje būsianti pastatyta švyesto vandens šlakstykla. Pats klebonas, prisiųsdamas pakvitavimus, visiems padėkojo. **E. Mikšienė**

NORITE SUSIPAŽINTI su "Tėviškės Žiburių" savaitraščiu? Atsiųskite savo adresą ir gausite juos kurį laiką nemokamai. Naujiem skaitytojam "TŽ" pirmaisiais metais kainuoja tik $9.

"Paramos" kredito kooperatyvo balansas

spalio mėn. gale pasiekė 18.5 milijonų dolerių. Per š.m. 10 mėn. paaugta $4.1 milijonų! Ryšium su "Paramos" 25 metų sukaktim išleistas specialus kalendorius ir rengiamas leidinys. Ta proga numatoma 1978 m. sausio 28 d. surengti Lietuvių Namuose pobūvį, o metinį susirinkimą sušaukti 1978 m. balandžio 9 d.

Smulkesnės informacijos tais reikalais bus paskelbtos vėliau

"Parama" šiuo metu turi pakankamai pinigų paskoloms ir mortgičiams. Kanados bankai su pasididžiavimu skelbia, kad palūkanas už paskolas sumažino nuo 13½% iki 12½%. "Paramos" kredito kooperatyvas už paskolas jau daug metų ima tik 9½%. Palyginkit žemiau įdėtą lentelę ir atkreipkit dėmesį į tai, kiek "Paramos" nariai sutaupo skolindamiesi mūsų kooperatyve.

Paskolos suma	Terminas	Paskolos kaina "Paramoje" 9½%,	banke 12½%	"Paramos" narys sutaupo
$1.000	12 mėn.	68.96	51.08	17.88
4.000	36 mėn.	817.16	586.22	230.94
5.000	60 mėn.	1.748.80	1.197.64	551.16

TAUPYK IR SKOLINKIS "PARAMOJE"!

Lietuviška maisto krautuvė
EUROPEAN MEAT & DELICATESSEN
2899 Bloor St. W., prie Prince Edward
Tel. 233-9783 *NAUJI LIETUVIAI SAVININKAI*

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
2224 DUNDAS STREET WEST, TORONTO, ONTARIO M6R 1X3
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

FRANK BARAUSKAS LIMITED, REALTOR
3828 Bloor St. West, Islington, Ont. M9B 1K8
Įstaigos telefonas: **233-3323**
• namai • ūkiai • investacijos • mortgičiai
Toronte — skambinkite Barauskui **743-0100**
Wasagoje ir Stayneryje — mūsų atstovui **David Van Cise (705) 428-3725**

BALTIC EXPORTING CO.
SIUNTINIAI Į BALTIJOS KRAŠTUS IR SOV. SĄJUNGĄ
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui.
Darbo valandos: 9 v.r. — 6.30 v.v.; šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 **Telefonas 531-3098** **Savininkai S. ir F. Janavičiai**

DRAUDA
Balio Maskeliūno įstaiga
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Čikagos lietuvių horizonte

VLADAS RAMOJUS

ŠVIETIMO REIKALAI

LB švietimo tarybos pirm. Bronius Juodelis lapkričio 16 d. vakare sušaukė spaudos konferenciją Jaunimo Centro kavinėje ir painformavo apie lituanistinio švietimo reikalus. Nors iš ŠT pasitraukė aštuoni nariai, bet ŠT ir toliau veikia, 18 jos narių pareigas eina. ŠT vicepirmininkės pareigas perėmė naujai pakviesta Illinois universiteto prof. J. Rėklaitienė. Rugsėjo pradžioje šioje skiltyje skelbiau ŠT susirūpinimą lietuvių kalbos kurso ateitimi. Illinois universitete Čikagoje, nes dėl mažo studentų skaičiaus kursas buvo pavojuje. ŠT pirmininkas laiškais kreipėsi į 300 lietuvių studentų, studijuojančių Illinois un-te, kviesdamas susidomėti lietuvių kalbos kursu. Taip pat į studentus buvo kreiptasi per spaudą bei radiją. Rezultatai pusėtini: į pradinį lietuvių kalbos 101 kursą įstojo 22 studentai, o antrame, 104 kurse, mokosi 7 studentai ŠT pirm. Br. Juodelio pareiškimu, šis studentų skaičius neblogas, bet svarbu, kad jis laikytųsi. Gelbstint lietuvių kalbos kursą, užmegztas platus susirašinėjimas nebe su universiteto lingvistikos departamentu, bet su universiteto kanclerio įstaiga. Lietuvių kalbos kurso ateitį spręs jau kancleris, nors šiuo metu atrodo, kad kursas dvejiem metam yra užtikrintas.

A. RINKŪNO VADOVĖLIS

ŠT ypač yra susirūpinusi silpnai lietuviškai kalbančiais ar visai nekalbančiais mokiniais. Jų skaičius lituanistinėse mokyklose didėja, bet nėra mokslo priemonių. Tuo reikalu ŠT susirišo su pedagogu A. Rinkūnu, gyvenančiu Kanadoje, ir paprašė paruošti vadovėlį silpnai lietuviškai kalbantiems. Naujo vadovėlio parengimą finansuoja Kanados valdžia su sąlyga, kad pusę išlaidų turės padengti pirkėjai. ŠT per 5 metus yra pasiryžusi užsakyti to vadovėlio apie 2.000 ar daugiau egzempliorių JAV lituanistinių mokyklų mokiniams. Šalia vadovėlio kartu bus filmas ir kasetės. Todėl tikimasi, kad kitais mokslo metais pedagogo A. Rinkūno vadovėliu jau galės naudotis ir JAV lituanistinių mokyklų mokiniai.

MOKYTOJŲ PROBLEMA

Br. Juodelis iškėlė ir mokytojų parengimo problemą. Pedagoginio instituto Čikagoje vadovybė, kur lektoriumi yra ir Br. Juodelis, labai skundžiasi nepakankamu pasiruošimu į institutą stojančių studentų (kalbama apie Čikagą). Ir institutas nieko daug nebegali padaryti. Mokytojauti ateina jaunimas, rašantis su daugybe klaidų. Br. Juodelio žodžiais, ateities problema darosi baisi. Reikia rasti išeitį, kaip jaunuosius mokytojus būtų galima kiek "pašlifuoti". Br. Juodelis mano, kad mokytojų studijų dienos tam būtų tinkamiausia vieta ir į jas reikia kiekvienais metais kviesti kuo daugiau jaunųjų mokytojų. Taip pat iš Br. Juodelio išvadų paaiškėjo, kad lituanistinių mokyklų vadovai ir mokytojai turi nevienodas pažiūras į išeivijos lietuvių lituanistinį švietimą. Vieni mano, kad svarbiausias lit. mokyklų uždavinys yra lietuviškos dvasios įskiepijimas mokiniuose, o kiti — kad lietuvių kalbos išmokymas iki galutinio išbaigimo. Tai problema, kuriai reikia kokio nors atsakymo.

PROGRAMOS

Paskutinės JAV lit. mokyklų programos išleistos 1967 m., remiantis 1963 m. programomis. Šiais metais programos peržiūrėtos, bet keičiant programas reikia keisti ir vadovėlius. Todėl drastiškų programų pakeitimų nebuvo galima padaryti. Įvestos naujos programos. Tai religijos (programą paruošė kun. A. Saulaitis, SJ), dainavimo programa parengta muz. F. Strolios, o vadovėlis "Dainuojanti mokykla" J. Kreivėno. Taip pat įvesta visuomeninio ugdymo programa vyresnėse klasėse, kuri mokinius supažindina su išeivija, Lietuvos okupacija, rezistencija ir t.t. Šią programą paruošė J. Jasaitis, Br. Juodelis, J. Masilionis ir kun. A. Saulaitis, SJ. Kad šias programas būtų galima išeiti, sumažinamas dainavimo ir taut. šokių pamokų skaičius, o į religijos pamokas bus įvestas tautinis auklėjimas, lietuvių tautos rezistencija prieš rusifikaciją ir t.t. Br. Juodelis apgailėjo, kad lietuviai evangelikai, nors ir buvo pakartotinai prašyti, nepateikė jokios religinės programos. Aplamai LB švietimo tarybos pirmininko sukviesta spaudos konferencija buvo įdomi, joje dalyvavo "TŽ", "Dirvos", "Akiračių", "Darbininko", "Laisvosios Lietuvos" ir "Margučio" radijo atstovai.

MOKSLO IR KULTŪROS SIMPOZIUMAS

Kai šis pranešimas bus atspausdintas, Čikagoje bus pasibaigusios III Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo dienos. Tai didelis įvykis Čikagos ir aplamai išeivijos lietuvių gyvenime. Apie simpoziumo dienas nieko neinformavau "TŽ" skaitytojų, nes rengėjai jokių informacijų neatsiuntė. Prieš keliolika mėnesių buvau gavęs vieną pirmųjų bendraraščių, po to gavau kvietimą į vieną kitą informacinį posėdį, bet posėdžiuose negalėjau dalyvauti dėl tiesioginio darbo. Nekartą prašiau siųsti informacijas raštu, bet rengėjai to nepadarė, išskyrus literatūros ir muzikos vakaro rengėją M. Remienę. Ar teks šioje skiltyje aprašyti vieną kitą Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo dienų akimirką, paaiškės vėliau.

IŠLEIS ALBUMĄ

Buvęs IV laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventės rengėjų pirm. dr. L. Kriaučeliūnas, nors ir pavėluotai, ryžtasi savo lėšomis išleisti tos šventės vaizdų albumą. Tuo reikalu gruodžio 3-4 d.d. iš Hamiltono į Čikagą atvyksta buvusi tos šventės vyriausia meno vadovė G. Breichmanienė, kur ji albumo reikalais tarsis su dr. L. Kriaučeliūnu, Vl. Būtėnu, dail. P. Aleksa ir kitais.

MEDUS — **reikalingas sveikatai**
Natūralus, nepasterizuotas.
Induose ar koriuose.
Iš bityno: **30 Dewson St.,** Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvių Namus) **• Tel. 535-6252**
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

HETHERINGTON KELIONIŲ AGENTŪROJE visus kelionių reikalus į betkurią šalį sutvarkys
Marius Rusinas (9 v.r. — 5.30 v.v.) **Tel. 531-4674**
1651 BLOOR STREET WEST, TORONTO ONTARIO

DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD. ir
W. G. DRESHER REAL ESTATE • REALTOR
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B BLOOR STREET WEST - ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — **V. Drešeris ir A. Mikšienė**
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v. — 8 v,v, šeštadieniais — 9 v.r. — 12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

Okulistas
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST., TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

Tel. 277-1270

— Šį sekmadienį Kanados lietuviai katalikai pagerbia J. E. vysk. V. Brizgį kunigystės 50 m. sukakties proga. Lietuvos Kankinių parapija jungiasi į šias iškilmes, nuoširdžiai sveikindama Ganytoją, linkėdama jam gausios Augščiausiojo palaimos, sveikatos ir ilgo bei darbingo amžiaus. Parapijos kunigai, komitetas ir visi paarpijiečiai Ekselencijai nuoširdžiai dėkoja už nuolatinę globą ir pagalbą, parodytą parapijai praeityje ir dabartyje, ypač parapijos persikėlimo proga. Skatiname visus parapijiečius gausiai dalyvauti Ganytojo pagerbime šį sekmadienį Prisikėlimo šventovėje ir salėje.

— Gražiai vyksta šventovėje talkos darbai — baigiama įrengti zakristija. Dėkojame talkininkams: M. Žaliauskui, A. Aulinskui, V. Gerui, A. Vinckui, Pr. Eidukaičiui ir J. Vaitkui. Talkos būdu tikimasi atlikti ir kitus užbaigiamuosius darbus, kurie neįeina į bendrą sutartį.

— Statybos fondui aukojo $500: V. A. Lukai; $300: V. B. Vaičiūnai; po $100: B. Misevičius, A. Ald. Smailiai. Nuoširdi padėka geradariams.

— Nuoširdžiai sveikiname Toronto liet. chorą "Varpą", jo vadovą muz. J. Govėdą ir visus mielus varpiečius sidabrinės sukakties proga.

— Parapijos choras ruošia kalėdinių giesmių repertuarą. Praėjusį sekmadienį po choro repeticijos buvo pagerbtas muz. S. Gailevičius gimtadienio proga. Kviečiami įsijungti į chorą nauji choristai.

— KLK Moterų Dr-jos šios par. skyrius šį sekmadienį su vėliava organizuotai dalyvauja 11 v. Mišiose; po pamaldų turės trumpą agapę, o po to vyks į vysk. V. Brizgio pagerbtuvių iškilmes.

— Į Naujų Metų sutikimą Anapilyje bilietai gaunami sekmadieniais po pamaldų.

— Kalėdinės plotkelės gaunamos sekmadienį po pamaldų.

— Pamaldos: šį šeštadienį, 9 v. r., už a.a. Joną Senkų, sekmadienį, 10 v.r., už a.a. Petrą Baltrukonį, 11 v. už Majauskų šeimą ir a.a. Juozą Valešką.

— Pakrikštyta: Marius-Tomas Petrulis ir Benjaminas-Edvardas-Juozas Čeponis.

Lietuvių Namų žinios

— Pr. sekmadienio popietėje dalyvavo apie 250 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: M. Kazlauskaitė iš Kauno, A. Stučys iš Melburno, St. V. Zadurskiai iš Hamiltono.

— Kūčių vakarienė įvyks gruodžio 24, šeštadienį, 7.30 v.v. Pakvietimus galima gauti LN raštinėje arba sekmadienio popietėse. Rengėjai prašo visus Kūčių vakarienėje dalyvausiančius įsigyti pakvietimus ir pranešti dalyvausiančių vaikų skaičių iš anksto Tel. — 533-9030.

— Norintieji N. Metų sutikime dalyvauti Lietuvių Namuose yra prašomi bilietus įsigyti iš anksto LN raštinėje arba sekmadienio popietėse.

— N. M. sutikimo baliuje stalams aptarnauti reikia darbininkių ar darbininkų už atlyginimą. Tuo reikalu skambinti tel. 533-9030 arba darbo metu kreiptis į LN personalą.

— LN valdyba paskyrė $540 pašalpą Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių organizaciniam komitetui.

— LN nario įnašus sumokėjo: dr. Juozas Ulickas $50, Gediminas Kurpis ir Laima Kurpienė po $100, Viktorija Kurpis ir Augustinas-Petras Kurpis po $1.

— Toronto Lietuvių Pensininkų Klubas lapkričio 26 d. gražiai paminėjo savo ir visos lietuvių tautos mirusius; 12 v. dalyvavo Prisikėlimo parapijos šventovėje pamaldose, o 1 v.p.p. LN valgė bendrus pietus. Mišias atnašavo ir pietų stalą palaimino kun. B. Mikalauskas. Atsilankė per 100 narių.

— Visuomeninės veiklos ir vajaus komisijos posėdis įvyks lapkričio 30, trečiadienį, 7.30 v.v., posėdžių kambaryje.

Patikslinimas. J. Jurgaičio padėkoje "TŽ" 47 nr. turėjo būti "Karaliūnams" (ne Kavaliūnams).

PETALS GĖLIŲ KRAUTUVĖ. Gėlės įvairiom progom. Ypatingai patyrusi vestuvinių gėlių sutvarkyme. Nemokamas pristatymas visam Toronte: į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont. Tel. 537-9070, namų 763-6256. Savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ.

"VENUS FLORISTS". Gėlės visokiom progom. 231 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Telefonai: 534:4645 arba vakarais 533-4037. Savininkė A. Putninš kalba lietuviškai.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

PHOENIX ARIZONA. Norintieji čia įsikurti rašykite man: D. Zakaras, 1239 E. Las Palmaritas, Phoenix, Arizona 85020, USA. Tel. (602) 997-5218. Aš mielai padėsiu.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šis penktadienis, gruodžio 2, yra mėnesio pirmasis. Ligoniai ir seneliai lankomi namuose iš anksto susitarus. Artėjant Kalėdų šventėms, jei kas norėtų, kad kunigas aplankytų su sakramentais, prašome paskambinti į kleboniją.

— Pirmas mėnesio sekmadienis — gruodžio 4; antroji rinkliava — parapijos skoloms mokėti.

— Prieškalėdinio susikaupimo rekolekcijos mūsų parapijoje prasidės gruodžio 12 ir baigsis gruodžio 18. Rekolekcijų vedėjas — kun. Alfonsas Grauslys. Jaunimo susikaupimas — 16-17 d.d.

— Giliai užjaučiame Kotryną Grajauskienę, Lietuvoje mirus jos broliui Stasiui Guogai. Užuojauta Stasiui Kliaugai, mirus jo motinai Anelei Kliaugienei Lietuvoje.

— Gimnazijos amžiaus jaunimui rekolekcijos įvyks gruodžio 2-4 d.d. Sharon, Ont., mieste. Jas ves kun. A. Saulaitis, SJ, ir seselė Ignė. Registruotis pas R. Girdauskaitę.

— KLK Dr-jos Prisikėlimo par. sk. moterų susirinkimas ir agapė įvyks gruodžio 11 d., po 11.30 v. Mišių, Parodų salėje.

— Uždaros vyrų rekolekcijos — gruodžio 9-11 d.d. King City, Ont. Jas ves kun. J. Bacevičius, OFM. Registruotis pas E. Abromaitį 767-0867.

— Ateitininkų Kūčios mūsų salėje — gruodžio 11 d., o skautų — gruodžio 18 d.

— Sutvirtinimo sakramentui pamokos prasidės šį sekmadienį, gruodžio 4, po 10 v. Mišių seselių namuose. Neužsiregistravusius prašom registruotis po 10 v. Mišių arba pirmos pamokos metu. Sutvirtinimui priimami jaunuoliai-ės virš 11 metų amžiaus.

— Pirmasis Toronto lietuvių pensininkų būrelis lapkričio 23 d. atšventė savo veiklos dešimtmetį. Po specialių pamaldų už mirusius pensininkus buvo įdomi programa, kurią atliko vientas "Vasaros Garsai" (Vida ir Aida Dovidaitytės ir Aldona Biskytė). Programos pranešėju buvo J. R. Simanavičius. Pobūvis baigtas vakariene ir loterija.

— Choro repeticijos vyksta trečiadieniais 7.30 v.v. muzikos studijoje. Kalėdoms pasiruošti reikės daugiau repeticijų. Šį sekmadienį vyrų balsai repetuos po 11.30 v. Mišių klebonijoj. Jaunimo choro tėvų susirinkimas — šį sekmadienį po 11.30 v. Mišių klebonijoj.

— Mišios: šeštadienį 8 v. už Joną Austinską, užpr. P. Austinskienė, 8.30 už Aušrą Sapijonytę, užpr. J. S. Tumosos, 9 v. už Oną Varnienę, užpr. F. V. Skrinskai, 9.30 už Sofiją Gustainienę, užpr. V. B. Biretos, 10 v. už Febroniją Dalindienę, užpr. A. R. Ulbos; sekmadienį 8 v. už Joną Grinskį, užpr. J. V. Vingeliai, 9 v. už Oną Stankienę, užpr. G. Šimkienė, 10 v. už Mykolą Dervinį, užpr. S. Dervinienė, 10.45 tretininkų intencija, užpr. tretininkės, 11.30 už parapiją, 7 v.v. už Rapolą Valiuką, užpr. draugai.

VYSKUPO V. BRIZGIO PAGERBTUVĖS 50 metų kunigystės proga — gruodžio 4, sekmadienį. Jos prasidės 4 v.p.p. Prisikėlimo šventovėje koncelebracinėmis Mišiomis, kurias atnašaus pats Sukaktuvininkas su keliais kunigais. Pamokslą sakys kun. dr. F. Jucevičius iš Montrealio. Pagerbtuvių pokylis bus 5.30 v.p.p. Prisikėlimo salėje. Sukaktuvinį žodį tars dr. O. Gustainienė, o meninę dalį atliks "Aido" choras iš Hamiltono. Pokylyje dalyvaus visa eilė svečių iš kaimyninių parapijų, organizacijų atstovų. Sukaktuvininkui bus įteiktas specialus adresas, kurį pasirašys visi dalyviai. Žodį tars ir pats vysk. V. Brizgys. Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti, nes Sukaktuvininkas yra ir Kanados lietuvių katalikų vyskupas. Pakvietimai ($10 asmeniui) gaunami visose kat. parapijose.

Pr. Baltuonio medžio šaknų skulptūros paroda įvyks gruodžio 3-4 dienomis Prisikėlimo Parodų salėje. Lankymo valandos: gruodžio 3, šeštadienį, 4 v.p.p. - 6 v.v., gruodžio 4. sekmadienį, 9 v.r. - 2 v.p.p. Parodą rengia KLK Dr-jos Prisikėlimo skyrius.

Ateitininkų rengiamos Kūčios įvyks gruodžio 11, sekmadienį, 5 v.p.p. Prisikėlimo Parodų salėje. Nariai, tėvai ir visi prijaučiantieji kviečiami dalyvauti. Malonėkite paskambinti (būtina žinoti dalyvių skaičių): Z. Girdauskas 536-4837, B. Čepaitienė 621-2343, G. Kaknevičienė 532-6760.

Dail. Kazys Tamašauskas, baigęs Windsore meno mokyklą, Toronte atidarė meno studiją.

Ontario kultūros ir pramogų ministerija praneša, kad paskyrė $20,000 St. Catharines, Ont., etninio meno tarybai. Lėšos numatomos panaudoti prancūzų kalbos mokymui ir ateivių tėvų orientacinei programai.

Visus kviečiame dalyvauti

J.E. vyskupo Vincento Brizgio

PAGERBTUVĖSE

50 metų kunigystės sukakties proga

š.m. gruodžio 4, sekmadienį,

Toronto Prisikėlimo parapijos šventovėje ir salėje

PROGRAMA:

1. Iškilmingos Mišios, koncelebruojant pačiam Sukaktuvininkui ir keliolikai kunigų (pamokslas kun. dr. F. Jucevičiaus) — 4 v.p.p.
2. Pagerbtuvių pokylis-vakarienė salėje — 5.30 v.p.p.
3. Sveikinimai
4. Meninė dalis, kurią atliks mergaičių choras "Aidas" iš Hamiltono

Pakvietimai ($10 asmeniui) gaunami Kanados lietuvių katalikų parapijose. Pagerbtuves rengia ir visų vietovių tautiečius dalyvauti kviečia —

KANADOS LIETUVIŲ KATALIKŲ CENTRAS

IR VĖL TURĖSITE PROGOS PASIJUOKTI!

DAUGIAKULTŪRIAME TEATRŲ FESTIVALYJE —

Toronto "Aladdin" teatre (2637 Yonge St.)

gruodžio 4, sekmadienį, 4 v.p.p.,

Hamiltono dramos teatras "AUKURAS"

vaidins A. RŪKO 3 veiksmų komediją

"Bubulis ir Dundulis"

Bilietai: $4 — suaugusiems,
$3 — pensininkams ir jaunimui.

Visi lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti. "AUKURAS"

PAREMKIME JAUNIMĄ, ATSILANKYDAMI Į

sktn. Stepo Kairio muzikinio vieneto

DEŠIMTMEČIO POPIETĘ

PROGRAMOJE: kanklės, birbynės, skudučiai, deklamacijos, loterija, kavutė.

Visi maloniai kviečiami. Įėjimas — laisva auka.

š. m. gruodžio 4, sekmadienį, 4 v.p.p., Lietuvių Namuose

RENGĖJAI

Iškilmingas Naujų Metų **SUTIKIMAS**

Anapilyje gruodžio 31,

šeštadienį,

nuo 8 v. vakaro

1. Šilta vakarienė ir šalti užkandžiai; šampanas, vynas
2. Visi gėrimai nemokamai (įskaityta į bilieto kainą)
3. Orkestras "Muzika"
4. Šaunus salės išpuošimas
5. Specialus autobusas (nemokamai) nuo Islingtono požeminio stoties 7.30 valandą vakaro

Bilieto kaina asmeniui — $20.00

Visus tautiečius dalyvauti ir bilietus iš anksto įsigyti kviečia — *ANAPILIS*

"Varpo" choro koncertas - balius

25 metų sukakties proga — gruodžio 3, šeštadienį, L. Namuose. Šiam iškilmingam renginiui choras yra paruošęs įdomią koncertinę programą. Po jos bus šilta vakarienė ir šokiai, grojant orkestrui. Dar yra keletas laisvų stalų. Skambinti Pauliui Dunderui tel. 763-6538.

Daugiakultūriame teatrų festivalyje teatras "Aukuras", vad. E. Kudabienės, gruodžio 4, sekmadienį, 4 v.p.p., "Aladdino" teatre vaidins A. Rūko 3 v. komediją "Bubulis ir Dundulis". Žiūr. skelbimą.

Sktn. Stp. Kairio muzikinio vieneto dešimtmečio popietė — gruodžio 4, sekmadienį, 4 v.p.p., L. Namuose. Žiūr. skelbimą

Šiauliečių sambūris Toronte gruodžio 11 d., 3 v.p.p., Prisikėlimo par. patalpose kviečia susirinkti visus narus ir prijaučiančius, kuriems Šiaulių miesto vardas nėra svetimas (buvę mokiniai, tarnautojai ar gyvenę Šiauliuose) ir aptarti tolimesnę sambūrio veiklą bei išsirinkti naują valdybą. Susirinkime kalbės K. Kalendra, o valdyba padarys pranešimą apie savo veiklą. **Valdyba**

"Tėviškės Žiburių" skaitytojams

Netrukus prasidės Kalėdų ir N. Metų sveikinimų metas. Kalėdinis "TŽ" nr. išeis š.m. gruodžio 22 data, bet bus spausdinamas ir išsiuntinėjamas kiek anksčiau. Kalėdinius bei N. Metų sveikinimus kviečiame siųsti "TŽ" administracijai iki gruodžio 10 dienos. Bus paruoštas ir bendras didelio formato sveikinimas. Jame bus įrašytos pavardės tų tautiečių, kurie tuo būdu norės sveikinti savo bičiulius bei artimuosius vietoje įprastinių kalėdinių atvirukų. Ta proga sveikintojai kviečiami skirti auką "T. Žiburiams". Visi sveikinimai Kalėdų ir N. Metų proga priimami iki gruodžio 10 d.

Kun. A. Saulaitis, SJ, atvykęs į Torontą vesti uždarų rekolekcijų jaunimui, lankėsi "T. Žiburiuose". Po 7 metų darbo Brazilijoje jis grįžo Čikagon, kur jau pradėjo eiti Jaunimo Centro direktoriaus pareigas. Be to, jis sutiko redaguoti skautų žurnalą "Vytis" ir pastoviai bendradarbiauti žurnale "Laiškai Lietuviams".

Kalėdinį festivalį "Christmas Around The World" ir šimet rengia etninio meno taryba gruodžio 3 ir 4 dienomis Sheraton Centre, 123 Queen St. W. (prie miesto rotušės) nuo 10 v.r. iki 6 v.v. Ten bus ir įvairių rankdarbių paroda, kurioje galima bus jų nusipirkti. Be to, bus parodyta, kaip įvairios etninės grupės švenčia Kalėdas: jų papročiai, papuošalai, giesmės ir pan. Iki šio sutiko dalyvauti šios tautybės: armėnai, kroatai, olandai, filipiniečiai, suomiai, graikai, italai, makedoniečiai, bulgarai, norvegai, lenkai, slovakai, japonai, kanadiečiai pijonieriai, serbai. Informacijos reikalais kreiptis: W. L. Chodorek 363-1835.

V. Siminkevičienė yra laimėjusi Toronte įvykusiame gėlių konkurse I vietą. Ji atidarė gėlių krautuvę 1574 Bloor St. W. (prieš Lietuvių Namus) Toronte. Visiems ji mielai patarnauja ir pataria.

Atitaisymas. "TŽ" 47 nr. žinutėje apie Vasario 16 gimnaziją, kur kalbama apie aukotojus, pataisytina: Toronto L. Namai paaukojo $1000 (ne $100).

MONTREALQUE

Montrealio Lietuvių Studentų Sąjunga

mielai kviečia visus studentus į

XV tradicinę ŽIEMOS STOVYKLĄ

1977 m. gruodžio 27 – 1978 m. sausio 1 d.

"L'Auberge de la Perdriere" viešbutyje, St. Donat, Quebec

Stovyklos programoje — slidinėjimas, įvairus žiemos sportas ir pramogos.

Stovyklos kaina — $88. Įmokėjimas — $45, kuris nebus grąžinamas po gruodžio 10 d. Informacijų ir įmokėjimų reikalu teirautis:

Gintaras Nagys arba Regina Kudžmaitė
700-B-Champagneur 5045 Bossuet
Montreal, Quebec Montreal, Quebec
Canada H2V 3P8 Canada H1M 2M3
(514) 277-7868 (514) 256-4318

Šv. Kazimiero parapijos žinios

— Gruodžio 11 d. po 11 v. Mišių įvyks parapijos susirinkimas. Į par. komitetą bus renkami du nauji nariai.

— Angliškai kalbančių kunigų ir K. Bendrijai dirbančių pasauliečių rekolekcijose Montrealyje dalyvavo ir kun. dr. F. Jucevičius.

— Pradėta pirmoji seminaro naujos programos pamoka. Atsilankė 10 jaunuolių. Laukiama daugiau naujų mokinių ir studentų. Seminaras vyksta šeštadieninės mokyklos patalpose.

— Šiais metais gruodžio 18 d. AV par. svetainėje šeštadieninė lietuvių mokykla rengia Kalėdų eglutę su programa.

— Po operacijos namuose sveiksta Izidorius Tamulis, savo dukters Onos Norkeliūnienės prižiūrimas.

— Rapolas ir Milda Pališaičiai savo naujų namų atidarymo - šventinimo proga suruošė įkurtuves. Dalyvavo klebonas kun. dr. F. Jucevičius, chorvedys A. Ambrozaitis su žmona iš Kingstono, Ont., ir visas parapijos choras. Šeimininkai buvo pasveikinti. Jiems įteikta dovana. Polišaičių šeima augina du sūnus — Danių ir Alfredą, kurie mokosi augštesnėse mokyklose. Jie mokėsi ir lietuvių mokykloje. Dalyvauja sporto komandoje. Alfredas parapijoje dažnai matomas kaip Mišių lekcijų skaitytojas. M. Pališaitienė yra par. talkininkė ir choristė.

— Jaunimo pamaldų šiais metais nėra, bet jaunimo atstovai dalyvauja bendrose Mišiose, lietuviškai atsakinėja ir atlieka skaitymus. Dažniausi skaitytojai yra — Julija Adomonytė, Alfredas Pališaitis, Karutė Čičinskaitė. **S. Sk.**

Lituanistinė mokykla pradėjo 1977 - 78 mokslo metus su 64 mokiniais. Yra miesto centre, prie Metro stoties. Tėvų k-to sąskaitoje yra pinigų mokslo metų pradžiai. Federacinė valdžia, pagal jai įteiktus pareiškimus, skiria $2.000 (dar tik žodinis pareiškimas). Provincinė valdžia ir šiais metais paskirs apie $1.000. Ji jau antri metais svarsto trečios klasės įvedimą reguliariose mokyklose — pradžios ir gimnazijose. Su laiku tai gali padaryti, bet mums, lietuviams, Montrealyje šeštadieninėje mokykloje atstovauja tik 64.

Kodėl tik 64? Kiek anksčiau teko sudaryti lietuvių Montrealyje statistiką. Ieškant lietuviškai mokyklai mokinių, teko pereiti per jaunimo organizacijų ir jaunimo stovyklų stovyklautojų sąrašus, parapijų gimimo metrikas Buvo rasta 150-160 mokyklinio amžiaus vaikų, nors šeštadieninę mokyklą lankė tik 85. Ar supratome tada, kas yra svarbiausia lietuvių išlikime, galime spręsti patys. Ką mes Montrealyje laikysime svarbesniu dalyku lietuviškame gyvenime, priklausys nuo mūsų pačių.

Pagal statistiką, lietuviškoji šeštadieninė mokykla ateina į antrą mažėjimo etapą, nes iš tikrųjų gimimų skaičius yra sumažėjęs. Jaunų mišrių šeimų vaikai sunkiai gali pramokti lietuviškai. Lietuviškose šeimose mažai kalbama lietuviškai — vaikai neturi galimybės paruošti pamokų. Yra ir gražių išimčių, kurios net stebėtis verčia. Kaikurių šeimų mažieji 4-6 metų amžiaus lietuviškai gražiai kalba, bet tokių nėra daug.

Kas darytina? Ar yra kokia galimybė padidinti mokinių skaičių? Taip! Jeigu paimsime vaikus tarp 10-15 metų, rasime tokių Montrealyje apie 20-25, kurie nustojo ėję mokyklon ar visai mokyklos nelankė. Jie yra iš šeimų, kurių abu tėvai lietuviai. Žinoma, kils priblema: vaikas yra jau 12 metų ir, jei lietuviškos mokyklos nelankęs, tai nuo kurio skyriaus pradės? Arba jis nustojo lankęs po 2-3-jų skyrių ir užmiršo ką mokėjo.

Prašome tik atvesti tokį jaunimą į mokyklą. Mokyklos vadovybė ras jam tinkamą vietą, ypač jei tokių daugiau susiras. Svarbu, kad jie lietuviškai kalba, svarbu, kad jie nori mokytis. Siųskite tokius vaikus į mokyklą dabar, nesvarbu, kad mokslo metai prasidėjo. Svarbu, kad mes, pradėję šiais metais, bent kitais metais nepaliktume savo vaikų be lietuviškos mokyklos.

Šio pasisakymo tikslas nėra nurodinėti, kas ką turime daryti. Viena tik aišku, jei jau nė savo vaiko į šeštadieninę mokyklą nebegalime leisti, tai kągi daugiau galėsime Montrealyje padaryti?

Paaugusius — per 15 metų amžiaus siųskite į lituanistinį seminarą. Seminaras pradėjo darbą ir žada plėstis; jei tik atsiras daugiau lietuviško jaunimo, bus ir daugiau projektų.

Susirūpinkime visi šiuo pagrindiniu lietuvių išlikimo reikalu!

(Telefonas informacijai: mokyklos vedėja Monika Jonynienė, 489-2106).

P. Adamonis
(bendrai informacijai tel. 722-3545)

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6.0%	Asmenines	10.5%
Taupomąsias s-tas	8.25%	Nekiln. turto	10.0%
Pensijų planas	8.5%	Čekių kredito	12.0%
Term. ind. 1 m.	8.75%	Investacines nuo	10.5%
Term. ind. 2 m.	9.0%		
Term. ind. 3 m.	9.25%		
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.		Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.	

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ik 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

A.a. Juozas Miškinis, 29 m. amžiaus, gyvenęs Oakvillėje, Ont., pastaruoju laiku dirbo Vankuveryje ir lapkričio 21 d. žuvo automobilio nelaimėje. Palaidotas Vankuveryje. Laidotuvėse dalyvavo ir tėvai su šeima iš Oakvillės, Ont.

Saugaus vairavimo savaitė įvesta nuo gruodžio 1 iki 7 d. Ja paskelbė Kanados Saugumo Taryba, remiama federacinės vyriausybės. Į tai turėtų atkreipti dėmesį ir lietuviai, nes jų tarpe įvyksta gana daug automobilių nelaimių.